

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom, trafikförsäkring och patientförsäkring

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, trafikförsäkringslagen, lagen om Trafikförsäkringscentralen, lagen om trafik- och patientskadenämnden, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, patientförsäkringslagen, lagen om Patientförsäkringscentralen och lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämfällbara med arbete.

I propositionen föreslås det att det i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar tas in bestämmelser om utredning av arbetsplatsolyckor. Dessutom föreslås att det i den lagstiftning som gäller försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom, trafikförsäkring och patientförsäkring samt i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämfällbara med arbete görs främst tekniska och författningstekniska ändringar som blivit aktuella de senaste åren.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2025.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	5
1 Bakgrund och beredning.....	5
2 Nuläge och bedömning av nuläget	5
2.1 Utredning av arbetsplatsolyckor	5
2.2 Teknisk anslutning	14
2.3 Fördelningssystemet	14
2.4 Finansinspektionens statistiska undersökning	15
2.5 Andra ändringar i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar	16
2.5.1 Tidsbegränsad försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom	16
2.5.2 Godkännande av försäkringsbolagets premiegrunder	16
2.5.3 Statistiksammanställning över försäkringar för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar	17
2.5.4 Arbetsgivares rätt till ersättning på basis av en annan arbetsgivares försäkring för fritiden slopas.....	18
2.6 Ändringar i lagen om trafik- och patientskadenämnden.....	18
2.6.1 Antalet ersättare i trafik- och patientskadenämnden	18
2.6.2 Trafik- och patientskadenämndens rätt att delge sina sakkunniga beslut.....	19
2.7 Ändringar i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen	19
2.7.1 Tidsfristen för begäran av en rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden ändras i rehabiliteringsärenden i enlighet med direktivet om alternativ tvistlösning.....	19
2.7.2 Förenhetligande av terminologin mellan lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen och den nya lagen om funktionshinderservice	19
2.8 Ändringar i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete	19
3 Målsättning	20
4 Förslagen och deras konsekvenser	20
4.1 De viktigaste förslagen	20
4.1.1 Utredning av arbetsplatsolyckor	20
4.1.1.1 Rättsliga grunder för behandling av personuppgifter i den föreslagna verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor	24
4.1.1.2 Lagringstid för uppgifter som fås vid utredning av arbetsplatsolyckor	29
4.1.2 Teknisk anslutning.....	30
4.1.3 Fördelningssystemet	30
4.1.4 Finansinspektionens statistikundersökning	32
4.1.5 Andra ändringar i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar	32
4.1.5.1 Tidsbegränsad försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.....	32
4.1.5.2 Godkännande av försäkringsbolagets premiegrunder	32
4.1.5.3 Statistiksammanställning över försäkringar för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar	33
4.1.5.4 Arbetsgivares rätt till ersättning på basis av en annan arbetsgivares försäkring för fritiden slopas.....	33
4.1.6 Ändringar i lagen om trafik- och patientskadenämnden.....	33

4.1.6.1	Antalet ersättare i trafik- och patientskadenämnden	33
4.1.6.2	Trafik- och patientskadenämndens rätt att delge sina sakkunniga beslut	34
4.1.7	Ändringar i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen	34
4.1.7.1	Tidsfristen för begäran av en rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden ändras i rehabiliteringsärenden i enlighet med direktivet om alternativ tvistlösning.....	34
4.1.7.2	Förenhetligande av terminologin mellan lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen och den nya lagen om funktionshinderservice	34
4.1.8	Ändringar i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete	34
4.2	De huvudsakliga konsekvenserna	35
4.2.1	Ekonomiska konsekvenser	35
4.2.2	Konsekvenser för försäkringsbolagen	36
4.2.3	Konsekvenser för försäkrade arbetstagare och arbetsgivare	38
4.2.4	Samhälleliga konsekvenser	40
4.2.5	Förvaltningen förenklas och tillämpningen och verkställigheten av lagar förtydligas och görs smidigare	41
5	Remissvar	41
6	Specialmotivering	46
6.1	Lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar	46
6.2	Lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar	52
6.3	Trafikförsäkringslagen	53
6.4	Lagen om Trafikförsäkringscentralen	54
6.5	Lagen om trafik- och patientskadenämnden	54
6.6	Lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen	54
6.7	Patientförsäkringslagen	55
6.8	Lagen om Patientförsäkringscentralen	55
6.9	Lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete	55
7	Ikraftträdande	56
8	Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	56
	LAGFÖRSLAG	60
1.	Lag om ändring av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar	60
2.	Lag om ändring av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar	65
3.	Lag om ändring av trafikförsäkringslagen	67
4.	Lag om ändring av 3 § i lagen om Trafikförsäkringscentralen	68
5.	Lag om ändring av 3 och 17 § i lagen om trafik- och patientskadenämnden	69
6.	Lag om ändring av 7 och 16 § i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen	70
7.	Lag om ändring av patientförsäkringslagen	71
8.	Lag om ändring av 3 § i lagen om Patientförsäkringscentralen	72
9.	Lag om ändring av 1 och 2 § i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete	73
	BILAGA	75
	PARALLELLTEXTER	75

1. Lag om ändring av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar	75
2. Lag om ändring av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar	86
3. Lag om ändring av trafikförsäkringslagen.....	89
4. Lag om ändring av 3 § i lagen om Trafikförsäkringscentralen	91
5. Lag om ändring av 3 och 17 § i lagen om trafik- och patientskadenämnden	92
6. Lag om ändring av 7 och 16 § i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen	93
7. Lag om ändring av patientförsäkringslagen	95
8. ändring av 3 § i lagen om Patientförsäkringscentralen.....	97
9. Lag om ändring av 1 och 2 § i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete	98

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Avsikten med propositionen är att det i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) ska tas in bestämmelser om Olycksfallsförsäkringscentralens uppgift att utreda arbetsplatsolyckor. Syftet med verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor är att förebygga olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och att effektivisera utredningen av dem genom att utreda händelserna och orsakerna som har lett till skadefall och påverkat omfattningen av deras följder samt att utifrån utredningarna ge rekommendationer om hur arbetarskyddet kan utvecklas.

Dessutom är syftet med propositionen att göra ändringar av teknisk natur som hänför sig till administrativa lättnader, tekniska ändringar eller uppdateringar av bestämmelserna i lagarna. I och med ikraftträdandet och tillämpningen av lagarna har det framkommit vissa behov av preciseringar och ändringar, särskilt i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som har varit i kraft längst. Lagarna innehåller till exempel sådana bestämmelser om teknisk anslutning som inte längre behövs efter ikraftträdandet av lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, nedan informationshanteringslagen). I informationshanteringslagen föreskrivs det om elektroniskt utlämnande av uppgifter mellan myndigheternas informationssystem, och det finns inte längre något behov av bestämmelser i speciallagar. I fråga om fördelningssystemet föreslås det att kostnaderna för skötseln av ersättningsverksamheten vad gäller de skador som försäkringscentralerna ansvarar för samt kostnaderna för tillsynen över försäkringsverksamheten och för redovisning, fakturering och indrivning av försummelseavgifter i fortsättningen ska riktas till fördelningssystemet. I fråga om Finansinspektionens statistikundersökning föreslås det att publiceringsintervallet för den statistikundersökning som publiceras årligen förlängs så att det ska publiceras minst vart tredje år. I lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete (460/2015) ska det göras uppdateringar på grund av att det i lagstiftningen gjorts ändringar som gäller undervisningen.

Propositionen har beretts från våren 2023 till sommaren 2024 som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet tillsammans med intressentgrupper. Vid beredningen av propositionen har utlåtande dessutom begärts av Akava ry, Finlands näringsliv rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, STTK rf, Olycksfallsförsäkringscentralen, Trafikförsäkringscentralen, Patientförsäkringscentralen, trafik- och patientskadenämnden, Finansinspektionen, justitieministeriet, dataombudsmannen, undervisnings- och kulturministeriet och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA.

Beredningsunderlaget till regeringens proposition finns i den offentliga tjänsten under adressen <https://stm.fi/sv/projekt-och-lagberedning> med identifieringskod STM017:00/2023.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Utredning av arbetsplatsolyckor

Bakgrund till utredningen av arbetsplatsolyckor

Olycksfallsförsäkringscentralen har som en del av sin lagstadgade uppgift att utarbeta forskningsrapporter som främjar förebyggandet av olycksfall och utredningar om förhållandet

mellan förebyggande insatser och konsekvenserna av dem bedrivit verksamhet för utredning av arbetsplatsolyckor.

Den systematiska utredningsverksamheten kan anses ha inletts redan 1971, då ett avtal om utredning av olycksfall i arbetet av katastrofnatur ingicks mellan förhandlingskommittén för det dåvarande Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund (numera Olycksfallsförsäkringscentralen) och Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund. Inom ramen för det förfarande som inleddes då utarbetades det under ledning av Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbunds tjänstemän i enlighet med särskild prövning detaljerade rapporter om olyckor som fastställts vara av katastrofnatur. Utredningen leddes och övervakades av förhandlingskommittén för Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund, som utsåg en utredningskommission som ansvarade för den praktiska ledningen av utredningen. År 1984 fattade förhandlingskommittén på framställning av utredningskommissionen ett beslut om att alla arbetsplatsolyckor som hade lett till döden skulle börja utredas på försöksbasis 1985. Efter detta försök med utredningar godkändes 1986 mellan Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund och de arbetsmarknadsorganisationer som var företrädare i dess förhandlingskommitté ett avtal om ordnande av utredning av arbetsplatsolyckor som har lett till döden.

Avsikten var i princip att utreda alla arbetsplatsolyckor som hade lett till döden och som omfattades av den lagstadgade olycksfallsförsäkringen, med undantag för trafikolyckor. År 1998 inleddes en slumpmässig utredning av olycksfall som hade lett till döden och som inträffat under arbetsliknande förhållanden bland företagare och andra personer som inte omfattas av det lagstadgade skyddet. Verksamheten utvecklades också i övrigt mångsidigt på 1990–2010-talet, men det gjordes inga ändringar i verksamhetens utgångspunkter, målsättningarna och fastställandet av vilka fall som utreds.

År 2019 fastställde Olycksfallsförsäkringscentralens styrelse de riktlinjer för utredning av arbetsplatsolyckor som ska tillämpas på skadefall enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar vid utredningar som görs i enlighet med förfarandet för utredning av arbetsplatsolyckor. Utredningen gällde inte enbart utredning av arbetsplatsolyckor som har lett till döden. Verksamhetens juridiska miljö har ändrats till följd av ikraftträdandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). Att den bestämmelse om statistik- och forskningsverksamhet som finns i den gällande lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar är så knapphändig orsakade ett läge med juridisk osäkerhet avseende dataskyddet, och därför beslutade Olycksfallsförsäkringscentralen att upphöra med verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor hösten 2022.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt verkställer lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, i vilken det föreskrivs om lantbruksföretagares och stipendiaters försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och om de ersättningar som beviljas med stöd av den lagen. Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har till uppgift att ordna också arbetarskyddsverksamhet för lantbruksföretagare och stipendiater i syfte att förebygga olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar sköts Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalts uppgifter av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA. Sådana skadefall enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som LPA-försäkrade lantbruksföretagare och stipendiater inom vetenskap och konst har råkat ut för har i huvudsak inte utretts, och bestämmelser om utredning av arbetsplatsolyckor finns inte heller i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA har åren 2001–2003 på projektbasis utrett orsakerna till olycksfall som har lett till döden. Efter detta har utredningar gjorts endast sporadiskt. Efter 2011 har det inte gjorts några utredningar. År 2023 inträffade det 23 arbetsplatsolyckor som ledde till döden och elva av dem inträffade inom lantbruket. Verksamhet som bedrivs av lantbruksföretagare är riskfylld verksamhet och det skulle vara viktigt att så effektivt som möjligt också förebygga allvarliga skadefall som inträffar inom lantbruksarbetet.

Praxis vid utredning av arbetsplatsolyckor

Syftet med verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor har varit att förebygga olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och att effektivisera utredningen av dem genom att utreda händelserna och orsakerna som har lett till skadefall och påverkat omfattningen av deras följder samt att utifrån utredningarna ge rekommendationer om hur arbetarskyddet kan utvecklas. Utvecklingsrekommendationer har lagts fram i fråga om såväl direkta faktorer som hänför sig till arbetsmiljön och människors verksamhet som indirekta faktorer som hänför sig till organisationernas verksamhet.

Verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor har letts och övervakats av en av Olycksfallsförsäkringscentralens styrelse tillsatt direktion för utredning av arbetsplatsolyckor där försäkringsanstalterna och arbetsmarknadens centralorganisationer är företrädare. Utöver ledningen av verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor har direktionen kunnat ge Olycksfallsförsäkringscentralen rekommendationer om utarbetande av olika sammandrag och branschvisa analyser samt om utredning av enskilda olyckor utanför förfarandet för utredning av arbetsplatsolyckor. Direktionen har fastställt de verksamhetssätt som ska iakttas i verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor och som kompletterar dessa riktlinjer.

Den praktiska verksamheten i utredningsgrupperna för utredning av arbetsplatsolyckor har letts av Olycksfallsförsäkringscentralens arbetarskyddssakkunniga, som också har svarat för föredragningen i direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor av de fall som ska utredas och de fall som blivit klara. Dessa sakkunniga har i egenskap av chefer för utredningsgrupperna också svarat för utredningsförfarandena, kvalitetsledningen och inskolningen av dem som deltar i verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor.

Utredningsgrupperna för utredning av arbetsplatsolyckor har svarat för den praktiska utredningen av de fall som tagits till utredning. Den sakkunniga vid Olycksfallsförsäkringscentralen som leder utredningen av fallet har utifrån prövning från fall till fall beslutat om utredningsgruppens sammansättning. Sammansättningen har i regel bestått av arbetarskyddssakkunniga från arbetsmarknadsorganisationerna och Olycksfallsförsäkringscentralen. Den utsedda utredningsgruppen ska ha tillräcklig kompetens om praxis i anslutning till fallets bransch, arbetsmiljö och arbetsmetoder samt beroende på fallets natur även sakkunskap i fråga om teknik, beteendevetenskaper och andra vetenskapsområden som är viktiga med tanke på utredningens kvalitet.

Beslut om de fall som ska tas till utredning har fattats av direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor på framställning av den sakkunniga från Olycksfallsförsäkringscentralen som är föredragande i direktionen och på basis av de kriterier som anges i riktlinjerna för utredningen av arbetsplatsolyckor. Utgångspunkten för utredningen har varit utredning av olycksfall som har lett till döden och som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, och vilka en löntagare har råkat ut för i arbetet eller på ett område som hör till den plats där arbetet utförs. Från fall till fall har direktionen för

utredning av arbetsplatsolyckor kunnat besluta att utreda också andra olycksfall än sådana som har lett till döden och som har inträffat i arbetet eller på ett område som hör till den plats där arbetet utförs samt sådana olycksfall enligt 23–25 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar utanför ett område som hör till den plats där arbetet utförs, olycksfall under särskilda omständigheter eller olycksfall vid arbete i hemmet eller på ett ställe som inte angetts samt yrkessjukdomar enligt 26 §. Också skadefall enligt 21–26 § som företagare som tecknat en frivillig försäkring för framtiden enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har råkat ut för har kunnat utredas.

Vid bedömningen av grunderna för att utreda ett enskilt fall har inte bara fallets allvarlighetsgrad och art beaktats utan också i synnerhet om det genom utredningen går att få betydande och nyttig tilläggsinformation för att förebygga olyckor av motsvarande slag samt för att främja det allmänna arbetarskyddet. Till utredning har tagits i synnerhet fall som utgör exempel på nya risker eller tillväxtbranscher och fall som kunde ha lett till en storolycka samt fall som inte utreds av andra aktörer, åtminstone inte i tillräcklig omfattning.

Utredningsgrupperna för utredning av arbetsplatsolyckor har rapporterat resultaten av utredningen på ett sätt som de ansett vara ändamålsenligt. Det har utan undantag utarbetats en offentlig rapport om resultaten av utredningen, en rapport om utredning av arbetsplatsolyckor. Rapporterna har publicerats på Olycksfallsförsäkringscentralens webbplats. Direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor har beslutat att resultaten ska offentliggöras genom att godkänna utredningsgruppens framställning. Direktionen har också kunnat skicka ett fall tillbaka till utredningsgruppen för genomförande av behövliga ändringar.

De av Olycksfallsförsäkringscentralens medlemmar som deltar i verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor har var för sig ansvarat för kostnaderna för verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor. Olycksfallsförsäkringscentralen har ansvarat för kostnaderna för ledningen av verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor, den allmänna förvaltningen, kommunikationen och de tjänster som verksamheten förutsätter och som måste beställas separat. Olycksfallsförsäkringscentralen har också svarat för resekostnaderna för och mötesarvodena till arbetsmarknadsorganisationernas sakkunniga som utsetts till utredningen. Olycksfallsförsäkringscentralen har också svarat för mötesarvodena till arbetsmarknadsorganisationernas företrädare som utsetts till direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor. Olycksfallsförsäkringscentralen har svarat för kommunikationen om de utredningar som godkänts av direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor i enlighet med den kommunikationspolitik som fastställts av centralens styrelse. Vid planeringen av kommunikationen har utredningsgruppernas och direktionens framställningar beaktats.

Bestämmelser i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som hänför sig till utredning av arbetsplatsolyckor och om statistik- och forskningsverksamhet

Varken Olycksfallsförsäkringscentralens utredning av arbetsplatsolyckor eller annan utredning av arbetsplatsolyckor nämns direkt i den gällande lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Inte heller i den tidigare lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948, upphävd) fanns det någon uttrycklig bestämmelse om utredningen.

Bestämmelser om Olycksfallsförsäkringscentralens uppgifter finns i 209 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I den paragrafen föreskrivs det om alla uppgifter som hör till Olycksfallsförsäkringscentralen. I 209 § 3 mom. 13 punkten fastställs det att Olycksfallsförsäkringscentralens uppgift är att bedriva sådan statistikföring och

forskningsverksamhet enligt 236 § som hänför sig till verkställigheten av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och förebyggande av skador enligt den lagen.

Enligt bestämmelsen om Olycksfallsförsäkringscentralens statistik- och forskningsverksamhet i 236 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska Olycksfallsförsäkringscentralen föra statistik över olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt utarbeta forskningsrapporter som främjar förebyggandet av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och utredningar om förhållandet mellan förebyggande insatser och konsekvenserna av dem och utredningar om sambandet mellan försäkringspremierna och risken för olycksfall i arbetet eller yrkessjukdomar. Olycksfallsförsäkringscentralen kan också utarbeta andra forskningsrapporter och kalkyler som behövs för att verkställa, följa upp och utveckla lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor har ansetts grunda sig på denna bestämmelse. Utredning av arbetsplatsolyckor nämns i detaljmotiveringen till 236 § i den gällande lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (RP 277/2014, s. 176), och i den sägs att ”syftet med statistik och undersökningar är att gagna arbetet för att förebygga olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt att verkställa och utveckla lagen bland annat genom att ta fram statistik och undersökningar om skadefallen. Ett element i detta arbete är att undersöka allvarliga olyckor på arbetsplatserna och rapportera om dem (s.k. TOT-undersökningar) så att man får fram information om vilka faktorer som har bidragit till dessa olycksfall. Denna uppgift stödjer alltså det praktiska arbetet för säkerhet i arbetet som görs på arbetsplatserna, av försäkringsbolagen, myndigheterna, forskningsanstalterna och av andra intressentgrupper.” Den direktion för utredning av arbetsplatsolyckor som tillsatts av Olycksfallsförsäkringscentralens styrelse nämns inte i bestämmelserna eller motiveringen. Det finns inte heller något omnämnande av utredningsgrupperna för utredning av arbetsplatsolyckor.

Enligt 253 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har Olycksfallsförsäkringscentralen rätt att inspektera en arbetsgivares lokaler och rätt att vidta andra tillsynsåtgärder för att utreda om arbetsgivaren har uppfyllt sina förpliktelser enligt denna lag. I 257 § fastställs det att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information ska en försäkringsanstalt varje kalenderår för registret över olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar enligt 235 § till Olycksfallsförsäkringscentralen lämna ut uppgifter om bland annat tidpunkten och platsen för ett olycksfall i arbetet, omständigheterna under vilka olycksfallet inträffat samt orsakerna och följderna. Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information har Olycksfallsförsäkringscentralen rätt att av en försäkringsanstalt på begäran få också andra uppgifter som är nödvändiga för förvaltande av den riskklassificering som avses i 171 § och för forskningsrapporter och kalkyler enligt 236 §. Dessutom ska de personuppgifter som lämnats ut för Olycksfallsförsäkringscentralens uppdrag hållas hemliga och de får inte användas eller lämnas ut för att användas när beslut som gäller den försäkrade fattas, med undantag för fall enligt 262 § 3 punkten.

Paragraf 259 i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar innehåller bestämmelser om Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter och enligt paragrafen har Olycksfallsförsäkringscentralen rätt att av Arbetshälsoinstitutet, arbetarskyddsmyndigheten och polisen få de uppgifter om orsakerna till och följderna av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som är nödvändiga för forskningsrapporter och kalkyler enligt 236 §. Enligt paragrafen får dessa uppgifter ges specificerade genom den skadades personbeteckning.

Olycksfallsförsäkringscentralen har omfattande rätt att få och behandla personuppgifter för sin tillsynsuppgift. I 260 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs det om Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få och behandla personuppgifter för tillsynen. Enligt paragrafen har Olycksfallsförsäkringscentralen trots sekretessbestämmelserna och andra

begränsningar av rätten att få information rätt att av arbetsgivaren, försäkrings- och pensionsanstalter som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet, myndigheterna och andra aktörer som offentlighetslagen tillämpas på få uppgifter som är nödvändiga för att uppfylla den tillsynsplikt som föreskrivs i denna lag. För verkställigheten av ett tillsynsuppdrag har Olycksfallsförsäkringscentralen rätt att samköra och behandla de ovannämnda personuppgifterna.

I 259 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar finns bestämmelser om Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter vad gäller den statistik- och forskningsverksamhet enligt 236 § som anses omfatta verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor. I paragrafen nämns inte samkörning eller behandling av de uppgifter som fås med stöd av rätten att få uppgifter. Rätten att få uppgifter är alltså snävare i Olycksfallsförsäkringscentralens statistik- och forskningsverksamhet än i fråga om ett tillsynsuppdrag enligt 260 §, eftersom det för verkställigheten av ett tillsynsuppdrag uttryckligen har föreskrivits om rätt att också samköra och behandla nämnda uppgifter. Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter har begränsats till de uppgifter om orsakerna till och följderna av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som är nödvändiga för kalkyler och forskningsrapporter, och rätten att få uppgifter har begränsats till tre myndighetsaktörer och gäller inte myndigheternas register, enskilda aktörer eller till exempel enheter för hälso- och sjukvård. Olycksfallsförsäkringscentralen har inte heller någon uttrycklig rätt att göra utredningar av olyckor på en arbetsplats eller att granska handlingar eller föremål.

I 248 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs det om tillämpning av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, offentlighetslagen), och enligt den paragrafen tillämpas offentlighetslagen på Olycksfallsförsäkringscentralen till den del den utövar offentlig makt enligt 4 § 2 mom. i offentlighetslagen. På Olycksfallsförsäkringscentralen tillämpas dessutom i ärenden som har samband med verkställigheten av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar offentlighetslagens 22 § om handlingssekretess, 23 § om tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande, 24 § om sekretessbelagda myndighetshandlingar, 7 kap. om undantag från och upphörande av sekretess samt 35 § om straffbestämmelser också när det inte är fråga om utövning av offentlig makt. Tystnadsplikten enligt offentlighetslagen gäller inte bara uppgifter om levande personer, och därför kan sekretessen också gälla uppgifter om avlidna personer. Offentlighetslagen tillämpas inte i sin helhet på verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor, eftersom det i verksamheten inte är fråga om utövning av offentlig makt. Därför tillämpas på verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor endast uttryckliga särskilt nämnda bestämmelser i offentlighetslagen, såsom tystnadsplikt.

Bestämmelser om dataskydd

I Olycksfallsförsäkringscentralens verksamhet och bland annat i den forsknings- och utredningsverksamhet som centralen bedriver tillämpas dataskyddsförordningen, som är nationellt direkt tillämplig lagstiftning. Förordningen ger dock medlemsstaterna nationellt handlingsutrymme i likhet med direktiven i vissa frågor. Bestämmelserna i förordningen kan således preciseras och kompletteras genom nationell lagstiftning under de förutsättningar som anges i förordningen. Dessutom tillåter förordningen i vissa situationer att det genom nationell lagstiftning föreskrivs om undantag från vad förordningen annars förutsätter. Förordningen innehåller bestämmelser om vilka bestämmelser i förordningen det är möjligt att medge undantag från och om förutsättningarna för undantag. I Finland är syftet med dataskyddslagen (1050/2018) att som en allmän lag som tillämpas vid sidan av förordningen precisera och komplettera förordningen och dess nationella tillämpning. Också i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar finns det bestämmelser om personuppgifter.

Dataskyddsförordningen och dataskyddslagen tillämpas inte på behandlingen av en avliden persons personuppgifter, det vill säga om verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor gäller utredning av ett olycksfall i arbetet som har lett till en persons död, tillämpas ovannämnda bestämmelser inte på den i det utredda fallet avlidna personens personuppgifter. I verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor behandlas dock nästan utan undantag också andra personuppgifter än en avliden persons personuppgifter, och det är inte möjligt att göra en utredning utan att behandla också levande personers personuppgifter. Granskningen av det direkta och indirekta agerandet hos personer som deltagit i och bidragit till händelser i samband med ett olycksfall i arbetet och av de förklarande faktorerna är central i verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor, som bland annat inbegriper bedömning av faktorer som hänför sig till en person för att utreda orsakssambandet. Dessutom har verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor i nuläget inte begränsats till endast utredning av olycksfall i arbetet som har lett till döden, vilket innebär att även behandlingen av levande personers personuppgifter kan stå i centrum för utredningen.

Bestämmelser om annan utredning av olyckor

De bestämmelser om Olycksfallsförsäkringscentralens forskningsverksamhet som finns i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar kan jämföras med de bestämmelser i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser (525/2011) som gäller Olycksutredningscentralen som lyder under justitieministeriet eller de bestämmelser i lagen om undersökning av trafikolyckor som inträffat på väg eller i terräng (1512/2016, nedan trafikolyckslagen) som gäller Institutet för Olycksinformation som finns i anslutning till Trafikförsäkringscentralen.

I lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser föreskrivs det detaljerat om befogenheter för utredning, rätt att få uppgifter och utredningsrapporten. Vid en utredning ska händelseförloppet, orsakerna och följderna samt räddningsinsatserna och myndigheternas verksamhet klarläggas. Olycksutredningscentralen är en självständig myndighet. Vid Olycksutredningscentralen finns en direktör, tjänstemän som gör säkerhetsutredningar och andra tjänstemän samt vid behov annan personal. Olycksutredningscentralen kan som hjälp vid säkerhetsutredningar anlita utomstående experter och tillsätta en utredningskommission för en säkerhetsutredning. En utredningskommission ska bestå av ett behövligt antal medlemmar, som har tillräcklig sakkunskap inom de områden som är centrala för utredningen. Till medlem i en utredningskommission kan utses tjänstemän vid Olycksutredningscentralen eller någon annan myndighet eller experter vid Olycksutredningscentralen som har gett sitt samtycke. Olycksutredningscentralen utser en av medlemmarna till chef för utredningskommissionen.

På jäv för tjänstemän vid Olycksutredningscentralen, medlemmar av en utredningskommission och andra som deltar i en utredning tillämpas vid utredningen bestämmelserna om jäv i förvaltningslagen (434/2003) och på experterna och på eventuella företrädare för en annan stat tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Bestämmelser om Olycksutredningscentralens rätt att få uppgifter finns i 20 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser, och enligt den paragrafen har en utredare oberoende av bestämmelserna om sekretess och utan avgift rätt att av myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag få för utredningen behövliga uppgifter ur sådant polis- och förundersökningsmaterial och om sådan utredning av dödsorsak som gäller saken, behövliga uppgifter om polisens, räddningsväsendets, nödcentralers, hälsovårdsmyndigheters och andra myndigheters verksamhet i samband med olyckan och om deras beredskap för olyckor,

behövliga uppgifter från apparater som har registrerat i olyckan inblandade fordons, anläggningars och signal- och trafikledningssystemets verksamhet, omständigheter kring olyckan och tele- och datakommunikation samt motsvarande upptagningar som har samband med olyckan, nödvändiga uppgifter om i olyckan inblandade personers hälsotillstånd, samt andra uppgifter som är nödvändiga för att utreda händelseförlopp eller omständigheter som påverkat uppkomsten eller följderna av en olycka eller ett tillbud eller därmed jämförbara omständigheter. En utredare har också rätt att få uppgifter av enskilda aktörer, privata samfund och verksamhetsenheter som bedriver hälso- och sjukvård och av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Utöver rätt att få uppgifter har Olycksutredningscentralen inspektionsrätt enligt 22 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser vad gäller föremål och dokument och rätt att få tillträde till kontorslokaler, transportmedel och andra utrymmen och områden, om information som behövs för utredningen därigenom kan fås.

Olycksutredningscentralen informerar om varje utredning och om hur den framskrider på det sätt som föreskrivs närmare i 38 § i lagen om säkerhetsutredning av olyckor och vissa andra händelser. Över varje säkerhetsutredning ska det sammanställas en offentlig rapport i en omfattning som är lämplig i förhållande till olyckans allvarlighetsgrad.

Trafikolyckslagen tillämpas på sådan undersökning av trafikolyckor på väg eller i terräng som utförs i syfte att förbättra trafiksäkerheten. Syftet med undersökningen är inte att klarlägga rättsligt ansvar. Trafikolyckslagen tillämpas inte och en undersökning enligt den lagen görs inte om Olycksutredningscentralen har tagit fallet till utredning. Vid undersökningen enligt trafikolyckslagen ska trafikolyckans förlopp, riskfaktorer och följder samt omständigheterna kring trafikolyckan utredas i syfte att klarlägga dess orsaker och för att förebygga att olyckor inträffar av samma orsaker i framtiden. Trafikförsäkringscentralen svarar för upprätthållandet av undersökningsverksamheten och den allmänna organiseringen och planeringen av den samt för utbildningen i fråga om undersökningsverksamheten av trafikolyckor.

Den egentliga undersökningen utförs av undersökningskommissionerna. Undersökningskommissionerna utför undersökningarna självständigt, oavhängigt och opartiskt. I en undersökningskommission finns en ordförande, en vice ordförande och ett behövligt antal medlemmar, som ska företräda tillräcklig sakkännedom med tanke på undersökningen av trafikolyckor. Medlemmarna i en undersökningskommission och experter har rätt att få tillträde till en olycksplats och att utföra undersökningar där. En undersökningskommission har också rätt att granska föremål, att ta del av myndighetshandlingar och att ta del av andra handlingar eller uppgifter som har anknytning till vägen och fordonen och som sannolikt har betydelse för undersökningen. På undersökningskommissionerna och Trafikförsäkringscentralen tillämpas kraven på god förvaltning och tjänsteansvar samt sekretessbestämmelserna.

Trafikolyckslagen innehåller bestämmelser om rätt att få uppgifter, om utlämnande av uppgifter om en undersökning samt om undersökningsrapporten. Enligt 9 § i trafikolyckslagen har en undersökningskommission oberoende av bestämmelserna om sekretess rätt att av myndigheter, inrättningar eller andra som sköter offentliga uppdrag få uppgifter om hälsotillståndet hos dem som varit inblandade i en trafikolycka, behovliga uppgifter ur sådant polisundersöknings- och förundersökningsmaterial och om sådan utredning av dödsorsak som gäller saken, nödvändiga uppgifter från apparater som har registrerat i olyckan inblandade fordons, anläggningars och signalsystems och trafikledningssystemets funktion, omständigheter kring olyckan och tele- och datakommunikation samt motsvarande upptagningar som har samband med olyckan, samt andra uppgifter som behövs för undersökningen. Rätt att få ovannämnda uppgifter föreligger endast om uppgifterna är nödvändiga för att utreda händelseförloppet eller orsaken till eller följderna av den olycka som undersöks. En undersökningskommission har rätt att få uppgifter även av

privata sammanslutningar eller verksamhetsenheter som bedriver hälso- och sjukvård eller av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt av andra enskilda aktörer.

En undersökningskommission ska medan en undersökning pågår, på begäran ge skadelidande, nära släktingar till omkomna och dem som olyckans verkningar i övrigt kan omfatta, uppgifter om hur undersökningen framskrider och tillfälle att framföra sin uppfattning om sådana omständigheter som eventuellt inverkar på undersökningen. Över en undersökning ska det avfattas en offentlig undersökningsrapport. I rapporten ska det i lämplig omfattning i förhållande till olyckans allvarlighetsgrad redogöras för olyckans förlopp, de faktorer som ledde till olyckan och följderna av olyckan. Rapporten ska innehålla undersökningskommissionens rekommendationer om säkerhetsåtgärder. Undersökningskommissionen och Trafikförsäkringscentralen kan på basis av rekommendationerna i undersökningsrapporten göra framställningar om trafiksäkerhetsåtgärder. Uppgifter om olyckor registreras i trafikolycksdataregistret.

Bedömning av nuläget vad gäller utredning av arbetsplatsolyckor

Grunden till verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor har ansetts vara den bestämmelse om statistik- och forskningsverksamhet som finns i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och som beskriver en av Olycksfallsförsäkringscentralens lagstadgade uppgifter. Med stöd av detta kan som behandlingsgrund enligt dataskyddsförordningen för verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor betraktas fullgörande av en rättslig förpliktelse, som är en av de rättsliga grunder enligt artikel 6 i dataskyddsförordningen som behandlingen av personuppgifter kan grunda sig på. Behandling är laglig om den registrerade har lämnat sitt samtycke eller om behandlingen är nödvändig för att fullgöra ett avtal, för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige, för att skydda intressen som är av grundläggande betydelse, för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning eller för ändamål som rör den personuppgiftsansvariges eller en tredje parts berättigade intressen. Den lagstiftning som möjliggör behandling av uppgifter ska enligt förordningen dessutom uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Enligt artikel 6 i dataskyddsförordningen är behandling av personuppgifter laglig bland annat om den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c). När behandlingen baserar sig på fullgörandet av en rättslig förpliktelse ska det enligt dataskyddsförordningen föreskrivas om grunden i unionsrätten eller den nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. Det finns inga uttryckliga bestämmelser om verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, och enligt dataskyddsförordningen förutsätter användningen av behandlingsgrunden inte nödvändigtvis en uttrycklig författning, men grunden bör dock vara tydlig och precis och dess tillämpning förutsägbar för personer som omfattas av den, i enlighet med rättspraxis vid Europeiska unionens domstol och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Innehållet i grunden kan också preciseras genom bestämmelser på lägre nivå eller genom myndighetsbeslut. Den förtydligande av verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor som nämns i förarbetena till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar preciserar den uttryckliga bestämmelsen, är i linje med lagens ordalydelse och förtydligar den rättsliga grunden för verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor, eftersom verksamheten har nämnts som en sådan lagstadgad uppgift för Olycksfallsförsäkringscentralen som avses i bestämmelsen. Det förblir dock oklart om omnämmandet i förarbetena till lagen är tillräckligt tydligt och precist och om dess tillämpning är tillräckligt förutsägbar för personer som omfattas av den. I lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs det inte

om behandling av personuppgifter i samband med verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor och inte heller i motiveringen i förarbetena till lagen kompletteras behandlingen av personuppgifter i den verksamheten. Den rättsliga grunden lämnar alltså rum för tolkning i synnerhet med tanke på dataskyddet för personuppgifter. Likaså lämnar rätten att få uppgifter av andra myndighetsaktörer än de som uttryckligen nämns i bestämmelsen om statistik- och forskningsverksamhet rum för tolkning, eftersom andra aktörer inte nämns i förarbetena till lagen. Bestämmelser om utredningsgrupper i anslutning till verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor, om direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor och om redogörelserna för utredningar finns inte heller i lagen.

Bestämmelserna i speciallagarna om Olycksutredningscentralens och Institutet för Olycksinformations utredning av olyckor är betydligt mer omfattande och mångsidiga än de bestämmelser om Olycksfallsförsäkringscentralens forskningsverksamhet som finns i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. När det gäller Olycksutredningscentralen och Institutet för Olycksinformation är förekomsten av en lagstadgad skyldighet tydlig på grund av de uttryckliga bestämmelserna, eftersom rätten att göra utredningar uttryckligen nämns i lagens ordalydelse. Enligt 259 § om Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter har centralen rätt att få uppgifter av tre myndighetsaktörer och i bestämmelsen föreskrivs det inte om rätten att få uppgifter av enskilda aktörer, till skillnad från bestämmelserna om Olycksutredningscentralen och Institutet för Olycksinformation.

Det finns ett tydligt behov av att precisera bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar vad gäller verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor för att möjliggöra att denna verksamhet fortsätter vid Olycksfallsförsäkringscentralen. Med beaktande av den nuvarande rättsliga miljön och särskilt de skyldigheter som följer av dataskyddsförordningen är bestämmelserna om verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor bristfälliga i synnerhet i fråga om behandlingen av personuppgifter och kräver förtydligande och precisering.

2.2 Teknisk anslutning

Bestämmelser om teknisk anslutning finns i 252, 260 och 264 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, 160 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och 83 § i trafikförsäkringslagen (460/2016). Enligt bestämmelsen har en försäkringsanstalt rätt att öppna en teknisk anslutning för en sammanslutning eller inrättning som verkställer lagstadgad försäkring och för andra myndigheter eller organ till sådana uppgifter som mottagaren med stöd av lag har rätt att få för verkställigheten av sina uppgifter. Också i 54 § 5 mom. i patientförsäkringslagen (948/2019) föreskrivs det om att uppgifter får inhämtas med hjälp av en teknisk anslutning.

Informationshanteringslagen och lagarna som har samband med den trädde i kraft den 1 januari 2020. I 5 kap. i informationshanteringslagen finns det bestämmelser om tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser. Syftet med lagen har varit att ersätta behovet av att i speciallagstiftning föreskriva särskilt om tekniska anslutningar mellan myndigheter. Speciallagstiftningen innehåller dock fortfarande bestämmelser om teknisk anslutning och avsikten är att bestämmelserna ska upphävas inom ramen för övergångsbestämmelserna i informationshanteringslagen. Bestämmelserna i informationshanteringslagen blir i vilket fall som helst tillämpliga efter övergångsperiodens utgång i stället för specialbestämmelserna.

2.3 Fördelningssystemet

Enligt de grundläggande principerna för försäkringsverksamheten bereder sig försäkringsbolagen genom fondering i förväg på framtida ersättningsutgifter för skador som redan inträffat. På grund av de särskilt svåra personskador som ersätts med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, trafikförsäkringslagen och patientförsäkringslagen blir försäkringsbolagen tvungna att göra betydande avsättningar för sitt ersättningsansvar. Undantag från denna huvudregel om fonderingsskyldighet har dock gjorts för dessa försäkringsgrenar i fråga om sådana ersättningar som det är svårt att uppskatta på förhand. Ett finansieringssystem där de kostnader som ska betalas respektive år finansieras med premier som tas ut samma år kallas för ett fördelningssystem. Ersättningarna ur fördelningssystemet har i bokföringen åtskilts från de övriga ersättningarna. Ersättningar ur fördelningssystemet bokförs inte i ett försäkringsbolags ansvarsskuld, eftersom försäkringsbolagen inte har någon försäkringsrisk i fråga om dem.

Bolag som bedriver försäkring enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, trafikförsäkring och patientförsäkring bidrar till finansieringen av de kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet i proportion till premieinkomsterna av dessa försäkringsgrenar. Försäkringsbolagen betalar sin finansieringsandel som behövs för finansieringen av fördelningssystemet till Olycksfallsförsäkringscentralen, Trafikförsäkringscentralen eller Patientförsäkringscentralen. Varje försäkringscentral gör förhandsberäkningar av de kostnader som respektive kalenderår ska finansieras genom fördelningssystemet och fastställer det slutliga beloppet av de kostnader som ska finansieras genom fördelningssystemet och varje bolags andel av finansieringen efter varje år.

Enligt alla dessa lagar är kostnader som finansieras genom fördelningssystemet bland annat indexjusteringar som hänför sig till fortlöpande ersättningar, kostnader för sjukvård och rehabilitering när över nio år har förflutit från ingången av det första kalenderåret efter den dag då skadefallet inträffade samt ersättningar för stora skador. Genom fördelningssystemet betalas dessutom skador som orsakats av dem som har försummat sin försäkringsskyldighet samt andra skador som centralerna ansvarar för. De avgifter som på grund av försummelse av försäkringsskyldigheten har tagits ut av dem som har försummat sin försäkringsskyldighet gottgörs dock till fördelningssystemet.

2.4 Finansinspektionens statistiska undersökning

I 234 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och i 89 § i trafikförsäkringslagen föreskrivs det om Finansinspektionens statistiska undersökning. Enligt paragrafen ska Finansinspektionen årligen lägga fram en rapport om utfallet av försäkringarna enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och trafikförsäkringslagen i varje försäkringsbolag under en period som minst omfattar de fem föregående kalenderåren. Statistisk undersökning är viktig med tanke på uppföljningen av principerna om skäliga och trygga försäkringspremier enligt 166 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och enligt 20 § i trafikförsäkringslagen.

Före Finlands EU-medlemskap var bestämmandet av försäkringspremierna för den lagstadgade skadeförsäkringen noggrant reglerat. I och med Finlands EU-medlemskap blev man tvungen att ändra bestämmelserna om försäkringspremier, eftersom utgångspunkten för försäkringslagstiftningen i EU är fri prissättning. Ett orosmoment var att försäkringsbolagens väsentligt ökade frihet att prissätta lagstadgade försäkringar kan leda till försäkringspremier som är för höga med tanke på skälighetsprincipen.

Bestämmelserna om bestämmandet av försäkringspremierna har sedermera avvecklats ytterligare. Det verkar som om avregleringen inte har lett till oskäligen försäkringspremier, utan den har tvärtom skapat möjligheter för försäkringsbolagens produktutveckling och därmed ökat konkurrensen mellan försäkringsbolagen. Bestämmelserna om försäkringsbolagens soliditet, förvaltningssystem och tillsyn har däremot också utvecklats i betydande grad.

När den gällande patientförsäkringslagen (948/2019) stiftades ansågs det att den statistiska undersökning som ska genomföras vart tredje år är tillräcklig i fråga om patientförsäkringen, även om patientförsäkringen inte statistikförs lika heltäckande som försäkringen för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och trafikförsäkringen. Med stöd av vad som anförts ovan är en årlig statistisk undersökning inte heller nödvändig i fråga om försäkringen för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom eller trafikförsäkring, utan en statistisk undersökning som läggs fram vart tredje år kan anses vara tillräcklig för att säkerställa att försäkringspremierna är skäligen och trygga. Försäkringsbolagens resultat kan variera mycket under enskilda år, men orsaken är oftast de ändringar i kalkyleringsgrunderna som försäkringsbolagets ledning gjort. Finansinspektionen kan lägga fram en statistisk undersökning oftare än vad som föreskrivs i lagen, om Finansinspektionen anser det vara ändamålsenligt.

2.5 Andra ändringar i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

2.5.1 Tidsbegränsad försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom

I 158 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar finns bestämmelser om fortlöpande försäkring och tidsbegränsad försäkring. Ett försäkringsavtal kan ingås för viss tid för ett bestämt arbete eller arbetsställe som begränsats till en viss tid. En tidsbegränsad försäkring upphör utan uppsägning att gälla på den dag som antecknats i försäkringsbrevet.

Vid verkställigheten av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har det identifierats utmaningar vad gäller tidsbegränsade försäkringar. Det är problematiskt att hämta löneuppgifter om tidsbegränsade försäkringar ur inkomstregistret, eftersom lönerna kan anmälas till registret i efterhand också en lång tid efter det att försäkringen upphörde att gälla. I och med ibruktagandet av inkomstregistret kan det hända att sådana här löner som anmälts en lång tid efter det att försäkringen upphörde att gälla inte omfattas av försäkringspremien, eftersom de inte kan hämtas ur inkomstregistret. En tidsbegränsad försäkring har också kunnat användas för att kringgå risk eller optimera kostnaderna till exempel genom att teckna en allmän försäkring och flera tidsbegränsade försäkringar. I samband med tidsbegränsade försäkringar förekommer det också oavsiktliga försummelser, när arbetet trots allt fortsätter efter det att försäkringen har upphört att gälla. Tidsbegränsade försäkringar medför en administrativ börda för arbetsgivaren i och med anmälningsskyldigheten.

År 2022 var antalet tidsbegränsade försäkringar uppskattningsvis 7 439 (2,0 procent av alla försäkringar och 0,2 procent av den totala lönesumman) och 2021 var antalet uppskattningsvis 7 493 (2,1 procent av alla försäkringar och 0,1 procent av den totala lönesumman). Tidsbegränsade försäkringar var 2022 vanliga inom följande branscher: byggande (2 073 stycken), parti- och detaljhandel; reparation av motorfordon och motorcyklar (712 stycken) samt yrkesmässig, vetenskaplig och teknisk verksamhet (559 stycken).

2.5.2 Godkännande av försäkringsbolagets premiegrunder

I 166 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs det om försäkringsbolagets premiegrunder. Ett försäkringsbolag ska ha av bolagets styrelse godkända kalkyleringsgrunder för försäkringspremierna, det vill säga premiegrunder, av vilka det ska

framgå hur försäkringspremierna kalkyleras och hur premiegrunderna tillämpas. Premiegrunderna ska tillämpas enhetligt på alla försäkringstagare. De centrala principerna för kalkylerande av försäkringspremien är risk- och kostnadsmotsvarighet, skälighets- och trygghetsprincipen, jämlik behandling av försäkringstagarna samt uppmuntran till arbetarskyddsarbete.

Ett försäkringsbolag ska ha av styrelsen godkända skriftliga verksamhetsprinciper om intern kontroll, riskhantering och intern revision, vilkas effektivitet också övervakas och utvärderas av försäkringsbolagets styrelse. Behandlingen av premiegrunderna i ett försäkringsbolags styrelse har i praktiken inte medfört något nytt i dem och behandlingen kan inte längre anses behövlig. Behandlingen i styrelsen förlänger onödigt processen för fastställande av premiegrunderna. Behandlingen av premiegrunderna i ett försäkringsbolag omfattas av de bolagsrättsliga bestämmelserna i försäkringsbolagslagen och de kan till denna del anses vara tillräckliga, och separata kompletterande bestämmelser som ställer ytterligare krav behövs inte i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Med tanke på försäkringsbolagens tillsyn har behandlingen i styrelsen av premiegrunderna ingen väsentlig betydelse.

I enlighet med 6 kap. 20 § i försäkringsbolagslagen ska ett försäkringsbolags ansvariga försäkringsmatematiker se till att de försäkringsmatematiska metoder som bolaget tillämpar är adekvata och att sättet att bestämma bolagets premier och ansvarsskuld samt beloppet av dem uppfyller kraven enligt försäkringsbolagslagen, lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och de lagar som gäller lagstadgade försäkringar samt enligt de förordningar som utfärdats med stöd av dessa lagar och enligt de föreskrifter som Finansinspektionen meddelat med stöd av dem.

2.5.3 Statistiksammanställning över försäkringar för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

I 167 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs det om statistiksammanställning. Med statistiksammanställning avses de uppgifter om lön, skadefall och ersättning för varje obligatorisk försäkring för de fem senaste fulla försäkringsperioderna och den aktuella försäkringsperioden som ett försäkringsbolag på det sätt som närmare föreskrivs har rätt att få av den tidigare försäkringsanstalten i samband med överföring av försäkringar. När ett försäkringsbolag har fått en anbudsförfrågan på försäkring från en försäkringstagare som har angett att lönebeloppet är minst 150 000 euro om året, har bolaget rätt att av det försäkringsbolag där försäkringen är eller har varit tecknad avgiftsfritt få en statistiksammanställning för varje obligatorisk försäkring som är föremål för anbudsförfrågan. Försäkringsbolaget ska utan dröjsmål lämna en statistiksammanställning, dock senast 14 dagar efter det att ett försäkringsbolag som lämnar anbud har begärt den. När en försäkringstagare överför sin försäkring till ett annat försäkringsbolag, ska det försäkringsbolag där försäkringen upphör att gälla ge in de löneuppgifter för varje obligatorisk försäkring som ska anges i statistiksammanställningen till det nya försäkringsbolaget. Löneuppgifterna ska lämnas för den senaste fulla och den aktuella försäkringsperioden inom 14 dagar från och med den sista dagen för överföring som avses i 162 § 1 mom. När försäkringstagaren har överfört sin försäkring till ett annat försäkringsbolag, ska bolaget utan dröjsmål av tidigare försäkringsbolag begära en statistiksammanställning enligt bolagets egna premiegrunder över de försäkringar som överförts i fråga om en försäkringstagare med specialpremiegrunder. Försäkringsbolaget ska överlämna statistiksammanställningen inom tre månader från begäran. Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska ingå i statistiksammanställningen och bestämmelser om hur och i vilken form uppgifterna ska lämnas utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Vid verkställigheten av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har det observerats att riskmotsvarigheten vid prissättningen av försäkringar behöver förbättras genom att möjliggöra användning av statistiksammanställning i anbudsfasen vid överföringsförfarandet

utan någon gräns för lönesumman. Det anbud som ges med anledning av anbudsförfrågan motsvarar då i högre grad än tidigare risken. Försäkringsbolagen ska mer jämlikt och oftare än tidigare ha tillgång till standardiserade statistikuppgifter och grundläggande uppgifter om kunden. Det är ändamålsenligt att förkorta tiden för lämnande av statistiksammanställningen till sju dagar i alla faser. Det behöver inte heller i lagen föreskrivas om inom vilken tid statistiksammanställningen ska begäras. Också meddelandet om jäv enligt den förordning som gäller överföringsförfarandet kan i fortsättningen lämnas inom sju dagar.

I försäkringsbolag som är föremål för ett överföringsförfarande har användningen av statistiksammanställning minskat i bytesfasen. Det finns inte längre något behov av att begäran om en statistiksammanställning är obligatorisk i bytesfasen. Efter det att försäkringen har överförts kan det nya försäkringsbolaget begära en statistiksammanställning efter behov. När en statistiksammanställning har begärts redan i anbudsfasen, har de ändringar som skett mellan anbudsfasen och överföringsfasen ingen väsentlig inverkan på prissättningen.

2.5.4 Arbetsgivares rätt till ersättning på basis av en annan arbetsgivares försäkring för fritiden slopas

Enligt 187 § 2 mom. i den gällande lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska alla lagens bestämmelser om obligatorisk försäkring tillämpas också på frivillig försäkring, om inte något annat uttryckligen föreskrivs i lagen. Bestämmelsen behövdes när lagen stiftades för att undanröja en rättslig oklarhet, eftersom det inte fanns någon motsvarande bestämmelse i den tidigare lagen om olycksfallsförsäkring. Dessutom hade man i de försäkringsvillkor för frivillig försäkring enligt 57 § i lagen om olycksfallsförsäkring som tidigare tillämpades företagsspecifikt avvikit från bestämmelserna om obligatorisk försäkring. Bestämmelser om vissa begränsningar i skyddet enligt frivilliga försäkringar finns därför i avdelning VI i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Det har i bestämmelserna dock i praktiken upptäckts vissa behov av precisering.

Huvudregeln vad gäller obligatorisk försäkring för olycksfall i arbetet finns i 139 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. När en arbetsgivare som har tecknat en försäkring har betalat lön för sjukdomstiden, betalas ersättningen för inkomstbortfall till arbetsgivaren i enlighet med 139 §. Då bestäms ersättningen separat för varje arbetsgivare som vid tidpunkten för skadefallet betalat lön och ersättningen för inkomstbortfall betalas till en eller flera arbetsgivare högst till beloppet av den lön som betalats för motsvarande tid eller som en relativ andel av den ersättning som ska betalas. I fråga om frivillig försäkring har det inte utfärdats någon avvikande bestämmelse, även om den ersättning för inkomstbortfall som betalas på basis av frivillig försäkring för fritiden i enlighet med 199 § 2 mom. grundar sig endast på arbetsinkomsten från arbete hos den arbetsgivare som har tecknat försäkringen. Enligt förarbetena till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (RP 277/2014 rd, s. 165) är avsikten att eventuella andra arbetsgivare som har betalat lön för sjukdomstiden, dock inte betalas ersättning för inkomstbortfall, eftersom försäkringsersättningen inte grundar sig på inkomster från annat arbete än det som försäkrats.

År 2021 uppgick antalet frivilliga försäkringar för fritiden som arbetsgivare tecknat till 32 139 stycken och 2022 till 30 970 stycken. Den andel arbetsgivarna som försäkrat sina arbetstagare med en frivillig försäkring för fritiden utgjorde av alla arbetsgivare var uppskattningsvis 19 procent 2021 och 18,5 procent 2022. År 2021 uppgick antalet frivilliga försäkringar för fritiden som företagare tecknat till 92 479 stycken och 2022 till 96 516 stycken.

2.6 Ändringar i lagen om trafik- och patientskadenämnden

2.6.1 Antalet ersättare i trafik- och patientskadenämnden

Bestämmelser om antalet ersättare i trafik- och patientskadenämnden finns i 3 § i lagen om trafik- och patientskadenämnden, och enligt den paragrafen har nämnden tjugosex ersättare. När trafikskadenämnden och patientskadenämnden slogs samman till den nuvarande trafik- och patientskadenämnden och när lagen om den nuvarande nämnden trädde i kraft höjdes antalet ersättare med två för att förbättra nämndens avgörandekapacitet.

Det exakta antal ersättare som anges i lagen har visat sig vara problematiskt i praktiken, eftersom antalet ersättare har varit minimiantalet i förhållande till behovet. För att trygga att nämnden fungerar på ett ändamålsenligt sätt bör det kunna utnämnas ett tillräckligt antal ersättare i förhållande till behovet.

2.6.2 Trafik- och patientskadenämndens rätt att delge sina sakkunniga beslut

Enligt 1 § 2 mom. i lagen om trafik- och patientskadenämnden ska nämnden i syfte att för- enhetliga ersättningspraxis och främja den allmänna tillgången till information om trafik- och patientskador informera om sin verksamhet och beslutspraxis. Nämnden har dock enligt de gällande bestämmelserna inte rätt att delge sina sakkunniga beslut.

2.7 Ändringar i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen

2.7.1 Tidsfristen för begäran av en rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden ändras i rehabiliteringsärenden i enlighet med direktivet om alternativ tvistlösning

Enligt 16 § 4 mom. i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) får den som är missnöjd med försäkringsanstaltens beslut inom den tid för sökande av ändring som föreskrivs i paragrafens 1 mom. begära en rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden. Den tidsfrist för sökande av ändring hos försäkringsdomstolen som fastställs i paragrafens 1 mom. är 30 dagar efter delfäendet av beslutet.

Den nuvarande tidsfristen för sökande av ändring på 30 dagar står i strid med Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG (direktivet om alternativ tvistlösning). Direktivet om alternativ tvistlösning har införlivats i den nationella lagstiftningen i Finland genom lagen om lösning av konsumenttvister utanför myndigheter (1696/2015). Enligt artikel 5.4 e i direktivet om alternativ tvistlösning får tidsfristen för inlämnande av klagomål till det alternativa tvistlösningsorganet inte ”fastställas till mindre än ett år efter den dag då konsumenten lämnade in klagomålet till näringsidkaren”.

2.7.2 Förenhetligande av terminologin mellan lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen och den nya lagen om funktionshinderservice

Enligt 7 § 2 mom. 7 punkten i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen ersätts såsom rehabilitering de merkostnader som en gravt handikappad person har för serviceboende. Med hänsyn till den nya lag om funktionshinderservice (675/2023) som träder i kraft den 1 januari 2025 behöver begreppsapparaten uppdateras i 2 mom. 7 punkten i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

2.8 Ändringar i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämfällbara med arbete

Den 1 augusti 2021 trädde lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (1215/2020) i kraft. Lagen innehåller bestämmelser om orienterande och förberedande utbildning för examensinriktad utbildning (utbildning som handleder för examensutbildning) efter den grundläggande utbildningen. Utbildningen som handleder för examensutbildning ger den studerande färdigheter att söka till gymnasieutbildning eller yrkesinriktad examensutbildning, orienterar den studerande i utarbetandet av en plan för fortsatta studier och arbetsliv och stärker den studerandes förutsättningar att slutföra gymnasieutbildningens lärokurs och avlägga studentexamen efter den eller att avlägga yrkesinriktad examen. Vid planering och anordnande av samt beslutsfattande om utbildning som handleder för examensutbildning för studerande som inte har fyllt 18 år ska barnets bästa i första hand beaktas.

I lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämfällbara med arbete (460/2015, nedan lagen om studierelaterade skadefall) föreskrivs det om ersättning för skadefall som inte ersätts enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och som har orsakat en skada eller sjukdom hos en person som deltar i grundläggande yrkesutbildning, yrkesinriktad vuxenutbildning, yrkeshögskoleutbildning, universitetsutbildning, gymnasieutbildning eller grundläggande utbildning, med undantag för förskoleundervisning, förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen och årskurserna 1–6. En förutsättning för att ersättning ska betalas är att skadefallet har inträffat under förhållanden som är utmärkande för studierna medan den studerande, i läroanstalten eller på något annat ställe som anvisats av utbildnings- eller undervisningsanordnaren eller av läroanstaltens huvudman, i enlighet med läroplanen eller examensgrunderna deltagit i sådan praktisk undervisning, sådan inläring i arbetet, sådan arbetspraktik eller en sådan fristående examen eller i sådan arbetslivsorientering i samband med grundläggande utbildning som kan jämfällas med arbete.

Påbyggnadsundervisning liknande utbildningen som handleder för examensutbildning ingick i de ovannämnda utbildningarna före lagen om utbildning som handleder för examensutbildning stiftades och utbildning som handleder för examensutbildning har på denna grund tolkats höra till tillämpningsområdet för lagen om studierelaterade skadefall.

3 Målsättning

Det centrala syftet med propositionen är att möjliggöra utredning av arbetsplatsolyckor som förbättrar säkerheten i arbetet och utreder orsaksförhållandena till följd av olycksfall i arbetet för att förebygga motsvarande olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och för att utveckla den allmänna säkerheten i arbetet. Det finns behov av utredning av arbetsplatsolyckor eftersom olycksfall i arbetet inte utreds i denna omfattning, och beaktande främjandet av arbetssäkerheten, av andra aktörer i Finland.

Vid utredning av arbetsplatsolyckor är det väsentligt varför något har inträffat och de rekommendationer för utveckling av säkerheten som följer av resultatet, inte enskilda händelser eller enskilda personers eller organisationers verksamhet. Syftet med utredningar av arbetsplatsolyckor är inte att ta ställning till skuldfrågor. Den tilläggsinformation som fås genom utredning av arbetsplatsolyckor kan förutom vid allmän utveckling av arbetarskyddet utnyttjas också vid utvecklingen av lagstiftningen gällande arbetarskyddet.

Ett ytterligare syfte med propositionen är att förtydliga verkställigheten, förenkla av administrationen och uppdatera bestämmelserna samt göra andra tekniska ändringar i lagstiftningen som gäller försäkring mot olycksfall i arbetet och mot yrkessjukdomar, trafikförsäkring och patientförsäkring och lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

4.1.1 Utredning av arbetsplatsolyckor

Det föreslås att det i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar tas in bestämmelser om verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor som har blivit praxis och att detta görs i enlighet med gällande praxis för verksamheten och med beaktande av skyldigheterna i fråga om dataskydd. Enligt förslaget ska en av Olycksfallsförsäkringscentralens lagstadgade uppgift vara att bedriva verksamhet för utredning av arbetsplatsolyckor, och således ska verksamhet för utredning av arbetsplatsolyckor tas in i 209 § 3 mom. 13 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och till den lagen ska det även fogas en ny 236 a § om utredning av arbetsplatsolyckor, en ny 236 b § om direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor och en ny 236 c § om utredningsgrupper för utredning av arbetsplatsolyckor och dessutom ska 259 § om Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter i den lagen kompletteras vad gäller verksamhet för utredning av arbetsplatsolyckor. Dessutom föreslås det att det till lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar fogas en ny 154 a §, enligt vilken de nya bestämmelserna om utredning av arbetsplatsolyckor i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar också tillämpas på olycksfall i arbetet som lett till döden eller annars är särskilt allvarliga och som ersatts på basis av en försäkring som grundar sig på lagstadgad försäkringsskyldighet enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

Till 209 § 13 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar fogas som Olycksfallsförsäkringscentralens lagstadgade uppgift utöver den statistik- och forskningsverksamhet enligt 236 § som gäller förebyggande av skador även utredning av arbetsplatsolyckor enligt den nya 236 a §.

Enligt den nya 236 a § som föreslås i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska vid utredningen av arbetsplatsolyckor händelseförloppet, orsakerna och följderna klarläggas samt på dem baserade rekommendationer för främjande av arbetarskyddet presenteras. En utredningsgrupp enligt den nya 236 c § ska utarbeta en sekretessbelagd utredningsrapport om utredningen av en arbetsplatsolycka och dessutom kan direktionen enligt den nya 236 b § på framställning av en sakkunnig från Olycksfallsförsäkringscentralen som är föredragande för direktionen besluta om innehållet i en offentlig redogörelse som är lämplig i förhållande till olyckans allvarlighetsgrad. Dessutom föreslås det att Olycksfallsförsäkringscentralen ska ges möjlighet att utarbeta sammandrag av gjorda utredningar enligt ämnesområde.

Enligt den nya 236 a § som föreslås i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska Olycksfallsförsäkringscentralen ha rätt att behandla personuppgifter som är nödvändiga för ändamålen med verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor samt uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen. De föreslagna redogörelserna för utredningar och sammandragen ska vara offentliga och de ska inte innehålla personuppgifter eller annan information som kan kopplas till en enskild person eller arbetsplats.

Personuppgifter och andra uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter ska förvaras som sådana endast under den tid som uppgifterna används, det vill säga under tiden för utredningen av en arbetsplatsolycka och utarbetandet av en sekretessbelagd utredningsrapport om den. En sekretessbelagd utredningsrapport som innehåller personuppgifter och uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter ska förvaras som innehållande personuppgifter så länge den behövs och som helt anonymiserad därefter. Dessutom föreskrivs det i bestämmelsen om att Olycksfallsförsäkringscentralen även ska utreda skadefall som har lett till döden och andra särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor och som ersatts på basis av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

I enlighet med den nya 236 b § som föreslås i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska Olycksfallsförsäkringscentralens styrelse för den allmänna ledningen av verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor tillsätta en direktion för utredning av arbetsplatsolyckor för en mandatperiod på tre år. Direktionens ledamöter ska företräda såväl arbetsgivare och arbetstagare som tjänstemän samt Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA. Från Olycksfallsförsäkringscentralen utses till direktionen en sakkunnig som är föredragande för direktionen. Direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor ska på framställning av den sakkunniga från Olycksfallsförsäkringscentralen besluta om att en enskild arbetsplatsolycka ska utredas, om utredningsgruppens sammansättning och om innehållet i och publiceringen av den offentliga redogörelsen för utredningen. Den offentliga redogörelsen för utredningen av en olycka ska inte innehålla enskilda personers personuppgifter eller andra uppgifter som kan kopplas till en enskild person eller arbetsplats. På direktionens ledamöter ska bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar, skadeståndsrättsligt skadeståndsansvar samt bestämmelserna om sekretess, tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande i 248 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas när de sköter uppgifter inom verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor.

Enligt den nya 236 c § som föreslås i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska utredningsgrupper för utredning av arbetsplatsolyckor ansvara för den konkreta utredningen av arbetsplatsolyckor. En utredningsgrupp ska ledas av en person från Olycksfallsförsäkringscentralen. Utredningsgruppen ska i sin helhet ha ett tillräckligt antal medlemmar som tillsammans har tillräcklig sakkunskap om arbetslivet och de branscher som är centrala med tanke på den olycka som utreds. Utredningsgruppen ska i sin helhet ha praktisk kompetens och erfarenhet av arbetet, arbetsmiljön och verksamhetssätten inom den bransch som utredningen gäller så att utredningsgruppen har möjlighet att bilda sig en uppfattning om det händelseförlopp som har lett till olyckan och dess orsakssamband. Utredningsgrupperna ska handla självständigt, oberoende och opartiskt när de gör utredningar. I fortsättningen ska utredningsgrupperna för utredning av arbetsplatsolyckor utarbeta en sekretessbelagd utredningsrapport om en gjord utredning, och rapporten ska innehålla detaljerade uppgifter om olyckan och kan också innehålla till exempel uppgifter om hälsotillståndet hos dem som varit inblandade i en olycka. På utredningsgruppernas medlemmar ska bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar, skadeståndsrättsligt skadeståndsansvar samt bestämmelserna om sekretess, tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande i 248 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas.

Enligt förslaget ska det i 259 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar göras ändringar i Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter vad gäller utredningar av arbetsplatsolyckor. För Olycksutredningscentralen väsentliga uppgifter är ur polis- och förundersökningsmaterial och utredningen av dödsorsak nödvändiga uppgifter om en arbetsplatsolycka, händelseförloppet, de faktorer som påverkat orsakerna till och följderna av olyckan, nödvändiga uppgifter om en i olyckan inblandads hälsotillstånd samt andra därmed jämförbara omständigheter. Olycksfallsförsäkringscentralen ska ha rätt att också av en

inblandad arbetsgivare, arbetstagare, arbetarskyddsmyndighet och försäkringsanstalt få nödvändiga uppgifter om en arbetsplatsolycka, händelseförloppet, de faktorer som påverkat orsakerna till och följderna av olyckan, uppgifter om det skadefall som ska ersättas samt andra därmed jämförbara nödvändiga uppgifter, samt av vittnen till en arbetsplatsolycka eller av andra enskilda aktörer som av andra orsaker innehåller information om olyckan få nödvändiga uppgifter om händelseförloppet, de faktorer som påverkat orsakerna till och följderna av olyckan samt andra därmed jämförbara nödvändiga uppgifter.

Utöver detta ska Olycksfallsförsäkringscentralen ha rätt att av läkare och andra yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården på begäran få ett av dem utarbetat yttrande om nödvändiga uppgifter ur en i en olycka inblandads journalhandlingar och om dennes hälsotillstånd, arbetsförmåga och vård. För yttrandet kan det betalas en skälig ersättning på samma grunder som anges i 266 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Olycksfallsförsäkringscentralen ska dessutom ha rätt att för utredning av en arbetsplatsolycka utföra undersökningar och inspektioner på den arbetsplats där olyckan har inträffat.

Olycksfallsförsäkringscentralen som svarar för ordnandet av verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor ska ha ovannämnda rätt att få uppgifter. Rätt att få uppgifter har endast de personer som sköter de uppgifter inom verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor som anges i 236 a §, såsom de personer som utsetts till direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor eller utredningsgrupperna för utredning av arbetsplatsolyckor. Endast medlemmarna i en utredningsgrupp för utredning av arbetsplatsolyckor har rätt att utföra konkreta undersökningar, det vill säga endast de som hör till utredningsgruppen för olyckan i fråga, har rätt att besöka olycksplatsen och utföra inspektioner och undersökningar på en arbetsplats.

Dessutom föreslås att det i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar ska tas in en ny 154 a § om att Olycksfallsförsäkringscentralens verksamhet för utredning av arbetsplatsolyckor i fortsättningen ska innefatta också utredning av arbetsplatsolyckor som har lett till döden eller, på framställning av LPA, av andra mycket allvarliga arbetsplatsolyckor för lantbruksföretagare eller stipendiater inom vetenskap och konst som är försäkrade i lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA. I enlighet med det som föreskrivs i 5 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar är de lantbruksföretagare och stipendiater som enligt 10 § och 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare är skyldiga att teckna en obligatorisk arbetspensionsförsäkring, dvs. LFöPL-försäkring, lagstadgat försäkrade mot olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Som lantbruksföretagare beaktas också en sådan familjemedlem till en lantbruksföretagare som är LFöPL-försäkrad. LFöPL-försäkringen omfattar personer i arbetsför ålder från det att de fyllt 18 år fram till den övre åldersgränsen för LFöPL-försäkringen (68–70 år). En annan central förutsättning för obligatorisk LFöPL-försäkring är att den årliga LFöPL-arbetsinkomsten är minst 4506 euro per år (år 2024).

LPA ges i den nya 154 § rätt att få uppgifter, och enligt den paragrafen ska LPA ha rätt att av Olycksfallsförsäkringscentralen i enlighet med 236 c § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar få en sekretessbelagd utredningsrapport som har utarbetats om en enskild utredning av en arbetsplatsolycka i fråga om de arbetsplatsolyckor som lantbruksföretagare eller stipendiater har råkat ut för.

Det är ändamålsenligt att olycksutredningen av skadefall som har lett till döden för lantbruksföretagare och stipendiater koncentreras till Olycksfallsförsäkringscentralen, som har omfattande sakkunskap om skador i arbetet och som enligt förslaget ska ha i uppgift att utreda arbetsplatsolyckor vid skadefall enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I

och med detta är förfarandet för utredning likadant i alla skadefall som har lett till döden. Den information som utredningen ger är jämförbar med den information som fås om arbetsplatsolyckor inom alla branscher, och rekommendationerna för att främja arbetarskyddet kommer från en aktör. De rekommendationer som ges på basis av skadefall som drabbat lantbruksföretagare kan också utnyttjas mer allmänt till exempel för lantbruksföretagararbete som utförts i ett anställningsförhållande.

De rekommendationer som ges på basis av Olycksfallsförsäkringscentralens utredning ger nyttig tilläggsinformation för den arbetarskyddsverksamhet som Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt bedriver, och utifrån informationen kan man planera förebyggande kommunikation till lantbruksföretagare och stipendiater för att undvika motsvarande skadefall. Skadefall som har lett till döden ska utredas om i genomsnitt 3 sådana skadefall per år drabbat obligatoriskt försäkrade lantbruksföretagare. Hittills har stipendiater inte råkat ut för skadefall som har lett till döden.

Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att säkerställa att lagstiftningsgrunden för den utredning av arbetsplatsolyckor som gjorts av Olycksfallsförsäkringscentralen och den faktiska utredningen av arbetsplatsolyckor är långsiktig. Avsikten är alltså att genom lag föreskriva om verksamhet enligt nuvarande praxis med beaktande av kraven på dataskydd, och avsikten är inte att öka aktörernas uppgifter eller administrativa börda.

4.1.1.1 Rättsliga grunder för behandling av personuppgifter i den föreslagna verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor

För att behandlingen av personuppgifter ska vara laglig förutsätts det enligt dataskyddsförordningen att det för behandlingen finns en rättslig grund enligt artikel 6 i förordningen. Om behandlingen dessutom omfattar behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, ska utöver den rättsliga grunden enligt artikel 6 i förordningen även något av villkoren i artikel 9.2 i förordningen uppfyllas. Dessutom ska den personuppgiftsansvarige iaktta minimeringsprincipen enligt dataskyddsförordningen och andra skyldigheter som ålagts den personuppgiftsansvarige, det vill säga endast personuppgifter som är nödvändiga med tanke på ändamålet med behandlingen av personuppgifter får behandlas. Den behandling av personuppgifter som behövs för utredning av arbetsplatsolyckor ska således grunda sig på de grunder som anges i både artikel 6 och artikel 9 i dataskyddsförordningen, och endast nödvändiga uppgifter får behandlas.

Bestämmelser om den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter finns i artikel 6.1 i förordningen. Behandlingen är laglig om a) den registrerade har lämnat sitt samtycke, b) behandlingen är nödvändig för att fullgöra ett avtal, c) behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige, d) behandlingen är nödvändig för att skydda intressen som är av grundläggande betydelse, e) behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning eller f) behandlingen är nödvändig för ändamål som rör den personuppgiftsansvariges eller en tredje parts berättigade intressen. Bestämmelser om verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor och dess syfte ska finnas i nationell lag på det sätt som förutsätts i artikel 6.3 i dataskyddsförordningen när behandlingen grundar sig på artikel 6.1 c i förordningen. Den rättsliga grunden enligt dataskyddsförordningen är således iakttagande av en lagstadgad skyldighet, när det i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar fastställs att utredning av arbetsplatsolyckor är en av Olycksfallsförsäkringscentralens lagstadgade uppgifter.

I artikel 9 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter som är förbjuden, förutom på de grunder som nämns i artikel 9.2. Med uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter avses sådana personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening eller uppgifter om en fysisk persons hälsa, sexualliv eller sexuella läggning. Det kan också vara fråga om behandling av genetiska eller biometriska uppgifter för att identifiera en fysisk person. De uppgifter som behövs för utredning av arbetsplatsolyckor omfattar personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, eftersom avsikten är att Olycksutredningscentralen för verksamheten ska ha rätt att ur polis- och förundersökningsmaterial och utredningen av dödsorsak få nödvändiga uppgifter om en arbetsplatsolycka, händelseförloppet och de faktorer som påverkat orsakerna till och följderna av olyckan och nödvändiga uppgifter om en i olyckan inblandads hälsotillstånd samt andra därmed jämförbara omständigheter. Olycksfallsförsäkringscentralen ska också ha rätt att av den inblandade arbetsgivaren, arbetstagaren, arbetarskyddsmyndigheten och försäkringsanstalten få nödvändiga uppgifter om en arbetsplatsolycka, händelseförloppet, de faktorer som påverkat orsakerna till och följderna av olyckan, uppgifter om det skadefall som ska ersättas samt andra därmed jämförbara nödvändiga uppgifter samt av vittnen till en arbetsplatsolycka eller av andra som annars innehar information om olyckan få nödvändiga uppgifter om händelseförloppet, de faktorer som påverkat orsakerna till och följderna av olyckan samt andra därmed jämförbara nödvändiga uppgifter.

Utöver detta ska Olycksfallsförsäkringscentralen ha rätt att av läkare och andra yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården på begäran få ett av dem utarbetat yttrande om nödvändiga uppgifter ur en i en olycka inblandads journalhandlingar och om dennes hälsotillstånd, arbetsförmåga och vård. Den föreslagna rätten att få uppgifter gäller således till exempel en persons hälsotillstånd, sjukdom eller funktionsnedsättning eller vårdåtgärder eller därmed jämförbara åtgärder som personen är föremål för. Dessa uppgifter har grundlagsutskottet av hävd definierat som känsliga uppgifter (GrUU 15/2018 rd). En sekretessbelagd utredningsrapport som innehåller dessa uppgifter ska i enlighet med förslaget kunna lämnas ut till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA.

När det gäller olyckor ligger människors verksamhet nästan utan undantag direkt eller indirekt bakom de händelser som har lett till olyckan. Det primära syftet med utredningen av arbetsplatsolyckor är att försöka identifiera orsakerna till händelserna. Sådana personuppgifter som förklarar mänsklig verksamhet är till exempel ålder, kön, arbetsuppgift och arbetserfarenhet samt allmän kompetens, såsom utbildning för uppgiften. Utöver detta är mycket väsentliga även uppgifter om allmänt hälsotillstånd och sjukdomar som kan ha haft betydelse för personens verksamhet (såsom fysiska begränsningar, sjukdomar, medicinering) och som direkt eller indirekt förklarar en persons verksamhet som har haft betydelse för händelseförloppet. Dessutom kan frågor som gäller en persons karaktärsdrag och mer allmänt en persons beteendemönster även vara väsentliga, men i synnerhet uppgifter om hälsotillstånd och sjukdomar är nödvändiga vid bedömningen av följderna av en olycka. Andra uppgifter som är nödvändiga med tanke på en utredning, men som inte innehåller personuppgifter, är till exempel dokument som gäller arbetsplatsens verksamhetssystem och praktiska arbetsanvisningar, myndighetsdokument som gäller arbetsplatsen, till exempel arbetarskyddsmyndigheternas inspektioner samt polisens och arbetarskyddsmyndighetens utredningsmaterial om fallet i fråga, inklusive bild- och videomaterial samt ett försäkringsbolags uppgifter om det försäkrade objektet, till exempel genomförda riskbedömningar. En väsentlig del utgör också intervjuer där frågor som omfattar den praktiska vardagen i arbetet behandlas, såsom etablerade arbetssätt och arbetskulturen samt utredningar där en olycka som är föremål för utredning behandlas, såsom upptagningar från passerkontroll och övervakningskameror.

Vilka alla uppgifter som ska begäras för utredningen av en olycka ska i utredningen av arbetsplatsolyckor alltid bestämmas utifrån händelserna och omständigheterna i det fall som utreds. Uppgifter om arbetsuppgifter, arbetserfarenhet, ålder, kön och allmän förmåga hos den skadade och personer som varit inblandade i eller på annat sätt påverkat händelserna är alltid nödvändiga uppgifter med tanke på beskrivningen av situationen och omständigheterna. Också alla ovannämnda dokument som beskriver arbetsplatsen och dess organisation, risker och arbetssätt samt utredningar som behandlar den olycka som är föremål för utredning är i varje enskilt fall nödvändiga basuppgifter. Uppgifter som gäller personers hälsotillstånd, sjukdomar, medicinering eller karaktärsdrag ska i utredningen bestämmas vara nödvändiga endast om de kan antas ha inverkat på en persons verksamhet eller beteende i den händelsekedja som ledde till olyckan. Inte heller i dessa situationer är själva journalhandlingarna nödvändiga, utan det räcker med en bedömning av en läkare som är förtrogen med dem eller en läkare som annars känner till personens hälsotillstånd väl, såsom företagsläkaren eller den behandlande läkaren, det vill säga ett yttrande om ett eventuellt orsakssamband mellan omständigheter som hänför sig till hälsotillståndet och den fastställda verksamheten.

Uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter får enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen behandlas till exempel när behandlingen i enlighet med artikel 9.2 b är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige eller den registrerade ska kunna fullgöra sina skyldigheter och utöva sina särskilda rättigheter inom arbetsrätten och på områdena social trygghet och socialt skydd, i den omfattning detta är tillåtet enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt eller ett kollektivavtal som antagits med stöd av medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder som säkerställer den registrerades grundläggande rättigheter och intressen fastställs, eller när i enlighet med artikel 9.2 g behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträlvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen, eller när i enlighet med artikel 9.2 j behandlingen är nödvändig för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål i enlighet med artikel 89.1, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträlvade syftet, vara förenlig med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intresse.

Av de grunder som beskrivs ovan kan artikel 9.2 b, 9.2 g eller 9.2 j tillämpas på utredning av arbetsplatsolyckor. Således ska det föreskrivas om behandlingen i den nationella lagstiftningen och den ska innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intresse. Av de ovannämnda grunderna kan artikel 9.2 g om att behandlingen ska vara nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt anses vara lämpligast. Enligt 236 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska Olycksfallsförsäkringscentralen föra statistik över olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt utarbeta forskningsrapporter som främjar förebyggandet av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och utredningar om förhållandet mellan förebyggande insatser och konsekvenserna av dem och utredningar om sambandet mellan försäkringspremierna och risken för olycksfall i arbetet eller yrkessjukdomar. Olycksfallsförsäkringscentralen kan också utarbeta andra forskningsrapporter och kalkyler som behövs för att verkställa, följa upp och utveckla den lagen. Utredningen av arbetsplatsolyckor som blivit praxis har ansetts utgöra en del av Olycksfallsförsäkringscentralens forskningsverksamhet. Syftet med utredning av arbetsplatsolyckor är att förbättra arbetarskyddet och utreda orsakssambanden vid olycksfall i arbetet genom att möjliggöra praktisk utredningsverksamhet så att motsvarande allvarliga

arbetsplatsolyckor ska kunna förebyggas och det allmänna arbetarskyddet utvecklas genom Olycksfallsförsäkringscentralens långsiktiga verksamhet för utredning av arbetsplatsolyckor och genom offentliga sammandrag som utarbetas om den. Utöver en sekretessbelagd utredningsrapport som innehåller personuppgifter ska det över verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor också utarbetas en offentlig redogörelse för utredningen som inte innehåller personuppgifter eller någon annan sådan information som gör det möjligt att identifiera en enskild person eller arbetsplats. Olycksfallsförsäkringscentralen ska enligt förslaget ha rätt att utarbeta sammandrag av gjorda utredningar enligt ämnesområde för att förebygga motsvarande arbetsplatsolyckor och förbättra det allmänna arbetarskyddet. Även sammandragen ska vara offentliga och ska inte innehålla uppgifter som kan kopplas till en enskild person eller arbetsplats. En utredning kan dock inte göras och därmed offentliga redogörelser för utredningen eller sammandrag inte sammanställas, om olyckans orsakssamband inte har utretts grundligt. Behandling av personuppgifter för att göra en utredning och utarbeta sammandrag av den är därför nödvändig i samband med utredningen och vid utarbetandet av en sekretessbelagd utredningsrapport.

Framtagande av information om utredning av arbetsplatsolyckor samt den offentliga kommunikation som baserar sig på den tjänar ett allmänt intresse, eftersom utredningen kan bidra till att främja arbetarskyddet. Verksamheten är behövlig också av den anledningen att olycksfall i arbetet inte utreds i denna omfattning och med tanke på främjandet av arbetarskyddet av andra aktörer i Finland. Med hjälp av utredningsverksamheten är det möjligt att få tillförlitlig information av hög kvalitet om de varierande mekanismerna bakom uppkomsten av allvarliga arbetsplatsolyckor och om nya faktiska arbetarskyddsrisiker. Av denna orsak kan en lämplig behandlingsgrund enligt dataskyddsförordningen anses vara att behandlingen i enlighet med artikel 9.2 g är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse.

Med stöd av det nationella handlingsutrymme som artiklarna 6.2 och 6.3 i den förordningen tillåter får det i den nationella lagstiftningen också föreskrivas om registrering av personer och uppgifter, den tid under vilken uppgifterna lagras samt utlämning av uppgifter, förutsatt att medlemsstaternas lagstiftning uppfyller ett mål av allmänt intresse och är proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

I 6 § 1 mom. i dataskyddslagen föreskrivs det om situationer där behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter är tillåten, men kräver stöd av nationell lagstiftning (RP 9/2018 rd, s. 88). Enligt 6 § 1 mom. i dataskyddslagen tillämpas behandlingsförbudet enligt artikel 9.1 i dataskyddsförordningen inte på behandling av uppgifter för vetenskaplig eller historisk forskning eller för statistikföring eller på sådan behandling av uppgifter som regleras i lag.

Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelser om rätt att få och skyldighet att lämna ut information trots sekretessbestämmelserna med avseende på skyddet för privatlivet och skyddet för personuppgifter i 10 § i Finlands grundlag (731/1999, nedan grundlagen) och då noterat bland annat vad och vem rätten att få information gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet (GrUU 73/2018 rd). Grundlagsutskottet har flera gånger konstaterat att myndigheternas rätt att få uppgifter och möjlighet att lämna ut uppgifter har kunnat gälla för ett visst syfte ”behövliga uppgifter”, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att ”uppgifterna är nödvändiga” för ett visst syfte. Av ovannämnda orsaker har strävan varit att rätten att få uppgifter inom verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor ska avgränsas noggrant till tillgängliga uppgifter och till de uppgifter som är nödvändiga med tanke på utredningen av en arbetsplatsolycka. Endast en begränsad grupp, det vill säga personer som sköter uppgifter enligt 236 a § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,

direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor och utredningsgrupperna för utredning av arbetsplatsolyckor, har rätt att få och tillgång till alla uppgifter som fås vid en utredning.

Grundlagsutskottet har också understrukit att det vid en särskiljning mellan behovlighet respektive nödvändighet att få eller lämna ut uppgifter är frågan inte bara om omfattningen av innehållet i uppgifterna utan också om att rätten till information, som går före sekretessbestämmelserna, i sista hand går ut på att den myndighet som är berättigad till informationen i och med sina egna behov åsidosätter de grunder och intressen som är skyddade med hjälp av den sekretess som gäller den myndighet som innehar informationen. Grundlagsutskottet har i flera av sina utlåtanden särskilt påpekat att inskränkningar i skyddet för privatlivet måste bedömas utifrån de allmänna villkoren för inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 42/2016 rd, s. 2–3 och de utlåtanden som nämns där). Det har varit av betydelse, att enligt utskottets vedertagna praxis, begränsas lagstiftarens handlingsutrymme när det gäller bestämmelser om behandling av personuppgifter i synnerhet av att skyddet för personuppgifter delvis omfattas av det skydd för privatlivet som tryggas i 10 § i grundlagen. Lagstiftaren ska trygga denna rätt på ett sätt som kan anses godtagbart med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna som helhet. Utskottet har därför ansett att i synnerhet tillåtande av behandling av känsliga uppgifter berör själva kärnan i skyddet för personuppgifter (GrUU 37/2013 rd, s. 2), och därför ska till exempel grundande av register som innehåller sådana uppgifter bedömas utifrån de allmänna kriterierna för begränsningar i de grundläggande fri- och rättigheterna, i synnerhet acceptabilitet och proportionalitet (GrUU 29/2016 rd och till exempel GrUU 21/2012 rd, GrUU 47/2010 rd samt GrUU 14/2009 rd). Utskottet har fäst vikt vid att den information som utlämnas har en karaktär av känsliga uppgifter vid bedömningen av omfattningen, exaktheten och innehållet i bestämmelserna om rätten att få och lämna uppgifter trots sekretess (se. t.ex. GrUU 38/2016 rd, s. 3).

Grundlagsutskottet har lyft fram riskerna med behandlingen av känsliga uppgifter. Grundlagsutskottet anser att omfattande databaser med känsliga uppgifter medför allvarliga risker för informationssäkerheten och risk för missbruk av uppgifter. Riskerna kan i sista hand utgöra ett hot mot personers identitet (GrUU 13/2016 rd, s. 4, GrUU 14/2009 rd, s. 3/I). I skäl 51 i ingressen till dataskyddsförordningen betonas det att i artikel 9 i förordningen avsedda särskilda kategorier av personuppgifter som till sin natur är särskilt känsliga med hänsyn till de grundläggande rättigheterna och friheterna bör åtnjuta särskilt skydd, eftersom behandling av sådana uppgifter kan innebära betydande risker för de grundläggande rättigheterna och friheterna. Utskottet har av denna orsak särskilt påpekat att det bör finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt (se till exempel GrUU 3/2017 rd).

Grundlagsutskottet har betonat att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter (GrUU 26/2018 rd, GrUU 15/2018 rd, GrUU 14/2018 rd).

På grund av ovan nämnda dataskyddsbestämmelserna och grundlagsutskottets utlåtandep Praxis i anslutning till tillgången av information ska det i 259 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar i fråga om utredning av arbetsplatsolyckor finnas en uttömmande förteckning över de uppgifter som Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att få i samband med en utredning. Med hjälp av utredningen främjas arbetarskyddet genom verksamhet som i nuläget inte bedrivs av andra aktörer i fråga om arbetsplatsolyckor. Olycksfall i arbetet utreds inte i denna omfattning och med tanke på främjandet av arbetarskyddet av andra aktörer i Finland.

Med hjälp av utredningsverksamheten och den information som utredningarna ger kan motsvarande allvarliga arbetsplatsolyckor förebyggas i fortsättningen. Verksamheten behövs alltså av hänsyn till ett allmänt intresse.

Rätten att få uppgifter är således på det sätt som både dataskyddsförordningen och grundlagsutskottets praxis förutsätter kopplad till uppgifternas nödvändighet, och rätten att få uppgifter står i proportion till det eftersträfvade syftet, eftersom en utredning inte kan genomföras i enlighet med dess syfte utan rätten att få uppgifter. Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att trygga kontinuiteten av utredningen av arbetsplatsolyckor i Olycksfallsförsäkringscentralen, och den behandling av personuppgifter som sker i samband med verksamheten ska med beaktande av målen för och innehållet i de föreslagna bestämmelserna anses vara proportionerlig och uppfylla kraven i dataskyddsförordningen. Med beaktande av föremålet för och syftet med de föreslagna bestämmelserna samt de rättsliga förpliktelserna kan också behövlig behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter anses stå i proportion till syftet med bestämmelserna, och utfärdandet av bestämmelser om verksamheten i nationell speciallagstiftning kan anses behövt i fråga om behandlingen av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och tryggheten av skyddsåtgärder.

Det kan också anses motiverat att Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA ha rätt att få en sekretessbelagd utredningsrapport, eftersom lantbruk är en bransch som är särskilt utsatt för olyckor och inom vilken lantbruksföretagare årligen råkar ut för olyckor som leder till döden och LPA har en lagstadgad uppgift i anslutning till arbetarskyddsverksamheten enligt 147 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som andra försäkringsanstalter inte har. Enligt 147 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar ska LPA främja sådant arbetarskydd som tjänar lantbruksföretagarnas och stipendiaternas intressen bland annat genom att ordna utbildning och ge information. Således är grunden för LPA:s rätt att få uppgifter likaså motiverat med tanke på artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen, det vill säga för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige, eftersom LPA:s lagstadgade uppgift enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar är att främja lantbruksföretagarnas och stipendiaternas arbetarskydd.

I 6 § 2 mom. i dataskyddslagen finns bestämmelser om skyddsåtgärder i anslutning till behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter. Enligt det momentet ska en personuppgiftsansvarig eller ett personuppgiftsbiträde som behandlar uppgifterna i fråga vidta lämpliga och särskilda åtgärder för att skydda den registrerades rättigheter. Åtgärderna kan gälla bland annat begränsning av åtkomsten till uppgifter, möjliggörande av bevisning i efterhand av behandling, pseudonymisering av personuppgifter, tillgänglighet och motståndskraft hos behandlingssystemen och tjänsterna i anknytning till behandlingen, anvisningar samt säkerställande av kompetensen i dataskydd, eller bedömning av tillräckligheten hos de åtgärder som vidtas. I momentet nämns särskilt också utförande av en konsekvensbedömning avseende dataskydd enligt artikel 35 i dataskyddsförordningen. De skyddsåtgärder som vidtas ska vara lämpliga med avseende på behandlingsåtgärderna, men den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet har prövningsrätt vid valet av dessa åtgärder (RP 9/2018 rd, s. 93).

Behövliga skyddsåtgärder i fråga om behandlingen av uppgifter har vid Olycksfallsförsäkringscentralen vidtagits så att användningen av direkta identifieringskoder för de registrerade – till exempel personbeteckning – vid utredning av arbetsplatsolyckor har begränsats till endast de situationer där det är nödvändigt för skötseln av uppgifterna. I andra situationer ska uppgifter på individnivå användas till exempel i pseudonymiserad form så att en persons direkta identifieringsuppgifter har raderats och ersatts med en separat identifierande

nummerbeteckning och uppgifterna behandlas i Olycksfallsförsäkringscentralens redan befintliga separata system för sekretessbelagda uppgifter. Material som innehåller en persons direkta identifierare ska lagras i Olycksfallsförsäkringscentralens separata interna personuppgiftslager, till vilka endast en begränsad liten grupp personer med användarrättigheter har tillgång. Skyddsåtgärder är alltså säkerställda delvis redan genom de gällande bestämmelserna i enlighet med 6 § 1 mom. 2 punkten i dataskyddslagen när det är fråga om sådan behandling av uppgifter som regleras i lag eller som föranleds av en uppgift som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag. Enligt 6 § 2 mom. i dataskyddslagen ska en personuppgiftsansvarig och ett personuppgiftsbiträde vidta i momentet uppräknade lämpliga och särskilda åtgärder för att skydda den registrerades rättigheter. För vidtagandet av dessa skyddsåtgärder svarar Olycksfallsförsäkringscentralen i egenskap av personuppgiftsansvarig.

Avsikten är att skyddsåtgärderna ska säkerställas också av de bestämmelser om straffrättsligt tjänsteansvar och skadeståndsansvar och om sekretess, tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande enligt 248 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som gäller direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor och utredningsgrupperna för utredning av arbetsplatsolyckor. För vidtagandet av dessa skyddsåtgärder svarar de personer som utsetts till direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor och utredningsgrupperna för utredning av arbetsplatsolyckor och som behandlar personuppgifter.

4.1.1.2 Lagringstid för uppgifter som fåtts vid utredning av arbetsplatsolyckor

Enligt dataskyddsförordningen får endast nödvändiga personuppgifter behandlas och detta förutsätter i synnerhet att den period under vilken personuppgifterna lagras är begränsad till ett strikt minimum. För att säkerställa att personuppgifter inte sparas längre än nödvändigt bör det för lagringen av uppgifter införas tidsfrister för radering av personuppgifter eller för regelbunden kontroll av huruvida lagringen av dem är behövlig. Grundlagsutskottet har konstaterat att permanent bevaring av uppgifter inte ligger i linje med skyddet för personuppgifter (GrUU 51/2002 rd, s. 3/II), om inte det finns grunder för detta som gäller datasystemets karaktär eller syftet (GrUU 3/2009 rd, s. 3/I).

I fråga om uppgifter som fåtts vid utredningen av arbetsplatsolyckor ska personuppgifter och andra uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter lagras som sådana endast under den tid de används, det vill säga under tiden för utredningen av en arbetsplatsolycka och utarbetandet av en sekretessbelagd utredningsrapport om den. Därefter ska personuppgifterna som sådana raderas. En utredningsrapport som utarbetats om utredningen ska bevaras efter behovet av den och således är bevaringstiden längre vad som anges ovan för att sammanställa sammandrag enligt ämnesområde och på grund av verksamhetens syfte. Syftet med utredning av arbetsplatsolyckor är att ge rekommendationer för att främja arbetarskyddet och denna uppgift fullgörs i synnerhet i form av offentliga sammandrag av gjorda utredningarna. En av Olycksfallsförsäkringscentralens lagstadgade uppgifter är redan i nuläget statistik- och forskningsverksamhet enligt 236 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, och enligt den paragrafen ska Olycksfallsförsäkringscentralen föra statistik över olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt utarbeta forskningsrapporter som främjar förebyggandet av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och utredningar om förhållandet mellan förebyggande insatser och konsekvenserna av dem och utredningar om sambandet mellan försäkringspremierna och risken för olycksfall i arbetet eller yrkessjukdomar. Olycksfallsförsäkringscentralen kan också utarbeta andra forskningsrapporter och kalkyler som behövs för att verkställa, följa upp och utveckla denna lag. När det inte längre finns något behov av att bevara utredningsrapporter som sådana, skulle utredningsrapporterna anonymiseras, varefter de inte längre innehåller personuppgifter och de anonymiserade rapporterna kan bevaras permanent. Uppgifterna om redan inträffade olyckor är oförändrade och det är motiverat att permanent bevara anonymiserade rapporter,

offentliga redogörelser för utredningar och offentliga sammandrag också för att en av Olycksfallsförsäkringscentralens lagstadgade uppgifter enligt förslaget ska vara att bedriva utredning av arbetsplatsolyckor och ge på utredningarna baserade rekommendationer som främjar arbetarskyddet. Det är också behövligt att det i enlighet med Olycksfallsförsäkringscentralens lagstadgade statistik- och forskningsverksamhet enligt den redan gällande 236 § utarbetas sammandrag av arbetsplatsolyckor med tanke på det allmänna intresset och för att utveckla och förbättra det allmänna arbetarskyddet.

4.1.2 Teknisk anslutning

I propositionen föreslås det som en författningsteknisk åtgärd att bestämmelserna om teknisk anslutning i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, trafikförsäkringslagen och patientförsäkringslagen ska upphävas som onödiga, eftersom det föreskrivs om användningen av tekniska gränssnitt i informationshanteringslagen som är en allmän lag. De föreslagna bestämmelserna inverkar inte på bestämmelserna om rätten att få uppgifter.

4.1.3 Fördelningssystemet

I propositionen föreslås det att kostnaderna för skötseln av ersättningsverksamheten vad gäller de skador som försäkringscentralerna ansvarar för samt kostnaderna för tillsynen över försäkringsskyldigheten och för redovisning, fakturering och indrivning av försummelseavgifter ska riktas till fördelningssystemet. Det föreslås dessutom att det i patientförsäkringslagen görs en ändring som förenhetligar lagen med trafikförsäkringslagen och lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar: andra behövliga utgifter ska inte finansieras genom fördelningssystemet när ersättningar betalas i enlighet med 5 kap. 2 § i skadeståndslagen.

Till kostnaderna som orsakas av skador som Trafikförsäkringscentralen ansvarar för ska räknas också kostnaderna för att redovisa, fakturera och driva in avgifter enligt 27 och 28 §. Det är i sig inte svårt att uppskatta och förutse dessa utgifter. Denna ändring kan dock anses vara konsekvent, eftersom kostnaderna för skador orsakade av oförsäkrade fordon finansieras genom fördelningssystemet och de avgifter som tas ut av dem som har försummat sin försäkringsskyldighet gottgörs till fördelningssystemet.

Till förteckningen i 231 § 1 mom. i den gällande lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska fogas inte bara kostnaderna för skador som inträffat i oförsäkrat arbete utan också utgifterna för den tillsyn över försäkringsskyldigheten som ska utövas av Olycksfallsförsäkringscentralen så att kostnaderna för tillsynsuppgiften också ska finansieras med fördelningsavgiften. Skadeståndersättning för skador som orsakats i oförsäkrat arbete ska registreras i fördelningssystemet, och de avgifter som uppkommer som intäkter av Olycksfallsförsäkringscentralens tillsynsverksamhet (avgift som motsvarar försäkringspremien och försummelseavgift) ska riktas till fördelningssystemet. Det vore konsekvent att också kostnaderna för tillsynsverksamheten riktas till fördelningssystemet. I de kostnader som betalas genom fördelningssystemet ska dessutom vid sidan av de kostnader som orsakas av Olycksfallsförsäkringscentralens uppgifter som försäkringsanstalt på bosättnings- eller vistelseorten även ingå kostnaderna för de uppgifter som utförs av det kontaktorgan som hör till avtalssystemet.

I fråga om vilka av Olycksfallsförsäkringscentralens verksamhetskostnader som ska räknas som kostnader för skötseln av ersättningsverksamheten, för tillsynen över försäkringen och för internationella uppgifter ska orsaksprincipen iakttas. Kostnader för skötseln av

ersättningsverksamheten är bland annat kostnader för registrering och behandling av skadeanmälningar, utredning av ersättningar, utarbetande av ersättningsbeslut, betalning av ersättningar, skötsel av rehabiliteringsverksamheten, rättshandlingar i anslutning till ersättningar, handläggning av regressanspråk samt fakturering av självriskandelen för betalda ersättningar för arbetsgivare som har försummat sin försäkringsskyldighet.

Kostnader för tillsynen över försäkringen är bland annat kostnader för åtgärder för att identifiera de fall som tillsynen gäller, ansökan till Statskontoret i ett försummelseärende samt åtgärder för tillsynen över faktureringen och fordringarna.

Kostnader för skötseln av internationella uppgifter är bland annat kostnader för utredning av om en person har rätt till naturaförmåner samt utredning av ersättningar, utarbetande av ersättningsbeslut, betalning av ersättningar, återkrav av utbetalda ersättningar från behöriga länder, skötsel av uppgifter som förbindelseorgan, samarbete med förbindelseorgan samt EESSI-samarbete (Electronic Exchange of Social Security Information, elektroniskt system för informationsutbyte).

Kostnader för produktionsanvändningen och utvecklingen av de it-system som behövs i ersättningsverksamheten, tillsynen över försäkringsskyldigheten samt internationella uppgifter ska också räknas till dessa kostnader i enlighet med orsaksprincipen.

Enligt 48 § 2 mom. 3 punkten i den gällande patientförsäkringslagen ingår i de kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet sådana ersättningar för i 5 kap. 2 § i skadeståndslagen avsedda behövliga sjukvårdskostnader och andra behövliga utgifter som ersätts enligt patientförsäkringslagen och som betalas när över nio år förflutit från ingången av kalenderåret efter den dag då skadefallet inträffade. Det föreslås att 2 mom. 3 punkten ändras så att omnämnandet av att andra behövliga utgifter räknas in i fördelningssystemet stryks. Andra behövliga utgifter är vårdbidrag, klädtillägg och ökade hemvårdskostnader, som i allmänhet ersätts likt pension med en standardbetalning som betalas månatligen. Kostnaderna reserveras i allmänhet med traditionella livförsäkringsmetoder, och det är inte särskilt svårt att uppskatta dem på förhand. Det finns således inget behov av att finansiera dessa ersättningar genom fördelningssystemet. Genom ändringen återställs finansieringen av dessa utgifter så att den är likadan som den var före patientförsäkringslagen trädde i kraft vid ingången av 2021. Eftersom dessa utgifter finansieras genom fördelningssystemet först när över nio år förflutit från den dag då skadefallet inträffade, har sådana utgifter ännu inte finansierats genom fördelningssystemet. Efter ändringen är fördelningssystemet för patientförsäkringen till denna del enhetligt med lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

4.1.4 Finansinspektionens statistikundersökning

Det föreslås att 234 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och 89 § i trafikförsäkringslagen ändras så att i stället för årligen som i nuläget ska Finansinspektionen minst vart tredje år lägga fram en rapport om utfallet av försäkringarna för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och trafikförsäkringarna i varje försäkringsbolag under en period som minst omfattar de fem föregående kalenderåren. Ändringen motsvarar vad som föreskrivs om patientförsäkring.

I 166 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och i 20 § i trafikförsäkringslagen föreskrivs det om att försäkringspremierna ska vara skäliga och trygga. Statistisk undersökning kan anses vara viktig med tanke på uppföljningen av hur dessa principer genomförs. Med tanke på försäkringspremiernas skälighet och trygghet är det dock tillräckligt att en statistisk

undersökning som gäller försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och trafikförsäkring läggs fram minst vart tredje år.

Finansinspektionen utövar riskbaserad tillsyn över försäkringsbolagen. Resurserna riktas efter respektive behov dit där riskerna eller verkningsfullheten är störst. De ändringar som föreslås i intervallerna för publicering av en statistisk undersökning påverkar inte rapporteringen från de försäkringsbolag som bedriver lagstadgad skadeförsäkring till Finansinspektionen eller tillsynen över dem. De föreslagna bestämmelserna hindrar inte Finansinspektionen från att publicera statistiska undersökningar oftare än vad som föreskrivs i lagen, om Finansinspektionen anser det vara ändamålsenligt med tanke på den riskbaserade tillsynen.

4.1.5 Andra ändringar i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

4.1.5.1 Tidsbegränsad försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

Det föreslås att bestämmelserna om tidsbegränsade försäkringar ska slopas i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar för att förebygga avsiktliga och oavsiktliga försummelser och minska arbetsgivarnas administrativa börda. De tidsbegränsade försäkringar som gällde när lagen trädde i kraft förblir i kraft till utgången av den tid som de gäller. Om det arbete som ska försäkras fortsätter efter det att den utsatta tiden har löpt ut, ska försäkringen tecknas så att den gäller tills vidare. Delförsäkring enligt 156 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, det vill säga så kallad delad försäkring ska fortfarande vara möjlig.

4.1.5.2 Godkännande av försäkringsbolagets premiegrunder

För att påskynda processen för godkännande av premiegrunder och förenhetliga bestämmelserna föreslås att det formella förfarandet för godkännande av premiegrunder genom behandling i styrelsen ska upphävas i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Syftet med ändringen är att minska på antalet bestämmelser och att förenhetliga dem. Det är tillräckligt att den allmänna principen om att ett försäkringsbolag ska ha kalkyleringsgrunder för försäkringspremierna (premiegrunder) och att premiegrunderna ska tillämpas enhetligt på alla försäkringstagare konstateras i lagen. Detta motsvarar också de övriga bestämmelserna om skadeförsäkring (trafikförsäkringslagen och patientförsäkringslagen).

4.1.5.3 Statistiksammanställning över försäkringar för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

Det föreslås att i de bestämmelser om statistiksammanställning som finns i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar slopas gränsen i euro för lönebeloppet och att tiden för lämnande av en statistiksammanställning förkortas till sju dagar i alla faser. Dessutom föreslås det att skyldigheten att begära en statistiksammanställning när en försäkring har överförs slopas.

4.1.5.4 Arbetsgivares rätt till ersättning på basis av en annan arbetsgivares försäkring för fritiden slopas

För att förtydliga bestämmelserna föreslås det att i 187 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar fogas ett nytt 4 mom., enligt vilket vad som i 139 § 1 mom. föreskrivs om arbetsgivarens rätt till ersättning för inkomstbortfall tillämpas endast på arbetsgivare som har tecknat en försäkring för fritiden.

Enligt 187 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar tillämpas bestämmelserna om obligatorisk försäkring på frivillig försäkring, om inte något annat föreskrivs. Således

tillämpas på fritidsförsäkring också 139 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, enligt vilken ersättningen för inkomstbortfall betalas till arbetsgivaren till högst samma belopp som lönen för samma tid, om arbetsgivaren har betalat lön för samma tid till den skadade på grundval av lag eller avtal för samma tid som försäkringsanstalten har beviljat den skadade ersättning för inkomstbortfall. Med arbetsgivare avses i detta sammanhang såväl försäkringstagare som andra arbetsgivare. Till skillnad från den obligatoriska försäkringen beaktas enligt 199 § 2 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar inte arbetsinkomst som förvärvats i arbete hos någon annan arbetsgivare i den ersättning för inkomstbortfall som betalas ur fritidsförsäkringen. Eftersom ersättningen för inkomstbortfall inte baserar sig på inkomsterna av annat än försäkrat arbete, ska ersättning för inkomstbortfall inte betalas till en eventuell annan arbetsgivare som har betalat lön för sjukdomstid. Detta bekräftas uttryckligen i detaljmotiveringen till regeringens proposition med förslag till lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (RP 277/2014 rd, s. 165). Detta har också följts i ersättningspraxis. Försäkringsdomstolen har i ett avgörande som gällde en annan bestämmelse i lagen (FD 4429:2020) konstaterat att eftersom det i lagens kapitel VI om frivilliga försäkringar inte hade föreskrivits något undantag från den bestämmelse som skulle tillämpas på obligatorisk försäkring, skulle bestämmelsen i fråga tillämpas också på fritidsförsäkring. Eftersom det i 139 § är fråga om en annan arbetsgivares rätt, bör det uttryckligen föreskrivas om begränsning av den.

4.1.6 Ändringar i lagen om trafik- och patientskadenämnden

4.1.6.1 Antalet ersättare i trafik- och patientskadenämnden

Det föreslås att 3 § i lagen om trafik- och patientskadenämnden ska ändras så att i stället för tjugosex ersättare det ska finnas ett tillräckligt antal ersättare i nämnden. Ändringen motsvarar vad som i fråga om besvärsnämnden för social trygghet, besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och besvärsnämnden för olycksfallsärenden föreskrivs om ersättare och ändringen tryggar nämndens ändamålsenliga verksamhet.

4.1.6.2 Trafik- och patientskadenämndens rätt att delge sina sakkunniga beslut

Det föreslås att 17 § i lagen om trafik- och patientskadenämnden ska ändras så att det föreskrivs om att trafik- och patientskadenämnden har rätt att delge sina sakkunniga beslut. Ändringen motsvarar vad som i patientförsäkringslagen föreskrivs i fråga om Patientförsäkringscentralen och fullgör nämndens skyldighet att se till att beslutspraxisen är enhetlig samt att främja den allmänna tillgången till information om trafik- och patientskador genom att informera om sin verksamhet och beslutspraxis.

4.1.7 Ändringar i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen

4.1.7.1 Tidsfristen för begäran av en rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden ändras i rehabiliteringsärenden i enlighet med direktivet om alternativ tvistlösning

På basis av direktivet om alternativ tvistlösning görs det en ändring i 16 § 4 mom. i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen så att hänvisningen till den tid för sökande av ändring som föreskrivs i 1 mom. stryks och det i 4 mom. sägs att tidsfristen för att begära en rekommendation till avgörande är ett år från det att försäkringsanstalten meddelade beslutet. Ändringen görs för att tidsfristen för att begära en rekommendation till avgörande hos trafik- och patientskadenämnden ska motsvara den i direktivet angivna tidsfristen på minst ett år för begäran om en rekommendation till avgörande.

4.1.7.2 Förenhetligande av terminologin mellan lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen och den nya lagen om funktionshinderservice

På basis av den nya lagen om funktionshinderservice görs det en ändring i 7 § 2 mom. 7 punkten i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen för att uppdatera begreppsapparaten. De merkostnader som en gravt handikappad person har för serviceboende ändras till formen de merkostnader som en handikappad person har för stöd för boendet. Syftet med ändringen är att uppdatera och förenhetliga terminologin i lagen, och avsikten med ändringen är inte att ändra etablerad ersättningspraxis inom trafikförsäkringen.

4.1.8 Ändringar i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämställbara med arbete

Det föreslås att till tillämpningsområdet för lagen om studierelaterade skadefall fogas utbildning som handleder för examensutbildning så att de funktionsnedsättningar och sjukdomar som orsakats av sådan utbildning ska kunna ersättas uttryckligen med stöd av den lagen. Utbildningen som handleder för examensutbildning anses omfatta sådan inläring som sker på en arbetsplats och sådant annat innehåll att det är motiverat att den utbildningen uttryckligen fogas till tillämpningsområdet för lagen om studierelaterade skadefall.

Dessutom föreslås att det i 1 och 2 § i lagen om studierelaterade skadefall görs tekniska korrigeringar på grund av att lagars rubriker och författningsnummer har uppdaterats. Syftet med ändringarna är inte att ändra den etablerade tillämpningspraxisen enligt lagen om studierelaterade skadefall.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Utredning av arbetsplatsolyckor

Propositionens eventuella ekonomiska konsekvenser bedöms vara små. De ekonomiska kostnader som ordnandet av verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor orsakar Olycksfallsförsäkringscentralen har på 2020-talet stabiliserats till en nivå på cirka ett årsverke och cirka 20 000 euro. Dessutom har den kommunikation som hänför sig till verksamheten krävt resurser på cirka 20 dagsverken och cirka 20 000 euro av Olycksfallsförsäkringscentralen. Kostnaderna för de sakkunniga som utsetts från försäkringsanstalterna till utredningsgrupperna och direktionen har medfört små resekostnader för försäkringsanstalterna, och för myndigheterna likaså mycket små kostnader för att tillhandahålla utredningsgrupperna material fall för fall. De föreslagna ändringarna av bestämmelserna har en del, men inte betydande, konsekvenser för Olycksfallsförsäkringscentralens etablerade operativa processer inom verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor. Utöver dessa kostnader kommer de föreslagna ändringarna av bestämmelserna att på årsnivå regelbundet öka Olycksfallsförsäkringscentralens kostnader med cirka 35 dagsverken och cirka 2 000 euro, och dessutom kommer ordnandet av utbildning när verksamheten inleds att medföra en engångsökning på cirka 20–30 dagsverken och 20 000 euro. De ändringar som föreslås i kommunikationen bedöms endast medföra på sin höjd små kostnadsökningar. I fråga om de andra aktörer som deltar i verksamheten kan kostnadsökningar till följd av de föreslagna ändringarna i bestämmelserna inte identifieras.

Utredningsgrupperna ska utarbeta sekretessbelagda utredningsrapporter om utredningarna och dessutom kan direktionen ännu besluta att en offentlig redogörelse för en utredning ska publiceras. Ändringen i rapporteringen om utredningar ökar Olycksfallsförsäkringscentralens sakkunnigarbete med uppskattningsvis 1–2 dagsverken per fall som utreds, vilket beroende på antalet fall innebär cirka 10 dagsverken på årsnivå. Enligt förslaget kan Olycksfallsförsäkringscentralen utarbeta sammandrag av utredningarna enligt ämnesområde. Att denna typ av sammandrag utarbetas regelbundet ökar Olycksfallsförsäkringscentralens sakkunnigarbete med uppskattningsvis 20 dagsverken på årsnivå.

Utvidgningen av området för utredningarna till skadefall som har lett till döden och som ersätts med stöd av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor har inga konsekvenser för de praktiska arrangemangen i verksamheten eller för rollerna för de aktörer som är kopplade till verksamheten annat än i fråga om att Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA deltar i verksamheten både i utredningsgrupperna och i direktionen. I och med utvidgningen ökar det årliga antalet utredningar med uppskattningsvis 1–5 fall, och dessutom bör man med beaktande av de särskilda förhållandena inom branschen förbereda sig i synnerhet på att utarbeta årliga sammandrag av fallen inom denna bransch. Dessa tillägg ska beaktas också i den kommunikation som hänför sig till verksamheten. Utvidgningen av verksamheten ökar således Olycksfallsförsäkringscentralens sakkunnigarbete med uppskattningsvis 40–100 dagsverken per år utöver de ovan nämnda konsekvenserna. Med tanke på planeringen av den praktiska verksamheten bör man förbereda sig på ett årligt tilläggsarbete på cirka 60 dagsverken och en budgetreservering på 5 000 euro med beaktande av det ökade arbetet inom kommunikationen.

Olycksfallsförsäkringscentralens uppgift enligt förslaget att sörja för utbildningen av de aktörer och sakkunniga som deltar i verksamheten är mer omfattande än tidigare etablerad praxis och ordnandet av utbildningen torde under 1–2 år efter inledandet av verksamheten medföra en engångsökning på uppskattningsvis 20–30 dagsverken, utöver vilket man bör förbereda sig på de kostnader på uppskattningsvis 20 000 euro som föranleds av ordnandet av utbildningarna. För regelbunden fortbildning ska det i fortsättningen reserveras uppskattningsvis 5 dagsverken och 2 000 euro per år.

Utöver uppskattningarna av ökningen av arbetsmängden torde förslagen inte ha några betydande direkta kostnadseffekter. Olycksfallsförsäkringscentralen har redan infört system som säkerställer dataskyddet vid lagring av sekretessbelagda handlingar och utredningsrapporter som är nödvändiga med tanke på utredningsverksamheten.

Fördelningssystemet

De föreslagna ändringarna har inga kostnadseffekter för försäkringstagarna och inte heller för försäkringsbolagen i väsentlig grad. Att kostnaderna för den skötsel av verksamheten för ersättning av skador som försäkringscentralerna ansvarar för samt kostnaderna för tillsynen över försäkringsskyldigheten och för redovisning, fakturering och indrivning av försummelseavgifter riktas till fördelningssystemet minskar bolagens verksamhetskostnader och inkomster av försäkringspremier samt ökar fördelningssystemkostnaderna och fördelningsavgifterna med motsvarande belopp, i fråga om försäkringen för olycksfall i arbetet är detta belopp cirka 1 900 tusen euro, i fråga om trafikförsäkringen cirka 2 800 tusen euro och i fråga om patientförsäkringen cirka 50 tusen euro på årsnivå. Dessutom minskar den ändring som görs i fördelningssystemet endast i fråga om patientförsäkringen fördelningssystemkostnaderna med cirka 600–700 tusen euro på årsnivå på lång sikt. Fördelningssystemkostnaderna var 2023 cirka 118 miljoner euro inom försäkringen för

olycksfall i arbetet (21 procent i förhållande till premieinkomsten), cirka 101 miljoner euro inom trafikförsäkringen (13 procent i förhållande till premieinkomsten) och cirka 3,4 miljoner euro inom patientförsäkringen (6,4 procent i förhållande till premieinkomsten), så konsekvenserna av de föreslagna ändringarna är rätt små med tanke på fördelningssystemet.

4.2.2 Konsekvenser för försäkringsbolagen

Utredning av arbetsplatsolyckor

I anslutning till utredningen av arbetsplatsolyckor kan arbetsbördan för försäkringsbolagens och arbetsmarknadsorganisationernas sakkunniga som utses till utredningsgrupperna utökas till följd av utarbetandet av en mer omfattande sekretessbelagd utredningsrapport än i nuläget, och Olycksfallsförsäkringscentralens andel i detta behandlas ovan. Konsekvenserna bedöms dock vara små, och de preciseras först när lagen har trätt i kraft och arbetssätten inom utredningsverksamheten och arbetsmängden i anslutning till de konkreta utredningarna har klarnat.

Tidsbegränsad försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

Förslaget förtydligar genomförandet av försäkringar och minskar försäkringsbolagets administrativa börda och kostnaderna för genomförandet. Det blir lättare att bestämma arbetsgivares försäkringspremie på basis av löneuppgifter ur inkomstregistret när det finns bara en försäkringstyp. Förslaget medför att kompatibilitet mellan processerna inom försäkringen och användningen av inkomstregistret förbättras och ökar möjligheterna att utnyttja inkomstregistret vid skötseln av försäkringar för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

Att tidsbegränsade försäkringar slopas förutsätter utöver en övergångsperiod också information för att tidsbegränsade försäkringar inte i onödan tecknas i slutet av övergångsperioden, utan man reagerar på behovet av fortlöpande försäkringar. Detta underlättas av den övergångsbestämmelse som ingår i lagförslaget i fråga om de tidsbegränsade försäkringar som gällde vid ikraftträdandet av lagen. Förslaget förutsätter en viss mån av utbildnings- och informationsverksamhet i försäkringsbolagen för att den egna personalen och ombuden ska få kännedom om ändringen.

Till följd av förslaget blir försäkringsbolagen tvungna att i viss mån ändra sina processer i fråga om försäkring och sina informationssystem, vilket medför små företagsekonomiska och administrativa engångskostnader. Lagändringens direkta ekonomiska konsekvenser för försäkringsbolagens kostnader är i sin helhet små. Förslaget minskar arbetsgivares administrativa börda, eftersom arbetsgivarna inte behöver komma ihåg att underrätta försäkringsbolagen om att arbetet fortsätter över den planerade tidsfristen och att försäkringen ska fortsätta att gälla. Förslaget stöder fullgörandet av arbetsgivarnas försäkringsskyldighet, eftersom det blir entydigare och lättare att teckna en försäkring i och med att det finns bara en försäkringstyp.

Godkännande av försäkringsbolagets premiegrunder

Förslaget minskar försäkringsbolagens administrativa börda och kostnaderna för genomförandet, eftersom de premiegrunder som ett försäkringsbolag utarbetat inte längre behöver godkännas formellt av försäkringsbolagets styrelse.

Förslaget effektiviserar och förenhetligar processen för hur premiegrunderna för försäkringspremier utarbetas i ett försäkringsbolag, eftersom premiegrunderna inte behöver godkännas av styrelsen vad gäller de obligatoriska skadeförsäkringar som försäkringsbolaget genomför. Detta ökar tydligheten i de obligatoriska försäkringssystemen.

Arbetsgivares rätt till ersättning på basis av en annan arbetsgivares försäkring för fritiden slopas

Förslaget förtydligar genomförandet av försäkringen och minskar försäkringsbolagets administrativa börda. Förslaget främjar försäljningen och marknadsföringen av frivillig försäkring för fritiden i försäkringsbolag. Förslaget förutsätter en viss mån av utbildnings- och informationsverksamhet i försäkringsbolagen för att den egna personalen, ombuden och kunderna ska få kännedom om ändringen.

Statistiksammanställning över försäkringar för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

Förslaget förbättrar riskmotsvarigheten för ett försäkringsbolags försäkringsanbud som gäller beviljande av försäkring, eftersom det försäkringsbolag som lämnar anbudet har tillgång till standardiserad statistisk över uppgifter om lön, skadefall och ersättning för obligatoriska försäkringar på jämligare grunder och oftare än tidigare utan en gräns som hänför sig till försäkringstagarens lönebelopp. I och med förslaget blir prissättningen tryggare än tidigare och har en bättre riskmotsvarighet och motsvarar därmed bättre än tidigare kraven enligt lagen.

Förslaget effektiviserar och försnabbar processen för överföring av försäkringar i och med att tiden för lämnande av en statistiksammanställning mellan försäkringsbolag förkortas både i den fas när ett anbud på försäkring lämnas och senare när försäkringen överförs och när den har överförts. Statistiksammanställningen lämnas mellan försäkringsbolagen med hjälp av en elektronisk dataöverföringsmetod.

Förslaget minskar försäkringsbolagets administrativa börda, eftersom försäkringsbolaget inte längre är skyldigt att begära en statistiksammanställning när en försäkring har överförts. När ett försäkringsbolag har begärt en statistiksammanställning redan i samband med att anbudsförfrågan utarbetas, har de ändringar som skett mellan anbudsfasen och överföringsfasen ingen väsentlig inverkan på prissättningen av försäkringen. Efter det att försäkringen har överförts kan försäkringsbolaget begära en statistiksammanställning efter behov. Förslaget ökar konkurrensen mellan försäkringsbolagen, eftersom det blir lättare än tidigare för arbetsgivaren att byta försäkringsbolag i och med den effektivare processen för överföring av en försäkring.

Som helhet minskar den effektivisering av processen för överföring av försäkringar som förslaget innebär att försäkringsbolagens administrativa börda och kostnaderna för genomförandet minskar.

Förslaget effektiviserar överföringen av en försäkring från ett försäkringsbolag till ett annat, eftersom arbetsgivaren snabbare än tidigare får det anbud som försäkringsbolaget lämnar när statistiksammanställningar överförs mellan försäkringsbolagen snabbare än tidigare i och med att tiden för lämnande av en sammanställning förkortas. Förslaget kan öka arbetsgivarnas vilja att byta försäkringsbolag i och med den effektivare processen för överföring av försäkringar. Detta bidrar till att öka konkurrensen mellan försäkringsbolagen.

4.2.3 Konsekvenser för försäkrade arbetstagare och arbetsgivare

Tidsbegränsad försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

Förslaget förbättrar de försäkrade arbetstagarnas rättsskydd i och med att det uppstår färre situationer där försäkringar försummas. Arbetstagarens skydd för olycksfall i arbetet och rätt till ersättning är dock tryggad, eftersom Olycksfallsförsäkringscentralen behandlar ett ersättningsärende, om skadefallet har inträffat i oförsäkrat arbete. Lagändringen säkerställer att kostnaderna för ett olycksfall i arbetet riktas till den försäkringsskyldiga arbetsgivaren.

Förslaget försnabbar också ersättningsbehandlingen av ett skadefall som drabbat en försäkrad arbetstagare, när det är lättare att anmäla skadefallet såväl till vårdinrättningen som till arbetsgivaren. Arbetstagarna är oftast försäkrade arbetsgivarspecifikt med en enda allmän försäkring. Ett ersättningsärende kan bli anhängigt i försäkringsbolaget genom en anmälan om inledande av vård som lämnas av en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården eller genom en anmälan om vårdbesök som innehåller patientanteckningar. Ett skadefall anmäls till det försäkringsbolag där arbetsgivarens försäkring var i kraft när skadefallet inträffade. Om verksamhetsenheten inom hälso- och sjukvården inte känner till det nämnda försäkringsbolaget, kan den fråga Olycksfallsförsäkringscentralen om det.

Förslaget förbättrar arbetsgivarens rättsskydd, eftersom oavsiktliga försummelser av försäkringsskyldigheten inte längre kan uppkomma, om arbetet och entreprenaderna drar ut på tiden. Förslaget ökar inte arbetsgivarens kostnader för försäkringspremier, eftersom arbetsgivaren kan anmäla ändringar som gäller arbetet till försäkringsbolaget, såsom att arbetet har avslutats och att försäkringsskyldigheten har upphört att gälla, också i fråga om en redan i nuläget fortlöpande försäkring. Anmälan ska göras utan dröjsmål, senast inom 30 dagar från de väsentliga ändringar som gäller arbetet. Genom att utan dröjsmål anmäla ändringar till försäkringsbolaget kan arbetsgivaren säkerställa att en fortlöpande försäkring inte utan grund förblir i kraft när försäkringsskyldigheten upphör.

Genomförande av försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar är verksamhet som omfattas av konkurrenslagstiftningen. Varje försäkringsbolag har sina egna premiegrunder som bestäms kalkyleringsgrunderna för de olika försäkringstypernas försäkringspremier. Lagen förutsätter att premien motsvarar risken och lönebeloppet är en av de centrala faktorer som påverkar försäkringspremien. Förslaget kan i och med att försäkringstypen ändras (fortlöpande försäkring i stället för tidsbegränsad försäkring) ha små konsekvenser för en enskild arbetsgivares försäkringspremie.

Arbetsgivares rätt till ersättning på basis av en annan arbetsgivares försäkring för fritiden slopas

Förslaget kan ha positiva konsekvenser för den ersättning som betalas till en försäkrad arbetstagare. En försäkrad arbetstagare kan själv utan avdrag få den ersättning för inkomstbortfall som betalas ur olycksfallsförsäkringen för fritiden, eftersom ersättningen inte betalas till någon annan arbetsgivare mot den lön för sjukdomstiden som arbetsgivaren betalar.

Förslaget förtydligar karaktären hos och syftet med den frivilliga olycksfallsförsäkringen för fritiden för den arbetsgivare som har tecknat försäkringen eller för den arbetsgivare som överväger att teckna den.

Förslaget har allmänt positiva konsekvenser för arbetsgivare som har tecknat frivillig olycksfallsförsäkring för fritiden, eftersom förslaget stärker försäkringens syfte och målsättning att försäkringstagaren ska kunna få tillbaka den lön för sjukdomstiden som försäkringstagaren har betalat på grund av ett olycksfall på fritiden från försäkringen och därmed kunna minska de direkta kostnader som orsakas försäkringstagaren på grund av en arbetstagares olycksfall på fritiden. Till den kompletterande försäkring som en arbetsgivare frivilligt har tecknat hör inte det element i anslutning till den obligatoriska försäkringen för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som gäller fördelning av skyddet mellan de andra arbetsgivarna så att arbetsinkomsterna i alla anställningsförhållanden vid den tidpunkt då skadefallet inträffade beaktas i ersättningen för inkomstbortfall. I den ersättning för inkomstbortfall som betalas från försäkringen för fritiden beaktas inte den försäkrade arbetstagarens inkomster från andra anställningsförhållanden eller företagararbete. Försäkringen utgör ett genuint kompletterande tilläggsskydd.

Förslaget har positiva konsekvenser för den ersättning som betalas till en arbetsgivare som har tecknat en försäkring. En arbetsgivare som har tecknat en frivillig olycksfallsförsäkring för fritiden kan från försäkringen i sin helhet få tillbaka den lön för sjukdomstiden som arbetsgivaren har betalat, när den ersättning som betalas till arbetsgivaren inte längre fördelas mellan försäkringstagaren och en annan arbetsgivare i förhållande till de löner som de har betalat för samma tid.

Förslaget kan ha små konsekvenser för andra arbetsgivare när de inte längre kan ansöka om att den lön för sjukdomstiden som de har betalat ska betalas tillbaka från en annan arbetsgivares frivilliga olycksfallsförsäkring för fritiden från vilken ersättning betalas till en försäkrad arbetstagare som står i anställningsförhållande till en annan arbetsgivare. En sådan situation kan uppstå till exempel när den försäkrade arbetstagaren byter arbetsgivare efter det att ett skadefall inträffat på fritiden och den skada som berättigar till ersättning fortfarande orsakar arbetsoförmåga på grund av vilken denna nya arbetsgivare betalar lön för sjukdomstiden till arbetstagaren. Arbetsgivaren kan inte ansöka om att få tillbaka denna lön från försäkringen. Arbetsgivaren kan till exempel hos Folkpensionsanstalten ansöka om att lön för sjukdomstiden ska betalas tillbaka från sjukförsäkringen.

Statistiksammanställning över försäkringar för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

Förslaget förbättrar riskmotsvarigheten mellan det försäkringsanbud som arbetsgivaren får och den försäkringspremie som arbetsgivaren betalar, eftersom försäkringsbolaget när det lämnar anbudet om beviljande av en försäkring har tillgång till standardiserade uppgifter om lön, skadefall och ersättning för obligatoriska försäkringar utan en gräns som hänför sig till försäkringstagarens lönebelopp. Detta underlättar också arbetsgivarens beslutsfattande om vilket försäkringsbolag som ska väljas i och med att arbetsgivaren får ett försäkringsanbud som bättre motsvarar de egna försäkringsbehoven och behövliga uppgifter.

Förslaget effektiviserar överföringen av en försäkring från ett försäkringsbolag till ett annat, eftersom arbetsgivaren snabbare än tidigare får det anbud som försäkringsbolaget lämnar i och med att statistiksammanställningar överförs snabbare än tidigare mellan försäkringsbolagen när tiden för lämnande av en sammanställning förkortas. Förslaget kan öka arbetsgivarnas vilja att byta försäkringsbolag i och med den effektivare processen för överföring av försäkringar. Detta bidrar till att öka konkurrensen mellan försäkringsbolagen.

4.2.4 Samhälleliga konsekvenser

Utredning av arbetsplatsolyckor

Genom bestämmelserna stärks i betydande grad den juridiska grunden av nuvarande praxis för utredningsverksamheten, vilket kan anses vara nödvändigt med tanke på verksamheten. Förslaget förtydligar rollerna och ansvaren för de aktörer som deltar i verksamheten samt rätten för Olycksfallsförsäkringscentralen som samordnar den praktiska verksamheten att få uppgifter gällande utredningarna. Förslaget ökar således rättssäkerheten samt rättsskyddet för de personer som de uppgifterna gäller vilka omfattas av rätten av få uppgifter och gör det möjligt att bedriva den praktiska utredningsverksamheten i en mer entydig och förutsägbar verksamhetsmiljö än i nuläget. Förslaget gör det möjligt att fortsätta med utredningarna av arbetsplatsolyckor, vilket är den mest betydande samhälleliga konsekvensen.

Förslaget att utredningen av arbetsplatsolyckor ska utvidgas till skadefall som har lett till döden samt särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor och som ersätts med stöd av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar har en betydande inverkan med tanke på utredningsverksamhetens samhälleliga genomslag, eftersom dessa olyckor inte tidigare har utretts regelbundet av någon aktör. Eftersom det är fråga om särskilt olycksbenägna och med tanke på riskerna unika arbetsförhållanden är det viktigt att utreda olycksfall i arbetet som inträffar inom lantbruket för att kunna förhindra motsvarande händelser. I arbetet inom lantbruket finns det dock också likheter med arbetena inom industrin i synnerhet i fråga om tekniska lösningar, så genom utredningarna kan man uppnå en betydande ny förståelse för mekanismerna bakom uppkomsten av olycksfall i arbetet och för behoven av arbetarskyddsutveckling också i större utsträckning än bara i fråga om lantbruket.

Tidsbegränsad försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

Förslaget stärker bekämpningen av grå ekonomi genom att säkerställa att det arbete som arbetsgivaren låter utföra och den lön som betalas för arbetet blir försäkrade på det sätt som förutsätts i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Även löner som betalas och löner som anmälts till inkomstregistret först en lång tid efter det att försäkringen upphörde att gälla för att kringgå försäkringsskyldigheten eller undvika försäkringspremierna omfattas av försäkringspremien för den obligatoriska försäkringen.

4.2.5 Förvaltningen förenklas och tillämpningen och verkställigheten av lagar förtydligas och görs smidigare

Flera av de ändringar som föreslås i propositionen har konsekvenser som medför att förvaltningen förenklas, tillämpningen och verkställigheten av lagarna i fråga förtydligas och att bestämmelserna förenhetligas.

De förslag som gäller slopande av den tidsbegränsade försäkringen för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och ändring av processen för godkännande av ett bolags premiegrunder förenklar förfarandet och minskar den administrativa bördan i försäkringsbolagen. Slopandet av den tidsbegränsade försäkringen för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar förtydligar genomförandet av försäkringen och minskar försäkringsbolagens administrativa börda och kostnaderna för genomförandet. Förslaget som gäller ändring av godkännandet av försäkringsbolags premiegrunder förenhetligar dessutom bestämmelserna. Förslaget om att en arbetsgivare inte ska ha rätt till ersättning på basis av en annan arbetsgivares försäkring för framtiden förtydligar verkställigheten och tolkningen av lagen. Förslaget som gäller

statistiksammanställning minskar försäkringsbolagens administrativa börda och kostnaderna för genomförandet, eftersom försäkringsbolag inte längre är skyldiga att begära en statistiksammanställning när en försäkring har överförs.

Förslaget som gäller Finansinspektionens statistiska undersökning förenhetligar förfarandet mellan olika försäkringsgrenar. En statistisk undersökning som publiceras minst vart tredje år är tillräcklig med tanke på uppföljningen av att försäkringspremierna för den lagstadgade skadeförsäkringen är skäliga och trygga. De ändringar som föreslås i intervallerna för publicering av en statistisk undersökning påverkar inte rapporteringen från de försäkringsbolag som bedriver lagstadgad skadeförsäkring till Finansinspektionen eller tillsynen över dem. Enligt lagen om Finansinspektionen (878/2008) ska Finansinspektionen uttryckligen samla och regelbundet på ett jämförbart sätt publicera uppgifter om finansmarknadsaktörernas ekonomiska ställning samt över huvud taget främja tillgången på informationsmaterial om finansiella tjänster och finansmarknadens funktionssätt. Finansinspektionen publicerar regelbundet bland annat tematiska bedömningar, utredningar och tillsynsmeddelanden om aktuella frågor i verksamhetsmiljön. Dessutom publicerar Finansinspektionen kvartalsvis på sin webbplats uppgifter om försäkringsbolagens solvens, lönsamhet och placeringar samt årligen bokslutsuppgifter och uppgifter om skadeförsäkringsbolag enligt försäkringsklass. Utöver av Finansinspektionen publiceras statistik om den lagstadgade skadeförsäkringen även av bland annat Olycksfallsförsäkringscentralen, Trafikförsäkringscentralen och Finanssiala ry. Med stöd av vad som anförts ovan kan det bedömas att förslaget inte på ett betydande sätt försämrar tillgången till statistisk. Eftersom lagstadgade statistiska undersökningar inte ska göras varje år, möjliggör detta att Finansinspektionens sakkunnigresurser som använts för statistiska undersökningar riktas mer riskbaserat de år då statistiska undersökningar inte görs.

Förslaget som gäller antalet ersättare i trafik- och patientskadenämnden gör nämndens verksamhet och användningen av dess resurser smidigare. Ändringarna i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämfällbara med arbete förtydligar likaså genomförandet.

5 Remissvar

Utkastet till regeringens proposition publicerades i utlåtandetjänsten den 20 juni 2024 och remisstiden slutade den 31 juli 2024. Det lämnades in sammanlagt 14 utlåtanden. Utlåtande lämnades av Finansinspektionen, Finlands näringsliv rf, STTK rf, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, justitieministeriet, Akava ry, ansvarsområdena för arbetarskyddet vid Regionförvaltningsverken i Södra Finland, i Östra Finland, i Sydvästra Finland, i Västra och Inre Finland och i Norra Finland, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA, Hjärnskadeförbundet rf, Institutet för Olycksinformation, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Olycksfallsförsäkringscentralen och dataombudsmannen.

Allmänt om utredning av arbetsplatsolyckor

Olycksfallsförsäkringscentralen, Finlands näringsliv, STTK, Akava, FFC, LPA, MTK, Hjärnskadeförbundet, ansvarsområdena för arbetarskyddet vid regionförvaltningsverken och Institutet för Olycksinformation meddelade att de understöder propositionens huvudsakliga syfte, det vill säga att i lag föreskriva om verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor. Olycksfallsförsäkringscentralen framförde närmast tekniska förslag till preciseringar och korrigeringar som har beaktats vid den fortsatta beredningen av propositionen.

Ansvarsområdena för arbetarskyddet vid regionförvaltningsverken uttryckte i sitt utlåtande sin oro över den eventuellt ökade administrativa bördan för arbetarskyddsmyndigheten, om verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor utvidgas jämfört med den nuvarande verksamheten när det föreskrivs om den i lag. Motiveringen till propositionen har till denna del preciserats så att det av propositionen tydligare framgår att avsikten är att trygga lagstiftningsgrunden för den nuvarande verksamheten och inte att utöka aktörernas uppgifter eller administrativa bördor.

Hjärnskadeförbundet påpekade i sitt utlåtande att åtminstone en del av Olycksfallsförsäkringscentralens sakkunniga bör vara oberoende av försäkringsbolagen med tanke på rättsskyddet för den person som har drabbats av olycksfallet eller dennes närstående. Trafik- och patientskadenämndens medlemmar bör inte exempelvis ha bindningar till försäkringsbolag, och den terminologi som används bör överensstämma med lagen om funktionshinderservice. Med Olycksfallsförsäkringscentralens sakkunniga avser Hjärnskadeförbundet uppenbarligen den sakkunniga från Olycksfallsförsäkringscentralen som deltar i utredningen av arbetsplatsolyckor. Syftet med utredning av arbetsplatsolyckor är att utreda arbetsplatsolyckor och inte att avgöra ersättnings- eller förmånsärenden eller att ge rekommendationer, såsom trafik- och patientskadenämnden som det hänvisas till i utlåtandet gör. Nämnderna behandlar ersättningsärenden som första besvärsinstans eller som aktörer som ger rekommendationer. Vid utredning av arbetsplatsolyckor är det inte fråga om avgörandeverksamhet eller ändringssökande, utan om att en olycka som har inträffat på en arbetsplats utreds utan koppling till ett besluts- eller avgörandeärende. Utredningen görs för att främja arbetarskyddet och förebygga motsvarande olyckor.

MTK föreslog att den bestämmelse som föreslås i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar ska preciseras i fråga om MTK, så att kraven på den företagsverksamhet som bedrivs på gårdsbruksenheter beaktas i bestämmelserna. MTK påpekade att om en utredning som görs på en gårdsbruksenhet på författningsnivå avgränsas så att den omfattas av det traditionella begreppet arbetsplats, beaktas inte lantbruksföretags särdrag, vilka är till exempel ärenden som gäller hälsosäkerhet på husdjursgårdar. Ett särdrag hos jordbruksproduktion som baserar sig på familj jordbruk är också att på gårdsbruksenheter finns hemmet ofta i anslutning till enheten på samma tomt. MTK anser att det av bestämmelserna bör framgå att endast de personer som utsetts att delta i en utredning av en arbetsolycka får besöka gårdsbruksenheten och då bara inom ramen för utredningen. Motiveringen till propositionen har preciserats så att endast de personer som har utsetts till en utredningsgrupp för utredning av arbetsplatsolyckor får besöka olycksplatser.

Direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor och utredningsgrupper för utredning av arbetsplatsolyckor

STTK och FFC betonar i sina utlåtanden att en förutsättning för deltagande i en utredningsgrupp för utredning av arbetsplatsolyckor inte för en enskild person kan vara alla de krav som nämns i motiveringen vad gäller en utredningsgrupps sammansättning. Enligt STTK och FFC bör medlemmarna i en utredningsgrupp väljas så att tillräcklig kompetens säkerställs gemensamt från fall till fall i fråga om hela utredningsgruppen. Såsom STTK konstaterar avses i motiveringen med uttrycket ”ska i sin helhet finnas tillräcklig kompetens” att de kompetenskrav som anges i motiveringen inte till alla delar behöver uppfyllas i fråga om en enskild medlem i en utredningsgrupp, utan att utredningsgruppen i sin helhet ska innehålla den kompetens som beskrivs i motiveringen. Också JHL tog upp samma fråga i sitt eget utlåtande och föreslog att motiveringen dessutom bör kompletteras så att en utredningsgrupp också ska ha praktisk kompetens och erfarenhet av arbetet, arbetsmiljön och verksamhetssätten inom den

bransch som utredningen gäller så att det kan säkerställas att utredningsgruppen har faktiska möjlighet att bilda sig en uppfattning om det händelseförlopp som har lett till olyckan. Även FFC lyfte fram detta i sitt utlåtande. I motiveringen nämns frågan på det beskrivna sättet och med den avses uttryckligen att alla de kompetenskrav som anges i motiveringen inte behöver uppfyllas i fråga om en enskild medlem i en utredningsgrupp, utan att utredningsgruppen i sin helhet ska innehålla den kompetens som beskrivs i motiveringen. Motiveringen har till denna del kompletterats ytterligare vid den fortsatta beredningen.

MTK föreslog i sitt utlåtande att direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor bör ha en person som är förtrogen med lantbruksföretagares arbetsförhållanden till exempel på framställning av MTK. I enlighet med propositionen ska Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA vara med i direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor och en företrädare för LPA ska vara närvarande som sakkunnig alltid när den olycka som utreds gäller LPA-försäkrade, det vill säga lantbruksföretagare eller stipendiater.

Tillgång till information inom verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor

FFC och JHL konstaterade om den rätt att få uppgifter som föreslås i utkastet att de anser att rätten att få uppgifter om särskilda kategorier av personuppgifter är för omfattande med tanke på utredningen av arbetsplatsolyckor. FFC och JHL föreslog att rätten att få uppgifter begränsas till de uppgifter som framgår av utredningen av dödsorsak och som kan anses vara nödvändiga med tanke på en utredning av en arbetsplatsolycka. Institutet för Olycksinformation konstaterade på sin sida att utifrån erfarenheterna från utredningen av trafikolyckor kan hälsouppgifter som är viktiga för utredningen också hittas i andra källor än dödsorsaksintyg. Institutet för Olycksinformation anser att det är viktigt att säkerställa att man vid utredningen av olycksfall i arbetet kan utnyttja också andra journalhandlingar än dödsorsaksintyg för att utreda hälsotillståndet. Möjligheten att utnyttja andra journalhandlingar är viktig i synnerhet när andra olycksfall än sådana som har lett till döden utreds. Motiveringen till propositionen och de föreslagna bestämmelserna har preciserats till denna del så att tillgången till information om uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter har preciserats ytterligare. Det är värt att notera att det är nödvändigt att behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter vid en utredning av en arbetsplatsolycka, och att tillgången till information inte kan avgränsas så att den inte gäller de uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. De uppgifter som är nödvändiga för en utredning och som framgår av utredningen av dödsorsak är uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, såsom en persons hälsotillstånd, eventuella sjukdomar, arbetsförmåga vid tidpunkten för olyckan och andra motsvarande uppgifter.

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA konstaterade i sitt utlåtande att enligt 147 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar är LPA:s lagstadgade uppgift även att främja sådant arbetarskydd som tjänar lantbruksföretagarnas och stipendiaternas intressen bland annat genom att ordna utbildning och ge information. Det är viktigt att LPA i den arbetarskyddsverksamhet som LPA erbjuder sina kunder kan utnyttja alla de detaljerade uppgifter som gäller utredningen av arbetsplatsolyckor. Uppgifterna ska utnyttjas i det allmänna rådgivningsarbetet och planeringen av arbetarskyddsverksamheten. LPA föreslår därför att det till den föreslagna 154 a § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar fogas en bestämmelse enligt vilken LPA för skötseln av en uppgift enligt 147 § i den lagen har rätt att om de arbetsplatsolyckor som lantbruksföretagare eller stipendiater har råkat ut för få också andra i 236 a § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar avsedda uppgifter som hänför sig till utredningen av en arbetsplatsolycka än de uppgifter som framgår av den offentliga redogörelsen. Detta är motiverat för LPA:s del, eftersom lantbruket

är en bransch som är särskilt utsatt för olyckor och inom vilken lantbruksföretagare årligen råkar ut för olyckor som leder till döden och LPA har en lagstadgad uppgift i anslutning till arbetarskyddsverksamheten som andra försäkringsanstalter inte har. LPA:s förslag har beaktats vid den fortsatta beredningen av propositionen på så sätt att i den föreslagna 154 a § har LPA getts rätt att få uppgifter ur en sekretessbelagd utredningsrapport som utarbetats av en utredningsgrupp för utredning av arbetsplatsolyckor.

Justitieministeriet och dataombudsmannen konstaterade i sina utlåtanden att användningen av det nationella handlingsutrymmet ännu bör förtydligas vid den fortsatta beredningen och att det bör säkerställas att villkoren i artiklarna 9 och artikel 89 i dataskyddsförordningen beaktas på behörigt sätt, framför allt de lämpliga skyddsåtgärderna. Enligt justitieministeriet bör det i utkastet till proposition vid den fortsatta beredningen tas in också motiveringar till lagstiftningsordningen med tanke på skyddet för personuppgifter, eftersom förslaget enligt justitieministeriets bedömning är av betydelse med tanke på det skydd för personuppgifter som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen och i artikel 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Motiveringen till lagstiftningsordningen bör innehålla en bedömning av förslagets konsekvenser för skyddet av personuppgifter, med beaktande av i synnerhet grundlagsutskottets utlåtandepaxis om behandlingen av personuppgifter vad gäller användningen av det nationella handlingsutrymmet, bestämmelserna om behandling av känsliga personuppgifter samt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och lämna ut uppgifter. Justitieministeriet konstaterade att det separat för varje bestämmelse bör redogöras för det nationella handlingsutrymmet. Vid den fortsatta beredningen av propositionen har användningen av det nationella handlingsutrymmet förtydligats separat för varje bestämmelse, de lämpliga skyddsåtgärderna preciserats och ett eget avsnitt om motiveringen till lagstiftningsordningen tagits in.

Justitieministeriet konstaterade dessutom att det i propositionen bör redogöras närmare för hurdana personuppgifter det är fråga om inom tillämpningsområdet för de föreslagna bestämmelserna. De föreslagna bestämmelserna och specialmotiveringen till dem bör preciseras till denna del vid den fortsatta beredningen. Både propositionens bestämmelser om verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor och specialmotivering har kompletterats till denna del.

Dataombudsmannen konstaterade i sitt utlåtande att tillämpningen av artikel 9.2 j i dataskyddsförordningen som behandlingsgrund vid verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor inte har motiverats närmare i propositionsutkastet utan att det enbart konstaterats att som behandlingsgrund lämpar sig ett arkiveringsändamål i enlighet med allmänt intresse eller ett vetenskapligt och historiskt forskningsändamål eller ett statistiskt ändamål, eftersom verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor anses grunda sig på och har sin bakgrund i Olycksfallsförsäkringscentralens statistik- och forskningsverksamhet. Det bör vid den fortsatta beredningen av propositionen läggas fram närmare motiveringar till tillämpningen av den nämnda artikeln. Dataombudsmannen fäste också vikt vid att all forskningsverksamhet inte i regel kan anses vara sådan att dataskyddsförordningens särskilda bestämmelser om behandling och undantag för vetenskaplig forskning blir tillämpliga. Grunden för behandling för utredning av arbetsplatsolyckor har vid den fortsatta beredningen av propositionen ändrats till att gälla artikel 9.2 g, enligt vilken behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Motiveringen till propositionen har till denna del ändrats och kompletterats.

Justitieministeriet noterade i sitt utlåtande också att bestämmelserna om personuppgiftsansvaret för verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor är otydliga i propositionen. Även dataombudsmannen lyfte fram detta i sitt eget utlåtande och konstaterade att om avsikten är att

bestämmelser om ansvaren i anslutning till behandlingen av personuppgifter ska utfärdas genom lag, behöver formuleringen i lagförslaget preciseras vid den fortsatta beredningen. Om det föreskrivs om den personuppgiftsansvarige i lag, ska man se till att definieringen är noggrann och försäkra sig om att ansvaret avser rätt aktör. Vid den fortsatta beredningen av propositionen har otydliga hänvisningar till bestämmelser om den personuppgiftsansvarige strukits i motiveringen. Olycksfallsförsäkringscentralen är personuppgiftsansvarig, men det finns i detta fall inget behov av att föreskriva särskilt om den personuppgiftsansvarige i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Justitieministeriet påpekade att i utkastet till proposition är lagringstiden för uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter dock relativt vag och kan också möjliggöra permanent lagring av uppgifterna i fråga. Vid den fortsatta beredningen bör bestämmelserna om lagringstiden bedömas på nytt i förhållande till de skyddsåtgärder som förutsätts i artiklarna 9 och 89 i dataskyddsförordningen och det bör säkerställas att uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter inte lagras längre än vad som är nödvändigt med tanke på användningsändamålen. Dataombudsmannen fäste också vikt vid ordalydelsen i det föreslagna lagförslaget, som är så allmän att den kan möjliggöra att uppgifter lagras till och med permanent. Föreslagna bestämmelserna om bedömning av behovet av att lagra uppgifter bör preciseras. Förslaget som gäller lagring av uppgifter har i propositionen ändrats utifrån remissvaren så att det överensstämmer med de allmänna bestämmelserna i dataskyddsförordningen.

Justitieministeriet fäste också uppmärksamhet vid att det förblir på basis av motiveringen oklart om avsikten är att redogörelserna för utredningar ska innehålla personuppgifter och om sammandragen av dem ska vara anonymiserade eller om avsikten är att ingendera ska innehålla personuppgifter. Justitieministeriet påpekade också att i förslaget till bestämmelser nämns sammandrag över huvud taget inte. Motiveringen till propositionen har preciserats så att det av motiveringen och de föreslagna bestämmelserna tydligare framgår att redogörelserna för utredningar och de sammandrag som görs är offentliga och inte ska innehålla personuppgifter, så som de sekretessbelagda utredningsrapporter som utarbetats av utredningsgrupperna för utredning av arbetsplatsolyckor. Dessutom har det i den föreslagna nya 236 a § tagits in ett omnämnande av att Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att göra sammanfattningar av arbetsplatsolyckor för att utveckla det allmänna arbetarskyddet.

Finansinspektionens statistiska undersökning

Finansinspektionen konstaterade att den understöder att publiceringsintervallet för den statistiska undersökningen av försäkringen för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och av trafikförsäkringen förlängs till tre år i enlighet med förslaget.

STTK, FFC och JHL ansåg för sin del att utredningen bör publiceras årligen på det sätt som de gällande bestämmelserna förutsätter också i fortsättningen, det vill säga att publiceringsintervallet inte bör förlängas. STTK konstaterar i sitt utlåtande att de förändringar som påverkar arbetslivet nuförtiden är relativt snabba, vilket observerades under coronatiden, och att de biologiska skadorna enligt prognoserna kommer att öka. Framtagandet av statistisk information och möjligheterna att utnyttja den bör stödjas även i fortsättningen. JHL och FFC konstaterar att med beaktande av att statistisk undersökning är viktig med tanke på uppföljningen av hur principerna om skäliga och trygga försäkringspremier enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar iakttas, och att det kan ske också snabba förändringar i denna försäkringsgrens verksamhetsmiljö, vilket covid-19-pandemin visade, bör man inte enbart på basis av en minskning av den administrativa bördan avstå från att iakttä principer som tryggar finansieringen av systemet, dess hållbarhet och de försäkrades fordringar.

Att en statistisk undersökning publiceras årligen i enlighet med nuläget motiveras i utlåtandena med snabba förändringar i omvärlden med hänvisning till covid-19-pandemin. De statistiska undersökningarna presenterar vid publiceringstidpunkten en situation som är ungefär ett år gammal, det vill säga undersökningarna kan sällan användas för att åskådliggöra denna typ av snabba förändringar i omvärlden. Till exempel den statistiska undersökning som publicerades i slutet av 2023 innehåller försäkringsbolagens resultat för 2018–2022.

Finansinspektionen publicerar tematiska bedömningar, utredningar och tillsynsmeddelanden om aktuella frågor i verksamhetsmiljön. Dessutom publicerar Finansinspektionen regelbundet på sin webbplats tillsynsuppgifter som beskriver skadeförsäkringsbolagens verksamhet, såsom bokslutsuppgifter samt solvens- och lönsamhetsuppgifter. Eftersom lagstadgade statistiska undersökningar inte görs varje år, möjliggör detta att Finansinspektionens sakkunnigresurser som använts för statistiska undersökningar riktas mer riskbaserat de år då statistiska undersökningar inte görs. Finansinspektionen ska ändå kunna publicera en statistisk undersökning oftare än vad som föreskrivs i lagen, om den anser det vara ändamålsenligt av någon orsak som hänför sig till verksamhetsmiljön eller marknadsläget. Motiveringen till propositionen har till denna del kompletterats.

6 Specialmotivering

6.1 Lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

158 §. *En försäkrings giltighetstid.* I paragrafen föreskrivs det om fortlöpande försäkring och tidsbegränsad försäkring. Från paragrafens rubrik stryks hänvisningen till fortlöpande försäkring och tidsbegränsad försäkring och den nya rubriken är en försäkrings giltighetstid. I paragrafens 1 mom. stryks omnämmandet av fortlöpande försäkring. Paragrafens 2 mom. om tidsbegränsad försäkring upphävs.

160 §. *Försäkringstagarens anmälningsskyldighet när försäkringen är i kraft och när den löper ut.* I 3 mom. föreskrivs det om försäkringstagarens anmälningsskyldighet när en tidsbegränsad försäkring har upphört att gälla. Det föreslås att 3 mom. upphävs på motsvarande sätt som de föreslagna ändringarna i 158 §.

162 §. *Överföring av försäkring till ett annat försäkringsbolag.* I paragrafen föreskrivs det om överföring av en fortlöpande försäkring till ett annat försäkringsbolag. Från paragrafens rubrik stryks omnämmandet av fortlöpande försäkring, det vill säga paragrafens rubrik ändras till överföring av försäkring till ett annat försäkringsbolag. I 1 mom. stryks omnämmandet av fortlöpande försäkring på motsvarande sätt som i 158 §.

166 §. *Försäkringsbolagets premiegrunder.* I paragrafen föreskrivs det om försäkringsbolagets premiegrunder. Paragrafens 1 mom. ändras så att omnämmandet av att premiegrunderna ska godkännas av styrelsen stryks.

167 §. *Statistiksammanställning.* Paragrafen innehåller bestämmelser om statistiksammanställning. I 1 mom. stryks omnämmandet av gränsen för lönebeloppet i euro. Det föreslås att 1–3 mom. ändras så att tidsfristerna på fjorton dagar förkortas till sju dagar. Paragrafens 3 mom. ändras så att ett bolag inte längre är skyldigt att begära en statistiksammanställning. Dessutom stryks uttrycket ”utan dröjsmål” i 3 mom.

187 §. *Frivilliga försäkringar för arbetstiden och för fritiden.* I paragrafen föreskrivs det om frivilliga försäkringar, som är frivillig försäkring för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom för arbetstiden och frivillig olycksfallsförsäkring för fritiden. Enligt 2 mom. ska bestämmelserna

om obligatorisk försäkring tillämpas på frivillig försäkring, om inte något annat föreskrivs i lagen. För att förtydliga bestämmelserna fogas till paragrafen ett nytt 4 mom. enligt vilket vad som föreskrivs i 139 § 1 mom. om arbetsgivarens rätt till ersättning för inkomstbortfall tillämpas endast på arbetsgivare som tecknat en försäkring för fritiden.

209 §. *Olycksfallsförsäkringscentralens uppgifter.* Till den förteckning över Olycksfallsförsäkringscentralens lagstadgade uppgifter som finns i 209 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar fogas till 13 punkten utöver statistikföring och forskningsverksamhet enligt den gällande 236 § också utredning av arbetsplatsolyckor enligt den nya 236 a §.

213 §. *Hur Olycksfallsförsäkringscentralens verksamhetskostnader ska täckas.* I paragrafens 1 mom. föreskrivs det om hur Olycksfallsförsäkringscentralens verksamhetskostnader ska täckas. Enligt paragrafen är medlemsförsäkringsbolagen, Statskontoret och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt skyldiga att årligen till Olycksfallsförsäkringscentralen betala en avgift som ska täcka centralens verksamhetskostnader. Det föreslås att 1 mom. preciseras så att med verksamhetskostnader avses Olycksfallsförsäkringscentralens andra verksamhetskostnader än sådana som i enlighet med 231 § finansieras genom fördelningssystemet.

231 §. *Fördelningssystemet.* I 1 mom. föreskrivs det om de kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet. Enligt 1 mom. 1 punkten i den gällande paragrafen inbegriper de kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet kostnader för skadefall som inträffat i oförsäkrat arbete och från vilka avgift som motsvarar försäkringspremien och försummelseavgift, vilka tas ut av dem som har försummat sin försäkringsskyldighet (183 §), samt självrisk för en arbetsgivare som har försummat sin försäkringsskyldighet (184 §) har dragits av. Det föreslås att 1 mom. 1 punkten ändras så att kostnaderna inbegriper också de kostnader som tillsynen över försäkringsskyldigheten orsakar.

Enligt 1 mom. 2 punkten inbegriper de kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet kostnader för de uppgifter som försäkringsanstalten på bosättnings- eller vistelseorten ska sköta enligt ett internationellt avtal som är bindande för Finland. Det föreslås att denna punkt kompletteras med Olycksfallsförsäkringscentralens uppgift som det kontaktorgan som avses i EU:s förordningar om social trygghet och i sådana överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland, varmed formuleringen överensstämmer med 209 § 3 mom. 15 punkten.

234 §. *Statistisk undersökning.* I paragrafen föreskrivs det om Finansinspektionens statistikundersökning. Det föreslås att paragrafen ändras så att i stället för årligen som i nuläget ska Finansinspektionen minst vart tredje år lägga fram en rapport om utfallet av försäkringarna för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar i varje försäkringsbolag under en period som minst omfattar de fem föregående kalenderåren. Den föreslagna paragrafen hindrar inte Finansinspektionen från att göra en undersökning oftare än vad som föreskrivs i lagen, om Finansinspektionen anser att en undersökning behövs till exempel av skäl som hänför sig till verksamhetsmiljön eller marknadsläget.

236 a §. *Utredning av arbetsplatsolyckor.* Till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar fogas en ny paragraf i vilken det föreskrivs om utredning av arbetsplatsolyckor.

I paragrafens 1 mom. kopplas utredningen av arbetsplatsolyckor till de skadefall som fastställs i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Utgångspunkten för utredningen är utredning av olycksfall som har lett till döden och omfattas av tillämpningsområdet för lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, och som en löntagare har råkat ut för i arbete eller på ett område som hör till den plats där arbetet utförs (21–22 §). Utifrån prövning från fall

till fall kan det beslutas att också andra olycksfall i arbetet eller på ett område som hör till den plats där arbetet utförs än sådan som har lett till döden och olycksfall enligt 23–25 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt yrkessjukdomar enligt 26 § i den lagen ska utredas. Också skadefall enligt 21–26 § som företagare som tecknat en frivillig försäkring för arbetstiden enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har råkat ut för kan utredas.

Skadefall tas till utredning enligt särskild prövning, och avsikten är inte att utreda orsakerna till alla inträffade skadefall. Vid bedömningen av grunderna för att utreda ett enskilt fall ska inte bara fallets allvarlighetsgrad och art beaktas utan också i synnerhet om det genom utredningen går att få betydande och nyttig tilläggsinformation för att förebygga olyckor av motsvarande slag samt för att främja det allmänna arbetarskyddet. Till utredning ska tas i synnerhet fall som utgör exempel på nya risker eller tillväxtbranscher samt fall som kunde ha lett till en storolycka och fall som inte utreds av andra aktörer, åtminstone inte i tillräcklig omfattning.

Olycksfallsförsäkringscentralens styrelse har allmän behörighet att leda Olycksfallsförsäkringscentralens verksamhet för utredning av arbetsplatsolyckor. Olycksfallsförsäkringscentralens uppgift att utreda arbetsplatsolyckor jämföras med Olycksfallsförsäkringscentralens andra lagstadgade uppgifter och kostnaderna för denna uppgift ska täckas på samma sätt som Olycksfallsförsäkringscentralens övriga kostnader.

Enligt paragrafens 2 mom. har Olycksfallsförsäkringscentralen också till uppgift att sköta den allmänna organiseringen av utredningen av arbetsplatsolyckor, kommunikationen, utvecklingen samt därmed ansluten utbildning.

I 3 mom. fastställs att det om utredningen av en arbetsplatsolycka ska utarbetas en sekretessbelagd utredningsrapport som innehåller en redogörelse för olyckans förlopp, de faktorer som ledde till olyckan och följderna av olyckan samt rekommendationer till sådana åtgärder som behövs för att förebygga nya olyckor och tillbud och för att förhindra skador. Dessutom ska direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor kunna på framställning av en sakkunnig från Olycksfallsförsäkringscentralen besluta om innehållet och publiceringen av en offentlig redogörelse för utredningen i en omfattning som är lämplig i förhållande till olyckans allvarlighetsgrad. Vid utarbetandet av en redogörelse för en utredning ska utredningsrapporterna om en enskild utredning utnyttjas, men redogörelserna för utredningar ska utarbetas så att de är offentliga och så att inget av det som sägs kan kopplas till enskilda fall, och de ska inte innehålla personuppgifter eller uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Olycksfallsförsäkringscentralen ska dessutom ha rätt att använda de uppgifter som fått vid utredningen av en arbetsplatsolycka också i analyser och sammandrag för den forskningsverksamhet som avses i 236 §. Inte heller sammandragen ska innehålla personuppgifter eller uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter.

Enligt paragrafens 4 mom. ska Olycksfallsförsäkringscentralen ha rätt att behandla personuppgifter som är nödvändiga för ändamålen med verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor samt uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen. Den föreslagna nya bestämmelsen utgör en sådan grund för Olycksfallsförsäkringscentralen att behandla personuppgifter vid utredningen av arbetsplatsolyckor som förutsätts i dataskyddsförordningen. Närmare bestämmelser om tillgången till information finns i lagens 259 §.

I paragrafens 5 mom. sägs det att Olycksfallsförsäkringscentralen också ska ha till uppgift att utreda skadefall som har lett till döden samt särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor som har ersatts med stöd av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar på det

sätt som anges i den nya 154 a § som föreslås i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

236 b §. *Direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor.* Till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar fogas en ny paragraf om direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor. I 1 mom. fastställs det att Olycksfallsförsäkringscentralens styrelse ska tillsätta direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor. Momentet innehåller även bestämmelser om direktionens uppgifter. Direktionen ska ha till uppgift att sköta den allmänna ledningen av verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor utifrån de riktlinjer för utredningsverksamheten som getts av Olycksfallsförsäkringscentralens styrelse. Till direktionens uppgifter hör bland annat att följa upp hur situationen i fråga om allvarliga skador utvecklas, att ta ställning till behovet av att utarbeta olika sammandrag och av kommunikation, att dra upp riktlinjer för praxis inom utredningsverksamheten och att allmänt övervaka hur utredningar framskrider. Direktionen beslutar om inledandet av utredningar av enskilda arbetsplatsolyckor, om sammansättningen hos den utredningsgrupp som gör en utredning och godkänner innehållet i en offentlig redogörelse för en utredning samt beslutar om publicering av en redogörelse på framställning av den sakkunniga från Olycksfallsförsäkringscentralen som är föredragande för direktionen.

I 2 mom. fastställs det att direktionens mandatperiod är tre år. Direktionen ska bestå av en sakkunnig från Olycksfallsförsäkringscentralen samt ledamöter från de viktigaste centralorganisationerna som företräder arbetsgivarna samt arbetstagarna och tjänstemännen och från de försäkringsanstalter som genomför arbetsolycksfallsförsäkringen. Den sakkunniga från Olycksfallsförsäkringscentralen ska vara föredragande för direktionen. På framställning av den centralorganisation som företräder arbetsgivarna utses högst tre ledamöter, och på framställning av de centralorganisationer som företräder arbetstagarna och tjänstemännen likaså högst tre ledamöter. På framställning av försäkringsanstalterna utses högst fem ledamöter, av vilka en företräder Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.

I 3 mom. sägs det att bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar ska tillämpas på direktionens ledamöter, när de utför de uppgifter som avses i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen. Eftersom direktionens ledamöter sköter en lagstadgad, offentlig uppgift med stöd av särskilda bestämmelser, tillämpas på dem också tjänsteansvar enligt 118 § i grundlagen. I 3 mom. fastställs det att direktionens ledamöter har tystnadsplikt och skyldighet att iaktta sekretess enligt 248 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt är förbjudna att utnyttja de uppgifter som de fått kännedom om i sitt uppdrag. Eftersom direktionens ledamöter i sitt arbete får kännedom om sekretessbelagda personuppgifter vid beslut om huruvida en utredning ska inledas och i och med den sekretessbelagda utredningsrapporten för utarbetande av en offentlig redogörelse för utredningen, ska det föreskrivas särskilt om skyldighet att iaktta sekretess. Olycksfallsförsäkringscentralen ska ha rätt att av de aktörer som anges närmare i lagens 259 § få de nödvändiga uppgifter som behövs för en utredning. Olycksfallsförsäkringscentralen ska ha rätt att ge uppgifter till direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor.

236 c §. *Utredningsgrupper för utredning av arbetsplatsolyckor.* Till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar fogas en ny paragraf om utredningsgrupper som inrättas för den konkreta utredningen av arbetsplatsolyckor. I paragrafens 1 mom. fastställs det att när direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor har beslutat att ett enskilt fall ska utredas, förordnar Olycksfallsförsäkringscentralen en sakkunnig från Olycksfallsförsäkringscentralen till chef för utredningsgruppen. Direktionen beslutar om utredningsgruppens övriga sammansättning på framställning av den sakkunniga från Olycksfallsförsäkringscentralen. Utredningsgruppen ska ha ett behövligt antal medlemmar som har tillräcklig sakkunskap om

arbetslivet och de branscher som är centrala med tanke på utredningen. I utredningsgruppen ska det finnas företrädare för branschorganisationerna för såväl arbetsgivarna som arbetstagarna och tjänstemännen, och i utredningsgruppen ska det i sin helhet finnas tillräcklig kompetens om praxis vad gäller branschen, arbetsmiljön och arbetsmetoderna i fallet i fråga samt, beroende på falllets karaktär, sakkunskap inom teknik, beteendevetenskaper och andra kunskaps- och vetenskapsgrenar som är viktiga med tanke på utredningens kvalitet. När en utredning gäller en arbetsplatsolycka som har inträffat i arbete som är försäkrat enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, ska utredningsgruppen ha tillräcklig sakkunskap om lantbruksföretagararbete eller stipendiatarbete.

Enligt 2 mom. ska utredningsgrupperna svara för den praktiska utredningen av de fall som har tagits till utredning och utarbeta en sekretessbelagd utredningsrapport. En utredningsgrupp som inrättats för utredning av en enskild arbetsplatsolycka ska ha en självständig, oberoende och opartisk roll och ställning i utredningen.

Enligt 3 mom. ska bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på utredningsgruppernas medlemmar, när de utför de uppgifter som avses i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen. Eftersom medlemmarna i utredningsgrupperna sköter en lagstadgad, offentlig uppgift med stöd av särskilda bestämmelser, tillämpas på dem också tjänsteansvar enligt 118 § i grundlagen. Medlemmarna i utredningsgrupperna ska ha tystnadsplikt och skyldighet att iaktta sekretess enligt 248 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt vara förbjudna att utnyttja de uppgifter som de har fått kännedom om i sitt uppdrag. Eftersom medlemmarna i utredningsgrupperna i sitt arbete får kännedom om sekretessbelagda personuppgifter, ska det föreskrivas särskilt om skyldigheten att iaktta sekretess. Olycksfallsförsäkringscentralen ska ha rätt att ge uppgifter till utredningsgrupperna för utredning av arbetsplatsolyckor.

252 §. *Rätten för en försäkringsanstalt och en besvärinstans att få uppgifter.* I paragrafen föreskrivs det om rätten för en försäkringsanstalt och en besvärinstans att få uppgifter. Enligt paragrafens 3 mom. får uppgifterna sökas via en teknisk anslutning. Det föreslås att 3 mom. ändras så att meningen om att uppgifter får sökas via en teknisk anslutning ska strykas.

259 §. *Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter.* I paragrafen föreskrivs det om Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter för Olycksfallsförsäkringscentralens statistikföring och forskningsverksamhet samt i situationer där ett försäkringsbolag har försatts i likvidation eller konkurs. Det föreslås att Olycksfallsförsäkringscentralen ska få nya rättigheter att få uppgifter när centralen sköter en lagstadgad uppgift som innefattar utredning av arbetsplatsolyckor.

Bestämmelser om Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter för statistik- och forskningsverksamhet enligt 236 § finns redan i nuläget i 259 § 1 mom., och enligt det momentet har Olycksfallsförsäkringscentralen rätt att av Arbetshälsoinstitutet, arbetarskyddsmyndigheten och polisen få de uppgifter om orsakerna till och följderna av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som är nödvändiga för forskningsrapporter och kalkyler enligt 236 §. Paragrafens 1 mom. ändras inte.

Olycksfallsförsäkringscentralens bedrivande av statistik- och forskningsverksamhet hör enligt 209 § 3 mom. 13 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar till Olycksfallsförsäkringscentralens lagstadgade uppgifter, och enligt den nya 236 a § som föreslås i denna proposition ska verksamhet för utredning av arbetsplatsolyckor likaså höra till Olycksfallsförsäkringscentralens uppgifter. Således har Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få och använda uppgifter för statistik- och forskningsverksamhet liksom också för verksamhet

för utredning av arbetsplatsolyckor ett direkt samband med fullgörandet av Olycksfallsförsäkringscentralens lagstadgade uppgifter.

Enligt förslaget ska paragrafens gällande 2 mom., i vilket det sägs att de uppgifter som avses i 1 mom. på begäran ska ges specificerade genom personbeteckning, bli nytt 4 mom. och i det nya 2 mom. fastställs det att Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att enligt 1 punkten för utredningen av arbetsplatsolyckor trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information avgiftsfritt få för utredningen nödvändiga uppgifter om en arbetsplatsolycka, händelseförloppet och de faktorer som påverkat orsakerna till och följderna av en olycka ur polis- och förundersökningsmaterial och utredningen av dödsorsak, nödvändiga uppgifter om en i olyckan inblandads hälsotillstånd samt andra därmed jämförbara nödvändiga uppgifter. Utöver detta ska Olycksfallsförsäkringscentralen i enlighet med 2 mom. 2 punkten ha rätt att av en inblandad arbetsgivare, arbetstagare, arbetarskyddsmyndighet och försäkringsanstalt få nödvändiga uppgifter om en arbetsplatsolycka, händelseförloppet, de faktorer som påverkat orsakerna till och följderna av olyckan, uppgifter om det skadefall som ska ersättas och andra därmed jämförbara nödvändiga uppgifter, samt i enlighet med 2 mom. 3 punkten av vittnen till en arbetsplatsolycka eller av andra som annars innehar information om olyckan få nödvändiga uppgifter om händelseförloppet, de faktorer som påverkat orsakerna till och följderna av olyckan samt andra därmed jämförbara nödvändiga uppgifter. Rätten att få uppgifter gäller också den sakkunniga från Olycksfallsförsäkringscentralen som är chef för en utredningsgrupp och rätt att behandla uppgifter har även direktionen och utredningsgrupperna som tillsatts av Olycksfallsförsäkringscentralen.

I det nya 3 mom. föreslås en bestämmelse om att Olycksfallsförsäkringscentralen trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information ska ha rätt att för en utredning även av läkare och andra yrkesutbildade personer som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården på begäran få ett av dem utarbetat yttrande om nödvändiga uppgifter ur en i en olycka inblandads journalhandlingar och om dennes hälsotillstånd, arbetsförmåga och vård. För yttrandet kan det betalas en skäligen ersättning på det sätt som anges i 266 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Olycksfallsförsäkringscentralen ska för utredningen av arbetsplatsolyckor dessutom ha rätt att utföra undersökningar och inspektioner på en arbetsplats. Rätten att utföra undersökningar och inspektioner gäller endast de medlemmar i utredningsgrupper som har utsetts till utredningen i fråga och som har rätt att besöka en arbetsplats för att utföra undersökningar och inspektioner.

I det nya 4 mom. föreskrivs det i enlighet med det tidigare 2 mom. att de uppgifter som avses i 1 mom. på begäran ska ges specificerade genom personbeteckning och momentet kompletteras så att det även gäller de uppgifter som avses i 2 och 3 mom.

Paragrafens tidigare 3 mom. om Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter efter det att ett försäkringsbolag har försatts i likvidation eller konkurs blir som sådant paragrafens nya 5 mom.

260 §. Olycksfallsförsäkringscentralens och försäkringsbolagens rätt att få uppgifter för tillsynen. I paragrafen föreskrivs det om Olycksfallsförsäkringscentralens och försäkringsbolagens rätt att få uppgifter för att kunna uppfylla den tillsynsplikt som föreskrivs i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Enligt paragrafens 3 mom. får uppgifterna inhämtas med hjälp av teknisk anslutning. Det föreslås att 3 mom. upphävs.

264 §. Teknisk anslutning. I paragrafen föreskrivs det om inhämtande och utlämnande av uppgifter med hjälp av en teknisk anslutning. Det föreslås att paragrafen upphävs.

6.2 Lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

154 a §. *Utredning av skadefall som har lett till döden och av särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor.* Det föreslås att det till lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkes-sjukdomar fogas en ny paragraf om utredning av skadefall som har lett till döden och av sär-skilt allvarliga arbetsplatsolyckor som en del av Olycksfallsförsäkringscentralens verksamhet för utredning av arbetsplatsolyckor. Enligt 1 mom. ska utredning av arbetsplatsolyckor i enlighet med vad som föreskrivs i 5 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar gälla utredning av sådana arbetsplatsolyckor som har lett till döden och andra särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor som drabbat lantbruksföretagare och stipendiater som omfattas av en obligatorisk försäkring.

Begreppet utredning av arbetsplatsolyckor definieras på motsvarande sätt som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, det vill säga det är i princip fråga om olycksfall i arbetet som har inträffat i arbete eller på ett område som hör till den plats där arbetet utförs. På basis av prövning från fall till fall kan dock även yrkessjukdomar utredas. Ett skadefall som har lett till döden behöver dock inte utredas, om skadefallet i fråga inte kan bedömas ge någon betydande tilläggsinformation för att förebygga olyckor av motsvarande slag samt för att främja lantbruksföretagares eller stipendiaters arbetarskydd. En sådan situation föreligger till exempel om en lantbruksföretagare eller stipendiat under en arbetsresa som omfattas av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar har råkat ut för en trafikolycka som har lett till döden och där orsaken till olyckan är andra faktorer än omständigheter som gäller lantbruksföretagararbete eller stipendiatarbete. Beslut om att en utredning ska göras fattas i den direction för utredning av arbetsplatsolyckor som avses i 236 b § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. I directionen ska som företrädare för försäkringsanstalterna finnas också en aktör som företräder Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA.

I paragrafens 2 mom. fastställs det att även andra arbetsplatsolyckor än sådana som har lett till döden på framställning av Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan utredas av Olycksfallsförsäkringscentralen, om det är fråga om en särskilt allvarlig arbetsplatsolycka, vars utredning är viktig för att förebygga motsvarande olyckor och för att främja lantbruksföretagares och stipendiaters arbetarskydd. Med särskilt allvarlig arbetsplatsolycka avses ett skadefall som har orsakat en allvarlig skada och som har lett till bestående eller långvarig arbetsoförmåga. Det kan vara fråga om till exempel sådana skadefall i anslutning till användningen av nya arbetssätt eller ny utrustning inom en viss bransch i fråga om vilka det skulle vara viktigt att identifiera nya risker och kunna ge rekommendationer för att främja arbetarskyddet eller förebygga motsvarande skador. I paragrafen konstateras det dessutom att en utredningsgrupp för utredning av arbetsplatsolyckor som avses i 236 c § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar vid utredningen av ett skadefall enligt denna lag ska ha tillräcklig sakkunskap om lantbruksföretagararbete eller stipendiatarbete.

I paragrafens 3 mom. sägs det att Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har rätt att till Olycksfallsförsäkringscentralen lämna ut de uppgifter som är nödvändiga för utredningen av en olycka. Uppgifterna kan också innehålla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen. Uppgifterna kan av Olycksfallsförsäkringscentralen lämnas ut till directionen för utredning av arbetsplatsolyckor och till utredningsgrupperna för utredning av arbetsplatsolyckor.

Enligt 4 mom. ska Olycksfallsförsäkringscentralen ha motsvarande rätt att få uppgifter om olyckor som har lett till döden för lantbruksföretagare och stipendiater som vad som i 259 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om utredning av arbetsplatsolyckor och dessa uppgifter ska kunna behandlas vid Olycksfallsförsäkringscentralen

i enlighet med den paragrafen. Olycksfallsförsäkringscentralen ska ha rätt att för olycksutredning få uppgifter också av en lantbruksföretagare som arbetat i samma företag. I detta sammanhang avses med lantbruksföretagare sådana lantbruksföretagare enligt 3 § i lagen om pension för lantbruksföretagare som har arbetat eller arbetar i samma företag som den skadade. Olycksfallsförsäkringscentralens utredningsgrupper för utredning av arbetsplatsolyckor ska även ha rätt att utföra undersökningar och inspektioner på en lantbruksföretagares eller stipendiats arbetsplats.

Dessutom fastställs det i 4 mom. att Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt ska ha rätt att av Olycksfallsförsäkringscentralen i enlighet med 236 c § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar få en sekretessbelagd utredningsrapport som utarbetats om en enskild utredning av en arbetsplatsolycka i fråga om de arbetsplatsolyckor som lantbruksföretagare eller stipendiater har råkat ut för. Enligt 147 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar är en lagstadgad uppgift för Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt LPA att främja sådant arbetarskydd som tjänar lantbruksföretagarnas och stipendiaternas intressen bland annat genom att ordna utbildning och ge information.

157 §. *Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt och en besvärinstans att få uppgifter.* I paragrafen föreskrivs det om rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt och en besvärinstans att få uppgifter. Enligt paragrafens 3 mom. får uppgifterna sökas via en teknisk anslutning. Det föreslås att 3 mom. ändras så att meningen om att uppgifter får sökas via en teknisk anslutning ska strykas.

160 §. *Teknisk anslutning.* I paragrafen föreskrivs det om inhämtande och utlämnande av uppgifter med hjälp av en teknisk anslutning. Det föreslås att paragrafen upphävs.

6.3 Trafikförsäkringslagen

75 §. *Fördelningssystemet och de kostnader som ska täckas ur det.* I 2 mom. föreskrivs det om de kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet. Enligt 2 mom. 1 punkten i den gällande paragrafen omfattar de kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet kostnader som orsakas av skador som Trafikförsäkringscentralen ansvarar för, utan de andra kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet och från vilket belopp avgift som motsvarar försäkringspremien (27 §) och försummelseavgift (28 §), vilka tas ut av den som har försummat sin försäkringsplikt, samt premierna för gräns- och förflyttningsförsäkringar har avdragits. Det föreslås att 2 mom. 1 punkten ändras så att till kostnaderna som orsakas av skador som Trafikförsäkringscentralen ansvarar för ska räknas också kostnaderna för att redovisa, fakturera och driva in avgifter enligt 27 och 28 §.

82 §. *Försäkringsbolagets och Trafikförsäkringscentralens rätt att få uppgifter.* I paragrafen föreskrivs det om försäkringsbolagets och Trafikförsäkringscentralens rätt att få uppgifter. Enligt paragrafens 6 mom. får uppgifterna inhämtas med hjälp av teknisk anslutning. Det föreslås att 6 mom. upphävs.

83 §. *Teknisk anslutning.* I paragrafen föreskrivs det om inhämtande och utlämnande av uppgifter med hjälp av en teknisk anslutning. Det föreslås att paragrafen upphävs.

89 §. *Finansinspektionens statistikundersökning.* I paragrafen föreskrivs det om Finansinspektionens statistikundersökning. Det föreslås att paragrafen ändras så att i stället för årligen som i nuläget ska Finansinspektionen minst vart tredje år publicera en utredning av vilken respektive försäkringsbolags realiserade resultat för trafikförsäkringen framgår för minst

de fem föregående kalenderåren. Den föreslagna paragrafen hindrar inte Finansinspektionen från att göra en undersökning oftare än vad som föreskrivs i lagen, om Finansinspektionen anser att en undersökning behövs till exempel av skäl som hänför sig till verksamhetsmiljön eller marknadsläget.

6.4 Lagen om Trafikförsäkringscentralen

3 §. Ansvar för Trafikförsäkringscentralens kostnader och likviditet. I paragrafen föreskrivs det om ansvar för Trafikförsäkringscentralens kostnader. Enligt paragrafens 1 mom. ansvarar Trafikförsäkringscentralens medlemmar för Trafikförsäkringscentralens kostnader med undantag för kostnader som uppstår hos Trafikförsäkringscentralen av de uppgifter som den har enligt lagen om undersökning av trafikolyckor på väg och i terräng. Statskontoret ansvarar dock endast för de kostnader som hänför sig till genomförandet av de uppgifter som Statskontoret har enligt trafikförsäkringslagen. Till paragrafens 1 mom. fogas en precisering enligt vilken Trafikförsäkringscentralens kostnader som finansieras med stöd av paragrafen inte inbegriper den kostnadsandel som i enlighet med 75 § i trafikförsäkringslagen finansieras genom fördelningssystemet.

6.5 Lagen om trafik- och patientskadenämnden

3 §. Medlemmar. I paragrafen föreskrivs det om trafik- och patientskadenämndens medlemmar och om antalet medlemmar. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att antalet ersättare ändras från tjugosex ersättare till det antal ersättare som behövs.

17 §. Sekretess och rätt att lämna ut uppgifter. I paragrafen föreskrivs det om sekretess för medlemmarna i nämnden, anställda vid nämnden och personer som nämnden anlitar som sakkunniga på grundval av ett uppdrag. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. där det föreskrivs om nämndens rätt att vid behandlingen av patientskadeärenden delge sina sakkunniga beslut.

6.6 Lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen

7 §. Rehabilitering som avser arbets- eller funktionsförmågan. I paragrafen föreskrivs det om den rehabilitering som ersätts och om de kostnader för den som kan ersättas. Det föreslås att för att förenhetliga terminologin ändras paragrafens 2 mom. 7 punkt så att de merkostnader som en gravt handikappad person har för serviceboende ändras till de merkostnader som en handikappad har för stöd för boendet.

16 §. Ändringssökande. I paragrafen föreskrivs det om sökande av ändring hos försäkringsdomstolen och om begäran om en rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden. Enligt paragrafens 1 mom. får ändring i försäkringsanstaltens beslut sökas genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen senast den trettionde dagen efter det att den som söker ändring fick del av beslutet. I 4 mom. fastställs det att den som är missnöjd med försäkringsanstaltens beslut får inom den tid för sökande av ändring som föreskrivs i 1 mom. begära en rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden. Om ärendet anhängiggörs i nämnden, avbryts tiden för sökande av ändring för den tid som behandlingen tar. Det föreslås att 4 mom. ändras så att hänvisningen till den tid för sökande av ändring som föreskrivs i 1 mom. stryks och så att det i 4 mom. sägs att tidsfristen för begäran om en rekommendation till avgörande är ett år från det att försäkringsanstalten meddelade beslutet.

6.7 Patientförsäkringslagen

48 §. Fördelningssystemet och de kostnader som ska täckas ur det. I 2 mom. föreskrivs det om de kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet. Enligt 2 mom. 1 punkten i den gällande paragrafen omfattar de kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet kostnader som orsakas av skador som Patientförsäkringscentralen ansvarar för, utan de andra kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet och från vilket belopp avgift som motsvarar försäkringspremien (19 §) och försummelseavgift (20 §), vilka tas ut av dem som har försummat sin försäkringsskyldighet, har dragits av. Det föreslås att paragrafens 2 mom. 1 punkt ändras så att till kostnaderna ska räknas också kostnaderna för att redovisa, fakturera och driva in avgifter enligt 19 och 20 §.

Enligt paragrafens 2 mom. 3 punkt hör till de kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet sådana ersättningar för i 5 kap. 2 § i skadeståndslagen avsedda behövliga sjukvårdskostnader och andra behövliga utgifter som ersätts enligt patientförsäkringslagen och som betalas när över nio år förflutit från ingången av kalenderåret efter den dag då skadefallet inträffade. Det föreslås att 2 mom. 3 punkten ändras så att omnämmandet av att andra behövliga utgifter räknas in i fördelningssystemet stryks.

54 §. Patientförsäkringscentralens rätt att få uppgifter. Enligt paragrafens 5 mom. får uppgifter inhämtas med hjälp av en teknisk anslutning. Det föreslås att momentet upphävs.

6.8 Lagen om Patientförsäkringscentralen

3 §. Ansvar för Patientförsäkringscentralens kostnader. I paragrafen föreskrivs det om ansvar för Patientförsäkringscentralens kostnader. Enligt paragrafens 1 mom. ansvarar Patientförsäkringscentralens medlemmar för kostnaderna för Patientförsäkringscentralens verksamhet. Till 1 mom. fogas en precisering enligt vilken Patientförsäkringscentralens kostnader som finansieras med stöd av paragrafen inte inbegriper den kostnadsandel som i enlighet med 48 § i patientförsäkringslagen finansieras genom fördelningssystemet.

6.9 Lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete

1 §. I paragrafen sägs att enligt denna lag betalas ersättning för skadefall som inte ersätts enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och som har orsakat en skada eller sjukdom hos en person som deltar i utbildning som ordnas i enlighet med de lagar som anges i paragrafen.

I 1 mom. 1 punkten ändras hänvisningen till lagen om grundläggande yrkesutbildning till en hänvisning till den nya lagen om yrkesutbildning. I 1 punkten sägs det att sådan annan verksamhet som nära anknyter till undervisningen och som avses i 3 § 3 mom. i den gamla lagen om grundläggande yrkesutbildning inte beaktas. Denna hänvisning till den gamla lagen ska strykas. Ett sådant omnämnande finns inte längre i den lag som det enligt förslaget ska hänvisas till i punkten. Med beaktande av 1 § 2 mom. i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete är avsikten med strykningen i punkten inte att ändra den etablerade tolkningen av den lagen. Lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning som anges i 1 mom. 2 punkten har upphävts genom lagen om yrkesutbildning, och därför föreslås det att den upphävda lagen stryks och ersätts med lagen om utbildning som leder till examensutbildning. I 1 mom. 6 punkten ändras gymnasielagens författningsnummer så att den nya gymnasielagens författningsnummer används i punkten.

2 §. Enligt paragrafen tillämpas på den som deltar i sådan arbetskraftsutbildning som avses i 5 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) med avvikelser från lagens 1 § bestämmelserna om arbetstagare i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, när det är fråga om ersättningsgilla omständigheter. Laghänvisningen i paragrafen korrigeras så att den gäller lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) som träder i kraft den 1 januari 2025.

7 Ikraftträdande

Det föreslås att lagförslagen träder i kraft den 1 januari 2025. De ändringar som föreslås i fördelningssystemet ska träda i kraft vid ingången av försäkringsperioden, det vill säga vid ingången av året, på grund av finansieringen av fördelningssystemet och fördelningsavgiften.

Tidsbegränsade försäkringar enligt den 158 § som gäller när dessa lagar träder i kraft gäller till utgången av den tid som försäkringsavtalet ursprungligen omfattade.

På alla de fall som är under behandling vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas 187 § 4 mom. i denna lag.

8 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Det förslag i propositionen som gäller utredning av arbetsplatsolyckor och de därmed anslutna nya 236 a, 236 b och 236 c § om utredning av arbetsplatsolyckor, direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor och utredningsgrupper för utredning av arbetsplatsolyckor som föreslås i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt den rätt för Olycksfallsförsäkringscentralen att få uppgifter om utredning av arbetsplatsolyckor som föreslås i 259 § är av betydelse med tanke på det skydd för personuppgifter som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen och i artikel 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggt. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. I sin bedömning av bestämmelser om behandling av personuppgifter har grundlagsutskottet av hävd ansett att bestämmelserna bör granskas med hänsyn till 10 § 1 mom. i grundlagen.

Dataskyddsförordningen är en rättsakt som är direkt tillämplig i medlemsstaterna. Nationell lagstiftning som kompletterar och preciserar dataskyddsförordningen är möjlig endast i de fall då förordningen ger medlemsstaterna uttryckligt nationellt handlingsutrymme. Eftersom förordningen är en direkt tillämplig och detaljerad rättsakt bör man förhålla sig restriktivt till användningen av det nationella handlingsutrymmet. Med andra ord är det skäl att avgränsa de nationella specialbestämmelserna till vad som är nödvändigt.

Enligt grundlagsutskottet är det i regel tillräckligt med tanke på 10 § 1 mom. i grundlagen att bestämmelserna uppfyller de krav som anges i dataskyddsförordningen. Skyddet för personuppgifter bör enligt utskottet i första hand tillgodoses med stöd av dataskyddsförordningen och den nationella dataskyddslagen. Man bör förhålla sig restriktivt när det gäller att införa nationell speciallagstiftning och sådan lagstiftning bör vara avgränsad till enbart nödvändiga bestämmelser inom ramen för det handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger. Utskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser (GrUU

14/2018 rd, s. 5). På motsvarande sätt, ju mindre risk som behandlingen medför, desto mer motiverat är det att hålla sig till allmänna bestämmelser.

Grundlagsutskottet vill särskilt lyfta fram behovet av reglering i de fall där personuppgifterna behandlas av en myndighet. Enligt artikel 6 c i dataskyddsförordningen är behandling av personuppgifter laglig om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Behandlingen av personuppgifter är enligt artikel 6 e laglig om den är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (GrUU 14/2018 rd, s. 4). Utskottet menar att de nämnda leden i artikeln i regel inte kräver och inte ens möjliggör att det skulle finnas en särskild lag för varje enskild behandling. Trots det utgör behandling av känsliga uppgifter om en persons hälsotillstånd sådana risker för och hot mot den enskildes grundläggande fri- och rättigheter, att det inom de ramar dataskyddsförordningen tillåter måste föreskrivas närmare om behandlingen av dessa uppgifter.

Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelser om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut information trots sekretessbestämmelserna med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen och då noterat bland annat vad och vem rätten att få information gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut information kan gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (så här bland annat i GrUU 15/2018 rd och GrUU 62/2018 rd).

Grundlagsutskottet har understrukt att det vid en särskiljning mellan behövlighet respektive nödvändighet att få eller lämna ut uppgifter är fråga inte bara om omfattningen av innehållet i uppgifterna utan också om att rätten till information, som går före sekretessbestämmelserna, i sista hand går ut på att den myndighet som är berättigad till informationen i och med sina egna behov åsidosätter de grunder och intressen som är skyddade med hjälp av den sekretess som gäller myndigheten som innehar informationen (GrUU 15/2018 rd och GrUU 48/2018 rd).

Det ingår inte i grundlagsutskottets konstitutionella uppdrag att bedöma regleringen av den nationella verkställigheten med avseende på den materiella EU-rätten (se till exempel GrUU 44/2016 rd, s. 4 och GrUU 51/2014 rd, s. 2/II). Enligt grundlagsutskottet är det ändå viktigt att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (se också GrUU 51/2014 rd, s. 2/II och de utlåtanden som det hänvisas till där). Utskottet har betonat att det därför finns anledning att särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (GrUU 44/2016 rd, s. 4).

Den föreslagna behandlingen av personuppgifter vid utredning av arbetsplatsolyckor baserar sig enligt förslaget på sådana i dataskyddsförordningen nämnda grunder som enligt förordningen är förenade med nationellt handlingsutrymme. Den nationella lagstiftning som preciserar dataskyddsförordningen är således tillåten och också nödvändig för att fastställa de uppgifter som ska lämnas ut. Uppgifterna samt den föreslagna rätten för Olycksfallsförsäkringscentralen att utföra inspektioner och undersökningar på en olycksplats fastställs närmare i denna proposition. Den avsedda rätten att få uppgifter fastställs i den föreslagna bestämmelsen, det vill säga i 259 § 2 och 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, för det första genom att ange de aktörer som är skyldiga att lämna ut uppgifter som de förfogar över

samt genom att ange de uppgifter som kan lämnas ut för behoven inom den verksamhet för utredning av arbetsplatsolyckor som föreslås bli en lagstadgad uppgift för Olycksfallsförsäkringscentralen. Uppgifterna är sådana uppgifter som är nödvändiga med tanke på Olycksfallsförsäkringscentralens utredning av arbetsplatsolyckor. De personuppgifter som lämnas ut kan endast gälla personuppgifter för personer som är inblandade i en olycka, vilket innebär att rätten att få uppgifter är avgränsad till en mycket liten personkrets. De uppgifter som ska lämnas ut anges så noggrant som möjligt i bestämmelsen, dock samtidigt med beaktande av arten av och behoven hos den avsedda verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor samt det faktum att de uppgifter som fås och registreras inte kan anges på ett fullkomligt uttömmande sätt, eftersom utredningarna av olyckor gäller enskilda fall och uppgifter som beskriver de individuella egenskaperna hos de personer som har varit inblandade i en olycka samt omständigheterna kring en enskild olycka. De uppgifter som ska registreras ändras inte med tiden, utan de förblir oförändrade. Med beaktande av att skyldigheten att lämna ut dessa oföränderliga uppgifter enligt förslaget gäller specificerade aktörer och angivna nödvändiga uppgifter, och skyldigheten dessutom hänför sig till den lagstadgade uppgift som föreslås för Olycksfallsförsäkringscentralen, ska tillgången till information med beaktande av grundlagsutskottets praxis anses vara tillräckligt noggrant avgränsad och proportionerlig.

Det är behövligt att i en nationell lag föreskriva om utredning av arbetsplatsolyckor och den därmed anslutna behandlingen av personuppgifter, eftersom det är fråga om för utredningen av arbetsplatsolyckor nödvändig tillgång till och nödvändigt utnyttjande av särskilda kategorier av personuppgifter och uppgifter som grundlagsutskottet av hävd definierat som känsliga uppgifter. Tillgången till dessa uppgifter är skyddad med sekretess och det krävs mer detaljerade nationella bestämmelser för att avvika från den. Det är motiverat att ingripa i en persons skydd för privatlivet för att utreda en arbetsplatsolycka, eftersom det är fråga om mycket allvarliga olyckor som har lett till antingen döden eller allvarliga skador eller om situationer som potentiellt skulle ha kunnat leda till döden eller allvarliga skador och slumpen har bidragit till att detta inte skedde. Det är alltså fråga om en utredning och mer allmänt en verksamhet som gör det möjligt att förebygga motsvarande allvarliga olyckor och förhindra nya dödsfall eller allvarliga skador. Verksamheten behövs och den behandling av personuppgifter som den inbegriper är nödvändig också av den anledningen att olycksfall i arbetet inte utreds i denna omfattning och med tanke på främjandet av arbetarskyddet av andra aktörer i Finland. Det finns i nuläget endast lite offentlig information om arbetsplatsolyckor som kan utnyttjas i arbetarskyddsarbetet. Med hjälp av utredningsverksamheten är det möjligt att få tillförlitlig information av hög kvalitet om de varierande mekanismerna bakom uppkomsten av allvarliga arbetsplatsolyckor och om nya faktiska arbetarskyddsrisiker.

De uppgifter som ska registreras ändras inte med tiden, utan de förblir oförändrade. Med beaktande av att skyldigheten att lämna ut dessa oförändrade uppgifter enligt förslaget gäller specificerade aktörer och definierade nödvändiga uppgifter och dessutom hänför sig till den lagstadgade uppgift som föreslås för Olycksfallsförsäkringscentralen, ska tillgången till uppgifter med beaktande av grundlagsutskottets praxis anses vara tillräckligt noggrant avgränsad och proportionell.

Tillgodoseendet av den registrerades grundläggande fri- och rättigheter och intressen tryggas vid den föreslagna behandlingen av de krav på dataskydd som fastställts i den nationella lagstiftningen och EU-lagstiftningen. I egenskap av personuppgiftsansvarig ansvarar Olycksfallsförsäkringscentralen för att dessa krav uppfylls. Med beaktande av de godtagbara målen för den avsedda behandlingen av personuppgifter, det vill säga fullgörandet av Olycksfallsförsäkringscentralens lagstadgade uppgift, möjliggörandet av utredning av arbetsplatsolyckor i enlighet med det allmänna intresset och effektiviseringen av det förebyggande av olycksfall i arbetet som ingår i Olycksfallsförsäkringscentralens lagstadgade

statistik- och forskningsverksamhet redan enligt 236 § i den gällande lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt omfattningen av den föreslagna tillgången till information och annan lagstiftning som skyddar den registrerade, ska den behandling av personuppgifter som avses i förslaget anses vara förenlig med dataskyddsförordningen och således också godtagbar med tanke på det skydd för privatlivet som tryggas i grundlagen och det skydd för personuppgifter som ingår som en del i det förstnämnda skyddet.

Regeringen anser att propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) 160 § 3 mom., 260 § 3 mom. och 264 §,
ändras 158 §, rubriken för 162 §, 162 § 1 mom., 166 § 1 mom., 167 §, 209 § 3 mom. 13 punkten, 213 § 1 mom., 231 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 234 §, 252 § 3 mom. och 259 §, av dem 252 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1650/2015, och
fogas till 187 § ett nytt 4 mom. samt till lagen nya 236 a–236 c § som följer:

158 §

En försäkrings giltighetstid

En försäkring tecknas för att gälla fortlöpande och försäkringsperioden är ett kalenderår. När en försäkring träder i kraft under pågående år löper dock den första försäkringsperioden ut den sista dagen av det kalenderår som följer på det år då försäkringen började gälla.

162 §

Överföring av försäkring till ett annat försäkringsbolag

Försäkringstagaren kan överföra en försäkring till ett annat försäkringsbolag skriftligt genom en särskild överföringsanmälan. Försäkringen kan överföras så att den upphör att gälla den sista dagen i mars, juni, september eller december, dock inte före den första försäkringsperioden har löpt ut. Försäkringstagaren ska göra överföringsanmälan hos det nya försäkringsbolaget, som ska sända anmälan till det gamla försäkringsbolaget senast tre kalendermånader före de dagar som nämns ovan.

166 §

Försäkringsbolagets premiegrunder

Ett försäkringsbolag ska ha kalkyleringsgrunder för försäkringspremierna där det bestäms hur försäkringspremierna kalkyleras (*premiegrunder*). Premiegrunderna ska tillämpas enhetligt på alla försäkringstagare. De ska innehålla entydiga beräkningsformler för försäkringspremierna och metoderna för att bestämma försäkringspremierna ska framgå av dem. I metodbeskrivningen ska det också anges hur premiegrunderna ska tillämpas vid särskilda eller förändrade förhållanden som gäller försäkringstagaren.

167 §

Statistiksammanställning

När ett försäkringsbolag har fått en anbudsförfrågan på försäkring från en försäkringstagare, har bolaget rätt att av det försäkringsbolag där försäkringen är eller har varit tecknad avgiftsfritt få uppgifter om lön, skadefall och ersättning för varje obligatorisk försäkring som är föremål för anbudsförfrågan. Rätten att få uppgifter gäller de fem senaste fulla försäkringsperioderna och den aktuella försäkringsperioden (*statistiksammanställning*). Försäkringsbolaget ska utan dröjsmål lämna en statistiksammanställning, dock senast inom sju dagar från det att ett försäkringsbolag som lämnar anbud har begärt den.

När en försäkringstagare överför sin försäkring till ett annat försäkringsbolag, ska det försäkringsbolag där försäkringen upphör att gälla ge in de löneuppgifter för varje obligatorisk försäkring som ska anges i statistiksammanställningen till det nya försäkringsbolaget. Löneuppgifterna ska lämnas för den senaste fulla och den aktuella försäkringsperioden inom sju dagar från och med den sista dagen för överföring som avses i 162 § 1 mom.

När försäkringstagaren har överfört sin försäkring till ett annat försäkringsbolag, ska av tidigare försäkringsbolag begäras en statistiksammanställning enligt bolagets egna premiegrunder över de försäkringar som överförts i fråga om en försäkringstagare med specialpremiegrunder. Försäkringsbolaget ska överlämna statistiksammanställningen inom sju dagar från begäran.

Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska ingå i statistiksammanställningen och bestämmelser om hur och i vilken form uppgifterna ska lämnas utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

187 §

Frivilliga försäkringar för arbetstiden och för fritiden

På ersättning för inkomstbortfall som betalas på basis av en försäkring för fritiden tillämpas inte vad som i 139 § 1 mom. föreskrivs.

209 §

Olycksfallsförsäkringscentralens uppgifter

Dessutom ska Olycksfallsförsäkringscentralen

13) bedriva sådan statistikföring och forskningsverksamhet enligt 236 § samt utredning av arbetsplatsolyckor enligt 236 a § som hänför sig till verkställigheten av lagen och förebyggande av skador enligt denna lag,

213 §

Hur Olycksfallsförsäkringscentralens verksamhetskostnader ska täckas

Medlemsförsäkringsbolagen, Statskontoret och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är skyldiga att årligen till Olycksfallsförsäkringscentralen betala

en avgift som ska täcka centralens verksamhetskostnader. *Med verksamhetskostnader* avses i denna paragraf Olycksfallsförsäkringscentralens andra verksamhetskostnader än sådana som i enlighet med 231 § finansieras genom fördelningssystemet.

231 §

Fördelningssystemet

Försäkringsbolag som bedriver försäkringsverksamhet enligt denna lag ska varje år bidra till täckande av de kostnader som avses i denna paragraf i proportion till premieinkomsten och på det sätt som anges i 2–10 mom. (*fördelningssystemet*). Med premieinkomst avses i denna paragraf sådana premieinkomster av en försäkring enligt denna lag som ingår i försäkringsbolagets resultaträkning. De kostnader som ska täckas är

1) kostnader för skadefall som inträffat i oförsäkrat arbete och för tillsynen över försäkringsverksamhet och från vilka de avgifter som tagits ut med stöd av 183 och 184 § har dragits av,

2) kostnader för de uppgifter som försäkringsbolaget på bosättnings- eller vistelseorten och kontaktorganet ska sköta enligt ett internationellt avtal som är bindande för Finland,

32 kap.

Särskilda bestämmelser

234 §

Statistisk undersökning

Finansinspektionen ska minst vart tredje år lägga fram en rapport om utfallet av försäkringarna enligt denna lag i varje försäkringsbolag under en period som minst omfattar de fem föregående kalenderåren.

236 a §

Utredning av arbetsplatsolyckor

Vid utredningen av orsakerna till skadefall som ersatts i enlighet med denna lag (*utredning av arbetsplatsolyckor*) klarläggs händelsernas förlopp, orsakerna och följderna samt presenteras rekommendationer om främjande av arbetarskyddet utifrån dem.

Olycksfallsförsäkringscentralen sköter organiseringen vad gäller den operativa verksamheten vid utredningen av arbetsplatsolyckor, utvecklingen av utredningen samt kommunikationen och utbildningen i samband med utredningen.

Utredningsgruppen för utredning av arbetsplatsolyckor utarbetar en sekretessbelagd utredningsrapport och dessutom kan direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor på framställning av en sakkunnig från Olycksfallsförsäkringscentralen besluta om innehållet i och publicering av en offentlig redogörelse för utredningen i en omfattning som är lämplig i förhållande till olyckans allvarlighetsgrad. Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att använda uppgifter som fåtts vid utredningen av en arbetsplatsolycka också i analyser och sammandrag inom den forskningsverksamhet som avses i 236 §.

Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att behandla personuppgifter som är nödvändiga för ändamålen med verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor samt uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen.

Olycksfallsförsäkringscentralen har också till uppgift att utreda skadefall som har lett till döden samt särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor och som har ersatts med stöd av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

236 b §

Direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor

Olycksfallsförsäkringscentralens styrelse tillsätter en direktion för utredning av arbetsplatsolyckor. Direktionen har till uppgift att sköta den allmänna ledningen av verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor i enlighet med de riktlinjer för utredningsverksamheten som Olycksfallsförsäkringscentralens styrelse har gett. Direktionen beslutar på framställning av en sakkunnig från Olycksfallsförsäkringscentralen om inledande av utredning av en enskild arbetsplatsolycka, om utredningsgruppens sammansättning och om innehållet i och publiceringen av en offentlig redogörelse för utredningen.

Direktionens mandattid är tre år. Till direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor utses högst 11 ledamöter. Av ledamöterna utses högst tre på framställning av arbetsgivarnas och högst tre på framställning av arbetstagarnas och tjänstemännens viktigaste centralorganisationer. Högst fem ledamöter av vilka en företrädare Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt utses på framställning av försäkringsanstalterna. Från Olycksfallsförsäkringscentralen utses till direktionen en ledamot som är föredragande för direktionen.

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på direktionens ledamöter, när de utför uppgifter som avses i denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen. Dessutom tillämpas på direktionen vad som föreskrivs i 248 §.

236 c §

Utredningsgrupper för utredning av arbetsplatsolyckor

Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att tillsätta utredningsgrupper för utredningen av arbetsplatsolyckor. När direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor har fattat beslut om att ett enskilt fall ska utredas, förordnar Olycksfallsförsäkringscentralen en sakkunnig från centralen till chef för utredningsgruppen. Direktionen beslutar om utredningsgruppens övriga sammansättning på framställning av den sakkunniga från Olycksfallsförsäkringscentralen. Utredningsgruppen ska ha ett behövligt antal medlemmar som har tillräcklig sakkunskap om arbetslivet och de branscher som är centrala med tanke på utredningen.

Utredningsgrupperna svarar under ledning av den sakkunniga från Olycksfallsförsäkringscentralen för utredningen av en arbetsplatsolycka vid enskilda fall och utarbetar en sekretessbelagd utredningsrapport. Utredningsgrupperna handlar självständigt, oberoende och opartiskt när de gör utredningar.

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på utredningsgruppens medlemmar, när utför de uppgifter som avses i denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen. Dessutom tillämpas på utredningsgruppen vad som föreskrivs i 248 §.

252 §

Rätten för en försäkringsanstalt och en besvärinstans att få uppgifter

En försäkringsanstalt har rätt att av Skatteförvaltningen få de uppgifter om arbetstagarens inkomster som avses i 1 mom. 1 punkten även om beskattningen ännu inte är fastställd.

259 §

Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter

Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att av Arbetshälsoinstitutet, arbetarskyddsmyndigheten och polisen få de uppgifter om orsakerna till och följderna av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som är nödvändiga för forskningsrapporter och kalkyler enligt 236 §.

Olycksfallsförsäkringscentralen har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information rätt att för utredning av arbetsplatsolyckor avgiftsfritt få

1) ur polis- och förundersökningsmaterial och utredningen av dödsorsak få nödvändiga uppgifter om en arbetsplatsolycka, de faktorer som påverkat olyckans händelseförlopp och orsakerna till och följderna av olyckan, nödvändiga uppgifter om den i olyckan inblandades hälsotillstånd samt andra med dessa jämförbara nödvändiga uppgifter,

2) av den berörda arbetsgivaren, arbetstagaren, arbetarskyddsmyndigheten och försäkringsanstalten få nödvändiga uppgifter om en arbetsplatsolycka, de faktorer som påverkat olyckans händelseförlopp och orsakerna till och följderna av olyckan, uppgifter om det skadefall som ska ersättas samt andra med dessa jämförbara nödvändiga uppgifter, och

3) av vittnen till en arbetsplatsolycka eller av andra som annars innehar information om olyckan få nödvändiga uppgifter om de faktorer som påverkat olyckans händelseförlopp och orsakerna till och följderna av olyckan samt andra med dessa jämförbara nödvändiga uppgifter.

Dessutom har Olycksfallsförsäkringscentralen trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information rätt att för utredning av arbetsplatsolyckor av en läkare eller någon annan yrkesutbildad person enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården på begäran få ett av denne utarbetat yttrande om nödvändiga uppgifter ur den i olyckan inblandades journalhandlingar och om dennes hälsotillstånd, arbetsförmåga och vård. Olycksfallsförsäkringscentralen har också rätt att för utredningen av arbetsplatsolyckor utföra undersökningar och inspektioner på en arbetsplats.

De uppgifter som avses i 1–3 mom. ska ges på begäran, och de ska specificeras genom den skadades personbeteckning.

Olycksfallsförsäkringscentralen har, efter det att ett försäkringsbolag har försatts i likvidation eller konkurs, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information rätt att av försäkringsbolagets likvidatorer och konkursbo få de uppgifter som är nödvändiga för att sköta sina uppdrag enligt 229 och 230 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Tidsbegränsade försäkringar enligt 158 § i dess lydelse vid ikraftträdandet av denna lag gäller till utgången av den tid som försäkringsavtalet ursprungligen omfattade.

Bestämmelserna i 187 § 4 mom. i denna lag tillämpas på alla ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag

om ändring av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) 160 §,
ändras 157 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1651/2015, samt
fogas till lagen en ny 154 a § som följer:

154 a §

Utredning av skadefall som har lett till döden och av särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor

På skadefall som har lett till döden och som ersatts med stöd av en försäkring som grundar sig på den försäkringsskyldighet som avses i 5 § tillämpas vad som i 236 a – 236 c § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om utredning av arbetsplatsolyckor. Ett skadefall som har lett till döden behöver dock inte utredas i enlighet med den lagen, om skadefallet inte kan bedömas ge någon betydande tilläggsinformation för att förebygga arbetsplatsolyckor av motsvarande slag eller för att främja lantbruksföretagarnas eller stipendiaternas arbetarskydd.

På framställning av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt kan också andra skadefall än sådana som har lett till döden utredas av Olycksfallsförsäkringscentralen om det är fråga om en särskilt allvarlig arbetsplatsolycka, vars utredning bedöms vara viktig för att förebygga motsvarande arbetsplatsolyckor eller för att främja lantbruksföretagarnas och stipendiaternas arbetarskydd. En utredningsgrupp som avses i 236 c § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar ska vid utredningen av ett skadefall enligt denna lag ha tillräcklig sakkunskap om lantbruksföretagararbete eller stipendiatarbete.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har en skyldighet att till Olycksfallsförsäkringscentralen lämna ut de personuppgifter som är nödvändiga för utredningen av en arbetsplatsolycka. Dessa uppgifter kan också innehålla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen. Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att ge ovannämnda uppgifter till direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor och till utredningsgrupper för utredning av arbetsplatsolyckor.

På utredningen av arbetsplatsolyckor som har lett till döden och av särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor tillämpas vad som i 259 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få och behandla uppgifter. Vad som i den paragrafen föreskrivs om rätten att få uppgifter av arbetsgivaren tillämpas även på en lantbruksföretagare som har arbetat eller arbetar i samma företag som den skadade. En utredningsgrupp som avses i 236 c § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har rätt att utföra undersökningar och inspektioner på en lantbruksföretagares eller stipendiats arbetsplats. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har rätt att av

Olycksfallsförsäkringscentralen i enlighet med 236 c § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar få en sekretessbelagd utredningsrapport om en enskild utredning av en arbetsplatsolycka i fråga om de arbetsplatsolyckor som lantbruksföretagare eller stipendiater har råkat ut för.

157 §

Rätten för lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt och en besvärsinstans att få uppgifter

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har rätt att av Skatteförvaltningen få de uppgifter om arbetstagarens inkomster som avses i 1 mom. 1 punkten även om beskattningen ännu inte är fastställd.

Denna lag träder i kraft den

20 .

3.

Lag

om ändring av trafikförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i trafikförsäkringslagen (460/2016) 82 § 6 mom. och 83 §, samt
ändras 75 § 2 mom. 1 punkten och 89 § 1 mom., av dem 75 § 2 mom. 1 punkten sådan den
lyder i lag 218/2024, som följer:

75 §

Fördelningssystemet och de kostnader som ska täckas ur det

De kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet (*fördelningskostnaderna*) är
1) kostnader som orsakas av skador som Trafikförsäkringscentralen ansvarar för och av
vården av dem, utan de ersättningar som anges i 2–6 punkten, samt kostnader för uppvisande,
fakturerings och indrivning av avgifter enligt 27 och 28 §, från vilka avgifter enligt 27 och 28 §
och premierna för gräns- och förflyttningsförsäkringar har dragits av;

89 §

Finansinspektionens statistikundersökning

Finansinspektionen ska med högst tre års mellanrum publicera en utredning av vilken
respektive försäkringsbolags realiserade resultat för trafikförsäkringen framgår för minst de fem
föregående kalenderåren.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om Trafikförsäkringscentralen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Trafikförsäkringscentralen (461/2016) 3 § 1 mom. som följer:

3 §

Ansvar för Trafikförsäkringscentralens kostnader och likviditet

Trafikförsäkringscentralens medlemmar ansvarar för Trafikförsäkringscentralens kostnader med undantag för kostnader som uppstår hos Trafikförsäkringscentralen av de uppgifter som den har enligt lagen om undersökning av trafikolyckor på väg och i terräng och kostnader som i enlighet med 75 § i trafikförsäkringslagen finansieras genom fördelningssystemet. Statskontoret ansvarar dock endast för de kostnader som hänför sig till genomförandet av de uppgifter som Statskontoret har enligt trafikförsäkringslagen.

Denna lag träder i kraft den

20 .

5.

Lag

om ändring av 3 och 17 § i lagen om trafik- och patientskadenämnden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om trafik- och patientskadenämnden (959/2019) 3 § 1 mom. och
fogas till 17 § ett nytt 2 mom. som följer:

3 §

Medlemmar

Nämnden har en ordförande, sex vice ordförande och fjorton andra medlemmar samt ett tillräckligt antal ersättare. Ordföranden och en av vice ordförandena har uppdraget som huvudsyssla. Nämndens övriga medlemmar har uppdraget som bisyssla. På ersättarna tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om nämndens medlemmar.

17 §

Sekretess och rätt att lämna ut uppgifter

När trafik- och patientskadenämnden behandlar patientskadeärenden tillämpas vad som i 35 § 2 mom. i patientförsäkringslagen föreskrivs om Patientförsäkringscentralens rätt att sända ett beslut för kännedom.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

6.

Lag

om ändring av 7 och 16 § i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) 7 § 2 mom. 7 punkten och 16 § 4 mom., av dem 16 § 4 mom. sådant det lyder i lag 965/2019, som följer:

7 §

Rehabilitering som avser arbets- eller funktionsförmågan

Såsom rehabilitering ersätts

7) de merkostnader som en handikappad har för stödboende,

16 §

Ändringssökande

Den som är missnöjd med försäkringsanstaltens beslut får genom en skriftlig ansökan inom ett år från det att försäkringsanstalten meddelade beslutet begära en rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden. Om ärendet anhängiggörs i nämnden, avbryts tiden för sökande av ändring för den tid behandlingen tar.

Denna lag träder i kraft den

20 ____

7.

Lag

om ändring av patientförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i patientförsäkringslagen (948/2019) 54 § 5 mom. och

ändras 48 § 2 mom. 1 och 3 punkten, sådana de lyder i lag 1146/2020, som följer:

48 §

Fördelningssystemet och de kostnader som ska täckas ur det

De kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet (*fördelningskostnaderna*) är

1) kostnaderna för de skadefall som Patientförsäkringscentralen i enlighet med 22 § 3 mom. betalat för, utan de ersättningar som anges i 2–4 punkten i detta moment samt kostnaderna för att redovisa, fakturera och driva in de avgifter som avses i 19 och 20 §, från vilka de avgifter som erhållits med stöd av 19 och 20 § har dragits av,

3) sådana ersättningar för i 5 kap. 2 § i skadeståndslagen avsedda nödvändiga sjukvårdskostnader som ersätts enligt denna lag och som betalas när över nio år förflutit från ingången av kalenderåret efter den dag då skadefallet inträffade,

Denna lag träder i kraft den

20 .

8.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om Patientförsäkringscentralen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Patientförsäkringscentralen (949/2019) 3 § 1 mom. som följer:

3 §

Ansvar för Patientförsäkringscentralens kostnader

Patientförsäkringscentralens medlemmar ansvarar för kostnaderna för Patientförsäkringscentralens verksamhet, med undantag för de kostnader som i enlighet med 48 § i patientförsäkringslagen finansieras genom fördelningssystemet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

9.

Lag

om ändring av 1 och 2 § i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete (460/2015) 1 § 1 mom. och 2 § som följer:

1 §

Enligt denna lag betalas ersättning för skadefall som inte ersätts enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) och som har orsakat en skada eller sjukdom hos en person som deltar i utbildning som ordnas i enlighet med

- 1) lagen om yrkesutbildning (531/2017),
 - 2) lagen om utbildning som handleder för examensutbildning (1215/2020),
 - 3) yrkeshögskolelagen (932/2014),
 - 4) universitetslagen (558/2009),
 - 5) lagen om grundläggande utbildning (628/1998), med undantag för den förskoleundervisning, förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen och årskurserna 1–6 som avses i den lagen,
 - 6) gymnasielagen (714/2018).
-

2 §

Med avvikelse från 1 § tillämpas bestämmelserna om arbetstagare i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar på den som deltar i sådan arbetskraftsutbildning som avses i 7 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023), när det är fråga om ersättningsgilla omständigheter.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 10 oktober 2024

Statsminister

Petteri Orpo

Minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen

1.

Lag

om ändring av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) 160 § 3 mom., 260 § 3 mom. och 264 §,
ändras 158 §, rubriken för 162 §, 162 § 1 mom., 166 § 1 mom., 167 §, 209 § 3 mom. 13 punkten, 213 § 1 mom., 231 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 234 §, 252 § 3 mom. och 259 §, av dem 252 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1650/2015, och
fogas till 187 § ett nytt 4 mom. samt till lagen nya 236 a–236 c § som följer:

Gällande lydelse

158 §

Fortlöpande försäkring och tidsbegränsad försäkring

En försäkring tecknas för att gälla fortlöpande och försäkringsperioden är ett kalenderår (*fortlöpande försäkring*). När en försäkring träder i kraft under pågående år löper dock den första försäkringsperioden ut den sista dagen av det kalenderår som följer på det år då försäkringen började gälla.

En försäkring kan också tecknas för viss tid för ett bestämt arbete som fortgår högst ett år eller ett arbetsställe som existerar högst den tiden (tidsbegränsad försäkring). Försäkringsperioden är då försäkringens giltighetstid. En tidsbegränsad försäkring upphör utan uppsägning. Om arbetet dock fortsätter efter det att den bestämda tiden löpt ut och försäkringstagaren underrättar försäkringsbolaget om detta innan tiden löper ut, förlängs giltighetstiden för en tidsbegränsad försäkring fram till utgången av den nya tid som försäkringstagaren uppger, dock med högst 12 månader.

Föreslagen lydelse

158 §

En försäkrings giltighetstid

En försäkring tecknas för att gälla fortlöpande och försäkringsperioden är ett kalenderår. När en försäkring träder i kraft under pågående år löper dock den första försäkringsperioden ut den sista dagen av det kalenderår som följer på det år då försäkringen började gälla.

Gällande lydelse

160 §

Försäkringstagarens anmälningsskyldighet när försäkringen är i kraft och när den löper ut

När en tidsbegränsad försäkring har upphört att gälla ska försäkringstagaren anmäla de uppgifter som avses i 1 mom. inom 30 dagar efter det att försäkringen upphörde att gälla.

162 §

Överföring av fortlöpande försäkring till ett annat försäkringsbolag

Försäkringstagaren kan överföra en fortlöpande försäkring till ett annat försäkringsbolag skriftligt genom en särskild överföringsanmälan. Försäkringen kan överföras så att den upphör att gälla den sista dagen i mars, juni, september eller december, dock inte före den första försäkringsperioden har löpt ut. Försäkringstagaren ska göra överföringsanmälan hos det nya försäkringsbolaget, som ska sända anmälan till det gamla försäkringsbolaget senast tre kalendermånader före de dagar som nämns ovan.

166 §

Försäkringsbolagets premiegrunder

Ett försäkringsbolag ska ha kalkyleringsgrunder för försäkringspremierna där det bestäms hur försäkringspremierna kalkyleras (*premiegrunder*). Premiegrunderna ska godkännas av styrelsen och de ska tillämpas enhetligt på alla försäkringstagare. De ska innehålla entydiga beräkningsformler för försäkringspremierna och metoderna för att bestämma försäkringspremierna ska framgå av dem. I metodbeskrivningen ska det

Föreslagen lydelse

160 §

Försäkringstagarens anmälningsskyldighet när försäkringen är i kraft och när den löper ut

(3 mom. upphävs)

162 §

Överföring av försäkring till ett annat försäkringsbolag

Försäkringstagaren kan överföra en försäkring till ett annat försäkringsbolag skriftligt genom en särskild överföringsanmälan. Försäkringen kan överföras så att den upphör att gälla den sista dagen i mars, juni, september eller december, dock inte före den första försäkringsperioden har löpt ut. Försäkringstagaren ska göra överföringsanmälan hos det nya försäkringsbolaget, som ska sända anmälan till det gamla försäkringsbolaget senast tre kalendermånader före de dagar som nämns ovan.

166 §

Försäkringsbolagets premiegrunder

Ett försäkringsbolag ska ha kalkyleringsgrunder för försäkringspremierna där det bestäms hur försäkringspremierna kalkyleras (*premiegrunder*). Premiegrunderna ska tillämpas enhetligt på alla försäkringstagare. De ska innehålla entydiga beräkningsformler för försäkringspremierna och metoderna för att bestämma försäkringspremierna ska framgå av dem. I metodbeskrivningen ska det också anges hur

Gällande lydelse

också anges hur premiegrunderna ska tillämpas vid särskilda eller förändrade förhållanden som gäller försäkringstagaren.

Föreslagen lydelse

premiegrunderna ska tillämpas vid särskilda eller förändrade förhållanden som gäller försäkringstagaren.

167 §

Statistiksammanställning

När ett försäkringsbolag har fått en anbudsförfrågan på försäkring från en försäkringstagare *som har angett att lönebeloppet är minst 150 000 euro om året*, har bolaget rätt att av det försäkringsbolag där försäkringen är eller har varit tecknad avgiftsfritt få uppgifter om lön, skadefall och ersättning för varje obligatorisk försäkring som är föremål för anbudsförfrågan. Rätten att få uppgifter gäller de fem senaste fulla försäkringsperioderna och den aktuella försäkringsperioden (*statistiksammanställning*).

Försäkringsbolaget ska utan dröjsmål lämna en statistiksammanställning, dock senast 14 dagar efter det att ett försäkringsbolag som lämnar anbud har begärt den.

När en försäkringstagare överför sin försäkring till ett annat försäkringsbolag, ska det försäkringsbolag där försäkringen upphör att gälla ge in de löneuppgifter för varje obligatorisk försäkring som ska anges i statistiksammanställningen till det nya försäkringsbolaget. Löneuppgifterna ska lämnas för den senaste fulla och den aktuella försäkringsperioden inom 14 dagar från och med den sista dagen för överföring som avses i 162 § 1 mom.

När försäkringstagaren har överfört sin försäkring till ett annat försäkringsbolag, ska bolaget utan dröjsmål av tidigare försäkringsbolag begära en statistiksammanställning enligt bolagets egna premiegrunder över de försäkringar som överförts i fråga om en försäkringstagare med specialpremiegrunder. Försäkringsbolaget ska överlämna statistiksammanställningen inom tre månader från begäran.

167 §

Statistiksammanställning

När ett försäkringsbolag har fått en anbudsförfrågan på försäkring från en försäkringstagare, har bolaget rätt att av det försäkringsbolag där försäkringen är eller har varit tecknad avgiftsfritt få uppgifter om lön, skadefall och ersättning för varje obligatorisk försäkring som är föremål för anbudsförfrågan. Rätten att få uppgifter gäller de fem senaste fulla försäkringsperioderna och den aktuella försäkringsperioden (*statistiksammanställning*).

Försäkringsbolaget ska utan dröjsmål lämna en statistiksammanställning, dock senast inom *sju* dagar från det att ett försäkringsbolag som lämnar anbud har begärt den.

När en försäkringstagare överför sin försäkring till ett annat försäkringsbolag, ska det försäkringsbolag där försäkringen upphör att gälla ge in de löneuppgifter för varje obligatorisk försäkring som ska anges i statistiksammanställningen till det nya försäkringsbolaget. Löneuppgifterna ska lämnas för den senaste fulla och den aktuella försäkringsperioden inom *sju* dagar från och med den sista dagen för överföring som avses i 162 § 1 mom.

När försäkringstagaren har överfört sin försäkring till ett annat försäkringsbolag, ska av tidigare försäkringsbolag begäras en statistiksammanställning enligt bolagets egna premiegrunder över de försäkringar som överförts i fråga om en försäkringstagare med specialpremiegrunder. Försäkringsbolaget ska överlämna statistiksammanställningen inom *sju* dagar från begäran.

Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska ingå i statistiksammanställningen och bestämmelser om hur och i vilken form uppgifterna ska lämnas utfärdas genom

Gällande lydelse

Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska ingå i statistiksammanställningen och bestämmelser om hur och i vilken form uppgifterna ska lämnas utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

187 §

Frivilliga försäkringar för arbetstiden och för fritiden

209 §

Olycksfallsförsäkringscentralens uppgifter

Dessutom ska
Olycksfallsförsäkringscentralen

13) bedriva sådan statistikföring och forskningsverksamhet enligt 236 § som hänför sig till verkställigheten av lagen och förebyggande av skador enligt denna lag,

213 §

Hur Olycksfallsförsäkringscentralens verksamhetskostnader ska täckas

Medlemsförsäkringsbolagen, Statskontoret och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är skyldiga att årligen till Olycksfallsförsäkringscentralen betala en avgift som ska täcka centralens verksamhetskostnader.

Föreslagen lydelse

förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

187 §

Frivilliga försäkringar för arbetstiden och för fritiden

På ersättning för inkomstbortfall som betalas på basis av en försäkring för fritiden tillämpas inte vad som i 139 § 1 mom. föreskrivs.

209 §

Olycksfallsförsäkringscentralens uppgifter

Dessutom ska
Olycksfallsförsäkringscentralen

13) bedriva sådan statistikföring och forskningsverksamhet enligt 236 § *samt utredning av arbetsplatsolyckor enligt 236 a §* som hänför sig till verkställigheten av lagen och förebyggande av skador enligt denna lag,

213 §

Hur Olycksfallsförsäkringscentralens verksamhetskostnader ska täckas

Medlemsförsäkringsbolagen, Statskontoret och lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt är skyldiga att årligen till Olycksfallsförsäkringscentralen betala en avgift som ska täcka centralens verksamhetskostnader. **Med verksamhetskostnader** avses i denna

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

paragraf Olycksfallsförsäkringscentralens andra verksamhetskostnader än sådana som i enlighet med 231 § finansieras genom fördelningssystemet.

231 §

Fördelningssystemet

Försäkringsbolag som bedriver försäkringsverksamhet enligt denna lag ska varje år bidra till täckande av de kostnader som avses i denna paragraf i proportion till premieinkomsten och på det sätt som anges i 2–10 mom. (*fördelningssystemet*). Med premieinkomst avses i denna paragraf sådana premieinkomster av en försäkring enligt denna lag som ingår i försäkringsbolagets resultaträkning. De kostnader som ska täckas är

1) kostnader för skadefall som inträffat i oförsäkrat arbete och från vilka de avgifter som tagits ut med stöd av 183 och 184 § har dragits av,

2) kostnader för de uppgifter som försäkringsbolaget på bosättnings- eller vistelseorten ska sköta enligt ett internationellt avtal som är bindande för Finland,

231 §

Fördelningssystemet

Försäkringsbolag som bedriver försäkringsverksamhet enligt denna lag ska varje år bidra till täckande av de kostnader som avses i denna paragraf i proportion till premieinkomsten och på det sätt som anges i 2–10 mom. (*fördelningssystemet*). Med premieinkomst avses i denna paragraf sådana premieinkomster av en försäkring enligt denna lag som ingår i försäkringsbolagets resultaträkning. De kostnader som ska täckas är

1) kostnader för skadefall som inträffat i oförsäkrat arbete *och för tillsynen över försäkringsverksamhet* och från vilka de avgifter som tagits ut med stöd av 183 och 184 § har dragits av,

2) kostnader för de uppgifter som försäkringsbolaget på bosättnings- eller vistelseorten *och kontaktorganet* ska sköta enligt ett internationellt avtal som är bindande för Finland,

32 kap.

Särskilda bestämmelser

234 §

Statistisk undersökning

Finansinspektionen ska årligen lägga fram en rapport om utfallet av försäkringarna enligt denna lag i varje försäkringsbolag under en period som minst omfattar de fem föregående kalenderåren.

32 kap.

Särskilda bestämmelser

234 §

Statistisk undersökning

Finansinspektionen ska *med högst tre års mellanrum* lägga fram en rapport om utfallet av försäkringarna enligt denna lag i varje försäkringsbolag under en period som minst omfattar de fem föregående kalenderåren.

236 a §

Utredning av arbetsplatsolyckor

*Vid utredningen av orsakerna till skadefall som ersatts i enlighet med denna lag (**utredning av arbetsplatsolyckor**) klarläggs händelsernas förlopp, orsakerna och följderna samt presenteras rekommendationer om främjande av arbetarskyddet utifrån dem.*

Olycksfallsförsäkringscentralen sköter organiseringen vad gäller den operativa verksamheten vid utredningen av arbetsplatsolyckor, utvecklingen av utredningen samt kommunikationen och utbildningen i samband med utredningen.

Utredningsgruppen för utredning av arbetsplatsolyckor utarbetar en sekretessbelagd utredningsrapport och dessutom kan direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor på framställning av en sakkunnig från Olycksfallsförsäkringscentralen besluta om innehållet i och publicering av en offentlig redogörelse för utredningen i en omfattning som är lämplig i förhållande till olyckans allvarlighetsgrad.

Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att använda uppgifter som fåtts vid utredningen av en arbetsplatsolycka också i analyser och sammandrag inom den forskningsverksamhet som avses i 236 §.

Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att behandla personuppgifter som är nödvändiga för ändamålen med verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor samt uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen.

Olycksfallsförsäkringscentralen har också till uppgift att utreda skadefall som har lett till döden samt särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor och som har ersatts med stöd av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

236 b §

*Direktionen för utredning av
arbetsplatsolyckor*

Olycksfallsförsäkringscentralens styrelse tillsätter en direktion för utredning av arbetsplatsolyckor. Direktionen har till uppgift att sköta den allmänna ledningen av verksamheten för utredning av arbetsplatsolyckor i enlighet med de riktlinjer för utredningsverksamheten som Olycksfallsförsäkringscentralens styrelse har gett. Direktionen beslutar på framställning av en sakkunnig från Olycksfallsförsäkringscentralen om inledande av utredning av en enskild arbetsplatsolycka, om utredningsgruppens sammansättning och om innehållet i och publiceringen av en offentlig redogörelse för utredningen.

Direktionens mandattid är tre år. Till direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor utses högst 11 ledamöter. Av ledamöterna utses högst tre på framställning av arbetsgivarnas och högst tre på framställning av arbetstagarnas och tjänstemännens viktigaste centralorganisationer. Högst fem ledamöter av vilka en företräder Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt utses på framställning av försäkringsanstalterna. Från Olycksfallsförsäkringscentralen utses till direktionen en ledamot som är föredragande för direktionen.

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på direktionens ledamöter, när de utför uppgifter som avses i denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen. Dessutom tillämpas på direktionen vad som föreskrivs i 248 §.

236 c §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Utredningsgrupper för utredning av arbetsplatsolyckor

Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att tillsätta utredningsgrupper för utredningen av arbetsplatsolyckor. När direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor har fattat beslut om att ett enskilt fall ska utredas, förordnar Olycksfallsförsäkringscentralen en sakkunnig från centralen till chef för utredningsgruppen. Direktionen beslutar om utredningsgruppens övriga sammansättning på framställning av den sakkunniga från Olycksfallsförsäkringscentralen.

Utredningsgruppen ska ha ett behövligt antal medlemmar som har tillräcklig sakkunskap om arbetslivet och de branscher som är centrala med tanke på utredningen.

Utredningsgrupperna svarar under ledning av den sakkunniga från Olycksfallsförsäkringscentralen för utredningen av en arbetsplatsolycka vid enskilda fall och utarbetar en sekretessbelagd utredningsrapport. Utredningsgrupperna handlar självständigt, oberoende och opartiskt när de gör utredningar.

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på utredningsgruppens medlemmar, när utför uppgifter som avses i denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen. Dessutom tillämpas på utredningsgruppen vad som föreskrivs i 248 §.

252 §

Rätten för en försäkringsanstalt och en besvärinstans att få uppgifter

En försäkringsanstalt har rätt att av Skatteförvaltningen få de uppgifter om arbetstagarens inkomster som avses i 1 mom. 1 punkten även om beskattningen ännu inte är fastställd. *De uppgifter som avses i denna paragraf får sökas via en teknisk anslutning*

252 §

Rätten för en försäkringsanstalt och en besvärinstans att få uppgifter

En försäkringsanstalt har rätt att av Skatteförvaltningen få de uppgifter om arbetstagarens inkomster som avses i 1 mom. 1 punkten även om beskattningen ännu inte är fastställd.

Gällande lydelse

utan samtycke av den vars intressen sekretessen är avsedd att skydda.

Föreslagen lydelse

259 §

Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter

Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att av Arbetshälsoinstitutet, arbetarskyddsmyndigheten och polisen få de uppgifter om orsakerna till och följderna av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som är nödvändiga för forskningsrapporter och kalkyler enligt 236 §.

259 §

Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få uppgifter

Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att av Arbetshälsoinstitutet, arbetarskyddsmyndigheten och polisen få de uppgifter om orsakerna till och följderna av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som är nödvändiga för forskningsrapporter och kalkyler enligt 236 §.

Olycksfallsförsäkringscentralen har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information rätt att för utredning av arbetsplatsolyckor avgiftsfritt få

1) ur polis- och förundersökningsmaterial och utredningen av dödsorsak få nödvändiga uppgifter om en arbetsplatsolycka, de faktorer som påverkat olyckans händelseförlopp och orsakerna till och följderna av olyckan, nödvändiga uppgifter om den i olyckan inblandades hälsotillstånd samt andra med dessa jämförbara nödvändiga uppgifter,

2) av den berörda arbetsgivaren, arbetstagaren, arbetarskyddsmyndigheten och försäkringsanstalten få nödvändiga uppgifter om en arbetsplatsolycka, de faktorer som påverkat olyckans händelseförlopp och orsakerna till och följderna av olyckan, uppgifter om det skadefall som ska ersättas samt andra med dessa jämförbara nödvändiga uppgifter, och

3) av vittnen till en arbetsplatsolycka eller av andra som annars innehar information om olyckan få nödvändiga uppgifter om de faktorer som påverkat olyckans händelseförlopp och orsakerna till och följderna av olyckan samt andra med dessa jämförbara nödvändiga uppgifter.

Dessutom har Olycksfallsförsäkringscentralen trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information rätt

Gällande lydelse

De uppgifter som avses i 1 mom. ska på begäran ges specificerade genom den skadades personbeteckning.

Efter det att ett försäkringsbolag har försatts i likviditet eller konkurs har Olycksfallsförsäkringscentralen rätt att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information av försäkringsbolagets likvidatorer och konkursbo få de uppgifter som är nödvändiga för att sköta uppdrag enligt 229 och 230 §.

Föreslagen lydelse

att för utredning av arbetsplatsolyckor av en läkare eller någon annan yrkesutbildad person enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården på begäran få ett av denne utarbetat yttrande om nödvändiga uppgifter ur den i olyckan iblandades journalhandlingar och om dennes hälsotillstånd, arbetsförmåga och vård. Olycksfallsförsäkringscentralen har också rätt att för utredningen av arbetsplatsolyckor utföra undersökningar och inspektioner på en arbetsplats.

De uppgifter som avses i 1–3 mom. ska ges på begäran, och de ska specificeras genom den skadades personbeteckning.

Olycksfallsförsäkringscentralen har, efter det att ett försäkringsbolag har försatts i likvidation eller konkurs, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information rätt att av försäkringsbolagets likvidatorer och konkursbo få de uppgifter som är nödvändiga för att sköta sina uppdrag enligt 229 och 230 §.

260 §

Olycksfallsförsäkringscentralens och försäkringsbolagens rätt att få uppgifter för tillsynen

De uppgifter som avses i denna paragraf får inhämtas med hjälp av teknisk anslutning utan samtycke av den vars intressen skyddas genom sekretessen.

264 §

Teknisk anslutning

Utöver vad som föreskrivs i 29 § 3 mom. i offentlighetslagen har en försäkringsanstalt rätt att öppna en teknisk anslutning

260 §

Olycksfallsförsäkringscentralens och försäkringsbolagens rätt att få uppgifter för tillsynen

(3 mom. upphävs)

264 §

Teknisk anslutning

(upphävs)

Gällande lydelse

1) för en sammanslutning eller inrättning som verkställer lagstadgad försäkring till sådana uppgifter i sina personregister som sammanslutningen eller inrättningen med stöd av denna eller annan lag har rätt att få för verkställigheten av sina uppgifter,

2) för myndigheter eller organ enligt 255 § 1 mom. 1 punkten för att lämna ut uppgifter som avses i den punkten.

Med hjälp av en teknisk anslutning som öppnats med stöd av denna paragraf får också sekretessbelagda uppgifter inhämtas utan samtycke av den vars intressen skyddas genom sekretessen.

Innan en teknisk anslutning öppnas ska den som begär uppgifter lägga fram en utredning för den som öppnar anslutningen om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

Tidsbegränsade försäkringar enligt 158 § i dess lydelse vid ikraftträdandet av denna lag gäller till utgången av den tid som försäkringsavtalet ursprungligen omfattade.

Bestämmelserna i 187 § 4 mom. i denna lag tillämpas på alla ärenden som är anhängiga vid ikraftträdandet av denna lag.

2.

Lag

om ändring av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015)
160 §,
ändras 157 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1651/2015, samt
fogas till lagen en ny 154 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

154 a §

*Utredning av skadefall som har lett till döden
och av särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor*

*På skadefall som har lett till döden och som
ersatts med stöd av en försäkring som grundar
sig på den försäkringsskyldighet som avses i 5
§ tillämpas vad som i 236 a – 236 c § i lagen
om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar
föreskrivs om utredning av
arbetsplatsolyckor. Ett skadefall som har lett
till döden behöver dock inte utredas i enlighet
med den lagen, om skadefallet inte kan
bedömas ge någon betydande
tilläggsinformation för att förebygga
arbetsplatsolyckor av motsvarande slag eller
för att främja lantbruksföretagarnas eller
stipendiaternas arbetarskydd.*

*På framställning av lantbruksföretagarnas
olycksfallsförsäkringsanstalt kan också andra
skadefall än sådana som har lett till döden
utredas av Olycksfallsförsäkringscentralen
om det är fråga om en särskilt allvarlig
arbetsplatsolycka, vars utredning bedöms
vara viktig för att förebygga motsvarande
arbetsplatsolyckor eller för att främja
lantbruksföretagarnas och stipendiaternas
arbetarskydd. En utredningsgrupp som avses
i 236 c § i lagen om olycksfall i arbetet och om
yrkessjukdomar ska vid utredningen av ett
skadefall enligt denna lag ha tillräcklig*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

sakkunskap om lantbruksföretagararbete eller stipendiatarbete.

Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt har en skyldighet att till Olycksfallsförsäkringscentralen lämna ut de personuppgifter som är nödvändiga för utredningen av en arbetsplatsolycka. Dessa uppgifter kan också innehålla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen.

Olycksfallsförsäkringscentralen har rätt att ge ovannämnda uppgifter till direktionen för utredning av arbetsplatsolyckor och till utredningsgrupper för utredning av arbetsplatsolyckor.

På utredningen av arbetsplatsolyckor som har lett till döden och av särskilt allvarliga arbetsplatsolyckor tillämpas vad som i 259 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få och behandla uppgifter. Vad som i den paragrafen föreskrivs om rätten att få uppgifter av arbetsgivaren tillämpas även på en lantbruksföretagare som har arbetat eller arbetar i samma företag som den skadade. En utredningsgrupp som avses i 236 c § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har rätt att utföra undersökningar och inspektioner på en lantbruksföretagares eller stipendiats arbetsplats. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har rätt att av Olycksfallsförsäkringscentralen i enlighet med 236 c § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar få en sekretessbelagd utredningsrapport om en enskild utredning av en arbetsplatsolycka i fråga om de arbetsplatsolyckor som lantbruksföretagare eller stipendiater har råkat ut för.

Gällande lydelse

*Rätten för lantbruksföretagarnas
olycksfallsförsäkringsanstalt och en
besvärsinstans att få uppgifter*

Lantbruksföretagarnas
olycksfallsförsäkringsanstalt har rätt att av
Skatteförvaltningen få de uppgifter om
arbetstagarens inkomster som avses i 1 mom.
1 punkten även om beskattningen ännu inte är
fastställd. *De uppgifter som avses i denna
paragraf får sökas via en teknisk anslutning
utan samtycke av den vars intressen
sekretessen är avsedd att skydda.*

160 §

Teknisk anslutning

*Utöver vad som föreskrivs i 29 § 3 mom. i
offentlighetslagen har lantbruksföretagarnas
olycksfallsförsäkringsanstalt rätt att öppna en
teknisk anslutning*

*1) för en sammanslutning eller inrättning
som verkställer lagstadgad försäkring till
sådana uppgifter i sina personregister som
sammanslutningen eller inrättningen med
stöd av denna eller annan lag har rätt att få
för verkställigheten av sina uppgifter,*

*2) för myndigheter eller organ som nämns i
158 § 1 mom. 1 punkten i denna lag för att
lämna ut uppgifter som avses i den punkten.*

*Med hjälp av en teknisk anslutning som
öppnats med stöd av denna paragraf får också
sekretessbelagda uppgifter inhämtas utan
samtycke av den vars intressen skyddas
genom sekretessen.*

*Innan en teknisk anslutning öppnas ska den
som begär uppgifter lägga fram en utredning
för den som öppnar anslutningen om att
uppgifterna skyddas på behörigt sätt.*

Föreslagen lydelse

*Rätten för lantbruksföretagarnas
olycksfallsförsäkringsanstalt och en
besvärsinstans att få uppgifter*

Lantbruksföretagarnas
olycksfallsförsäkringsanstalt har rätt att av
Skatteförvaltningen få de uppgifter om
arbetstagarens inkomster som avses i 1 mom.
1 punkten även om beskattningen ännu inte är
fastställd.

160 §

Teknisk anslutning

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den

20

3.

Lag

om ändring av trafikförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i trafikförsäkringslagen (460/2016) 82 § 6 mom. och 83 §, samt
ändras 75 § 2 mom. 1 punkten och 89 § 1 mom., av dem 75 § 2 mom. 1 punkten sådan den
lyder i lag 218/2024, som följer:

Gällande lydelse

75 §

*Fördelningssystemet och de kostnader som
ska täckas ur det*

De kostnader som ska täckas genom
fördelningssystemet
(*fördelningskostnaderna*) är

1) kostnader som orsakas av skador som
Trafikförsäkringscentralen ansvarar för, utan
de ersättningar som anges i 2–6 punkten, från
vilket belopp avgifter enligt 27 och 28 § och
premierna för gräns- och
förflyttningsförsäkringar har avdragits,

82 §

*Försäkringsbolagets och
Trafikförsäkringscentralens rätt att få
uppgifter*

*De uppgifter som avses i denna paragraf får
utan samtycke av den vars intressen*

Föreslagen lydelse

75 §

*Fördelningssystemet och de kostnader som
ska täckas ur det*

De kostnader som ska täckas genom
fördelningssystemet
(*fördelningskostnaderna*) är

1) kostnader som orsakas av skador som
Trafikförsäkringscentralen ansvarar för *och
av värden av dem*, utan de ersättningar som
anges i 2–6 punkten, *samt kostnader för
uppvisande, fakturering och indrivning av*
avgifter enligt 27 och 28 §, från vilka avgifter
enligt 27 och 28 § och premierna för gräns-
och förflyttningsförsäkringar har *dragits* av;

82 §

*Försäkringsbolagets och
Trafikförsäkringscentralens rätt att få
uppgifter*

(6 mom. upphävs)

Gällande lydelse

sekretessen är avsedd att skydda inhämtas med hjälp av teknisk anslutning.

83 §

Teknisk anslutning

Ett försäkringsbolag har rätt att öppna en teknisk anslutning för en sammanslutning som verkställer lagstadgad försäkring till sådana uppgifter i sitt personregister som den sammanslutningen enligt lag har rätt att få för skötseln av sina uppgifter.

Med hjälp av en teknisk anslutning som öppnats med stöd av denna paragraf får också sekretessbelagda uppgifter inhämtas utan samtycke av den vars intressen sekretessen är avsedd att skydda.

Innan en teknisk anslutning öppnas ska den som begär uppgifter lämna utredning till den som öppnar den tekniska anslutningen om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

89 §

Finansinspektionens statistikundersökning

Finansinspektionen ska årligen publicera en utredning av vilken respektive försäkringsbolags realiserade resultat för trafikförsäkringen framgår för minst fem föregående kalenderår.

— — — — —

Föreslagen lydelse

83 §

Teknisk anslutning

(upphävs)

89 §

Finansinspektionens statistikundersökning

Finansinspektionen ska med högst tre års mellanrum publicera en utredning av vilken respektive försäkringsbolags realiserade resultat för trafikförsäkringen framgår för minst de fem föregående kalenderåren.

— — — — —

Denna lag träder i kraft den

20 .

4.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om Trafikförsäkringscentralen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Trafikförsäkringscentralen (461/2016) 3 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

3 §

Ansvar för Trafikförsäkringscentralens kostnader och likviditet

Trafikförsäkringscentralens medlemmar ansvarar för Trafikförsäkringscentralens kostnader med undantag för kostnader som uppstår hos Trafikförsäkringscentralen av de uppgifter som den har enligt lagen om undersökning av trafikolyckor på väg och i terräng. Statskontoret ansvarar dock endast för de kostnader som hän-för sig till genomförandet av de uppgifter som Statskontoret har enligt trafikförsäkringslagen.

Föreslagen lydelse

3 §

Ansvar för Trafikförsäkringscentralens kostnader och likviditet

Trafikförsäkringscentralens medlemmar ansvarar för Trafikförsäkringscentralens kostnader med undantag för kostnader som uppstår hos Trafikförsäkringscentralen av de uppgifter som den har enligt lagen om undersökning av trafikolyckor på väg och i terräng *och kostnader som i enlighet med 75 § i trafikförsäkringslagen finansieras genom fördelningssystemet*. Statskontoret ansvarar dock endast för de kostnader som hänför sig till genomförandet av de uppgifter som Statskontoret har enligt trafikförsäkringslagen.

Denna lag träder i kraft den

20 .

5.

Lag

om ändring av 3 och 17 § i lagen om trafik- och patientskadenämnden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om trafik- och patientskadenämnden (959/2019) 3 § 1 mom. och
fogas till 17 § ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

3 §

Medlemmar

Nämnden har en ordförande, sex vice ordförande och fjorton andra medlemmar samt tjugosex ersättare. Ordföranden och en av vice ordförandena har uppdraget som huvudsyssla. Nämndens övriga medlemmar har uppdraget som bisyssla. På ersättarna tillämpas det som i denna lag föreskrivs om nämndens medlemmar.

17 §

Sekretess och rätt att lämna ut uppgifter

Föreslagen lydelse

3 §

Medlemmar

Nämnden har en ordförande, sex vice ordförande och fjorton andra medlemmar samt ett *tillräckligt antal* ersättare. Ordföranden och en av vice ordförandena har uppdraget som huvudsyssla. Nämndens övriga medlemmar har uppdraget som bisyssla. På ersättarna tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om nämndens medlemmar.

17 §

Sekretess och rätt att lämna ut uppgifter

När trafik- och patientskadenämnden behandlar patientskadeärenden tillämpas vad som i 35 § 2 mom. i patientförsäkringslagen föreskrivs om Patientförsäkringscentralens rätt att sända ett beslut för kännedom.

Denna lag träder i kraft den

20 .

6.

Lag

om ändring av 7 och 16 § i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) 7 § 2 mom. 7 punkten och 16 § 4 mom., av dem 16 § 4 mom. sådant det lyder i lag 965/2019, som följer:

Gällande lydelse

7 §

Rehabilitering som avser arbets- eller funktionsförmågan

Såsom rehabilitering ersätts

7) de merkostnader som *en* gravt handikappad person har för serviceboende,

16 §

Ändringssökande

Den som är missnöjd med försäkringsanstaltens beslut får inom den tid för sökande av ändring som föreskrivs i 1 mom. begära en rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden. Om ärendet anhängiggörs i nämnden, avbryts tiden för sökande av ändring för den tid behandlingen tar.

Föreslagen lydelse

7 §

Rehabilitering som avser arbets- eller funktionsförmågan

Såsom rehabilitering ersätts

7) de merkostnader som en handikappad har för *stödboende*,

16 §

Ändringssökande

Den som är missnöjd med försäkringsanstaltens beslut får *genom en skriftlig ansökan inom ett år från det att försäkringsanstalten meddelade beslutet* begära en rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden. Om ärendet anhängiggörs i nämnden, avbryts tiden för sökande av ändring för den tid behandlingen tar.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

7.

Lag

om ändring av patientförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i patientförsäkringslagen (948/2019) 54 § 5 mom. och
ändras 48 § 2 mom. 1 och 3 punkten, sådana de lyder i lag 1146/2020, som följer:

Gällande lydelse

48 §

*Fördelningssystemet och de kostnader som
ska täckas ur det*

De kostnader som ska täckas genom
fördelningssystemet
(*fördelningskostnaderna*) är

1) kostnaderna för de skadefall som
Patientförsäkringscentralen i enlighet med 22
§ 3 mom. betalat för, utan de ersättningar som
anges i 2–4 punkten, från vilket belopp de
avgifter som erhållits med stöd av 19 och 20 §
har dragits av,

3) sådana ersättningar för i 5 kap. 2 § i
skadeståndslagen avsedda behövliga
sjukvårdskostnader *och andra behövliga
utgifter* som ersätts enligt denna lag och som
betalas när över nio år förflutit från ingången
av kalenderåret efter den dag då skadefallet
inträffade,

54 §

Föreslagen lydelse

48 §

*Fördelningssystemet och de kostnader som
ska täckas ur det*

De kostnader som ska täckas genom
fördelningssystemet
(*fördelningskostnaderna*) är

1) kostnaderna för de skadefall som
Patientförsäkringscentralen i enlighet med 22
§ 3 mom. betalat för, utan de ersättningar som
anges i 2–4 punkten *i detta moment samt
kostnaderna för att redovisa, fakturera och
driva in de avgifter som avses i 19 och 20 §,
från vilka* de avgifter som erhållits med stöd
av 19 och 20 § har dragits av,

3) sådana ersättningar för i 5 kap. 2 § i
skadeståndslagen avsedda *nödvändiga*
sjukvårdskostnader som ersätts enligt denna
lag och som betalas när över nio år förflutit
från ingången av kalenderåret efter den dag då
skadefallet inträffade,

54 §

Gällande lydelse

*Patientförsäkringscentralens rätt att få
uppgifter*

*De uppgifter som avses i denna paragraf får
utan samtycke av den vars intressen
sekretessen är avsedd att skydda inhämtas
med hjälp av en teknisk anslutning. Innan den
tekniska anslutningen öppnas ska det
säkerställas att uppgifterna skyddas på
behörigt sätt.*

Föreslagen lydelse

*Patientförsäkringscentralens rätt att få
uppgifter*

(5 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den

20 .

8.

Lag

om ändring av 3 § i lagen om Patientförsäkringscentralen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Patientförsäkringscentralen (949/2019) 3 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

3 §

*Ansvar för Patientförsäkringscentralens
kostnader*

Patientförsäkringscentralens medlemmar
ansvarar för kostnaderna för
Patientförsäkringscentralens verksamhet.

Föreslagen lydelse

3 §

*Ansvar för Patientförsäkringscentralens
kostnader*

Patientförsäkringscentralens medlemmar
ansvarar för kostnaderna för
Patientförsäkringscentralens verksamhet, *med
undantag för de kostnader som i enlighet med
48 § i patientförsäkringslagen finansieras
genom fördelningssystemet.*

Denna lag träder i kraft den

20 .

9.

Lag

om ändring av 1 och 2 § i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ersättning för skada eller sjukdom som har uppkommit under studierelaterade förhållanden som är jämförbara med arbete (460/2015) 1 § 1 mom. och 2 § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Enligt denna lag betalas ersättning för skadefall som inte ersätts enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) och som har orsakat en skada eller sjukdom hos en person som deltar i utbildning som ordnas i enlighet med

1) lagen om *grundläggande* yrkesutbildning (630/1998), med undantag för sådan annan verksamhet som nära anknyter till undervisningen och som avses i 3 § 3 mom. i den lagen,

2) lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998),

3) yrkeshögskolelagen (932/2014),

4) universitetslagen (558/2009),

5) lagen om grundläggande utbildning (628/1998), med undantag för den förskoleundervisning, förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen och årskurserna 1–6 som avses i den lagen, samt

6) gymnasielagen (629/1998).

Föreslagen lydelse

1 §

Enligt denna lag betalas ersättning för skadefall som inte ersätts enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) och som har orsakat en skada eller sjukdom hos en person som deltar i utbildning som ordnas i enlighet med

1) lagen om yrkesutbildning (531/2017),

2) *lagen om utbildning som handleder för examensutbildning* (1215/2020),

3) yrkeshögskolelagen (932/2014),

4) universitetslagen (558/2009),

5) lagen om grundläggande utbildning (628/1998), med undantag för den förskoleundervisning, förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen och årskurserna 1–6 som avses i den lagen,

6) gymnasielagen (714/2018).

2 §

Med avvikelse från 1 § tillämpas bestämmelserna om arbetstagare i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar på den som deltar i sådan arbetskraftsutbildning som avses i 5 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012),

2 §

Med avvikelse från 1 § tillämpas bestämmelserna om arbetstagare i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar på den som deltar i sådan arbetskraftsutbildning som avses i 7 kap. i *lagen om ordnande av arbetskraftsservice* (380/2023), när det är fråga om ersättningsgilla omständigheter.

Gällande lydelse

när det är fråga om ersättningsgilla
omständigheter.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den _____ *20* .